

Regeringens proposition till Riksdagen med förslag till djurskyddslag

PROPOSITIONENS HUVUDSAKLIGA INNEHÅLL

Denna proposition innehåller ett förslag till en djurskyddslag som skall ersätta gällande djurskyddslag. Syftet med den föreslagna lagen är att på bästa möjliga sätt skydda djur mot lidande, smärta och plåga samt att främja djurens välbefinnande och en god behandling av dem. Den föreslagna lagen skall i likhet med den nuvarande djurskyddslagen gälla alla djur, såväl vilda djur som husdjur, farmdjur och andra djur i människans vård.

Propositionen innehåller liknande stadganden som gällande djurskyddslag om djurhållning samt om behandlingen och hanteringen av djur. Nytt i lagförslaget är stadganden om bl.a. påverkande av djurens produktionsförmåga, farmuppfoädnng av vilda djur i produktionsyfte och import av djur. Enligt propositionen skall kommunerna vara skyldiga att ordna ett ställe för omhändertagande av herrelösa katter och hundar samt andra mindre sällskapsdjur. Det föreslås att behandlingen av enskilda tillståndsärenden överförs från jord- och skogsbruksministeriet på länsstyrelserna.

Såsom i gällande lag skall i den föreslagna lagen stadgas om befogenhet för de myndigheter som utövar tillsynen över djurskyddet att ingripa i missförhållanden i djurskyddshänseende. Med den föreslagna lagen strävar man efter att försnabba och effektivera de åtgärder genom vilka djurens välbefinnande kan förbättras i sådana situationer då djurskyddsmissförhållandena är betydande och kräver snabba åtgärder samt i situationer då den person som ansvarar för djurens välbefinnande inte ombesörjer att djurens förhållanden, vård eller behandling förbättras. Tillsynsmyndigheterna och djurskyddsövervakarna skall genom råd till djurens ägare eller innehavare sträva efter att förbättra djurens välbefinnande och verka för avhjälpan de av lindriga missförhållanden i

djurskyddshänseende. Dessutom skall tillsynsmyndigheten kunna fatta beslut genom vilket ägaren eller innehavaren av ett djur meddelas förbud och begränsningar samt föreläggs att fullgöra sin skyldighet inom en bestämd tid. Länsstyrelsen skall enligt förslaget kunna förelägga vite eller hot om tvångsutförande för att förstärka ett förbud eller ett föreläggande som meddelats i syfte att avhjälpa missförhållanden i djurskyddshänseende. Ägaren eller innehavaren av ett djur skall ansvara för kostnaderna för de åtgärder som vidtas i syfte att förbättra djurets välbefinnande.

Jord- och skogsbruksministeriet skall leda tillsynen över att den föreslagna lagen iakttagas. Länsstyrelserna skall styra och övervaka iakttagandet av lagen på länsnivå. På lokal nivå skall tillsynen skötas av kommunalveterinärerna och de tjänsteinnehavare som handhar tillsynen över hälsoskyddet i kommunen samt av polisen. Dessutom skall de särskilda djurskyddsövervakare som godkänts av länsstyrelsen kunna utöva tillsyn. I slakterier och på slaktplatser skall tillsynen över djurskyddet skötas av besiktningsveterinärerna.

I lagförslaget har de krav på harmonisering av lagstiftningen beaktats som ett medlemskap i Europeiska unionen medför för Finland. I enlighet med dessa krav innehåller förslaget ett stadgande om registrering av de verksamhetsidkare som utför djurtransporter i förvärvssyfte och om tillsyn över djurtransporter. Dessutom innehåller förslaget ett stadgande som gör det möjligt att i enlighet med djurskyddsdirektiven regelbundet inspektera enheter där animalieproduktionens djur hålls och slakterier.

Den föreslagna lagen avses träda i kraft så snart som möjligt efter att den har antagits och blivit stadfäst.

INNEHÅLLSFÖRTECKNING

	Sida		Sida
PROPOSITIONENS HUVUDSAKLIGA		5.1. Beredningsskeden och beredningsmaterial .	18
INNEHÅLL	1	5.2. Remissutlåtanden	18
ALLMÄN MOTIVERING	3	6. Andra omständigheter som inverkat på propositionens innehåll	19
1. Inledning	3	DETALJMOTIVERING	19
2. Nuläge	3	Lagförslaget	19
2.1. Lagstiftning och praxis	3	1 kap. Allmänna stadganden	19
2.2. Den internationella utvecklingen och lagstiftningen i utlandet	8	2 kap. Djurhållning	20
2.3. Bedömning av nuläget	12	3 kap. Myndigheter	31
3. Propositionens mål och de viktigaste förslagen .	13	4 kap. Tillsyn	31
3.1. Mål och medel	13	5 kap. Ändringssökande	34
3.2. De viktigaste förslagen	13	6 kap. Påföljder	35
4. Propositionens verkningar	16	7 kap. Särskilda stadganden	35
4.1. Ekonomiska verkningar	16	8 kap. Ikraftträdelse- och övergångsstadganden	37
4.2. Verkningar i fråga om organisation och personal	17	2. Närmare stadganden och bestämmelser	37
4.3. Miljöeffekter	18	3. Ikraftträdande	37
5. Beredningen av propositionen	18	LAGFÖRSLAGET	38

ALLMÄN MOTIVERING

1. Inledning

Under den nuvarande djurskyddslagens (91/71) giltighetstid har djurskyddet utvecklats kraftigt både här i landet och utomlands. Genom vetenskapliga undersökningar om djurens hälsa och välbefinnande har man vunnit nya kunskaper om förutsättningarna för djurens psykiska och fysiska välbefinnande. Även medborgarnas uppfattningar om det värde som tillkommer djuren samt om behandlingen och hanteringen av djur har förändrats mycket under de senaste tjugo åren. Den höjda levnadsstandarden och det ökade samhällliga välståndet har åstadkommit krav på att förbättra även djurens livskvalitet.

I fråga om hållandet av djur och användningen av djur har det uppstått sådana nya former och problem som tidigare var okända i Finland eller som har utvecklats i en för djurens välbefinnande ogynnsam riktning. Djurhållningssystemet och produktionsmiljön inverkar inte bara direkt på djuret i fysiskt avseende utan också på dess sociala miljö. Trängsel, bristande möjligheter till motion, bristen på tillräcklig stimulans samt stora djurgrupper eller isolering från andra djur av samma art försvagar lätt djurets psykiska och fysiska välbefinnande.

Vid tillsynen över att djurskyddslagstiftningen iakttas och i problemsituationer har det uppstått behov av att precisera och effektivera de åtgärder genom vilka djurens välbefinnande i allvarliga problemsituationer kan förbättras tillräckligt snabbt och effektivt.

Det kan inte längre anses vara en tillräcklig utgångspunkt för en modern djurskyddslag att djuren skall skyddas mot onödigt lidande och grym behandling, utan lagen bör även främja djurens hälsa och välbefinnande. Utvecklingen av den internationella djurskyddslagstiftningen och i synnerhet av Europeiska gemenskapens och de europeiska ländernas djurskyddslagstiftning förutsätter att Finlands egen nationella lagstiftning revideras. Stadgandena om försöksdjursverksamhet skall enligt förslaget bli oförändrade, dock så att länsstyrelsen och inte jord- och skogsbruksministeriet beviljar tillstånd att bedriva försöksdjursverksamhet.

2. Nuläge

2.1. Lagstiftning och praxis

2.1.1. Djurskyddslagen

Allmänt

Gällande djurskyddslagen trädde i kraft den 15 februari 1971 och samtidigt upphävdes 1934 års lag om djurskydd (163/34). Djurskyddslagen har ändrats fyra gånger. Den första gången skedde det år 1985, då lagen ändrades på flera punkter i syfte att effektivera tillsynen över djurskyddet. Genom lagändringen preciserades dessutom stadgandena om skötsel, behandling och hantering av djur samt om utrymmena för djur. Andra gången ändrades lagen år 1988, då sådana ändringar företogs som stiftandet av tvångsmedelslagen (450/87) förutsatte. Lagen ändrades tredje gången år 1991, då de ändringar företogs som förutsattes för anslutning till vissa av Europarådets djurskyddskonventioner. I lagen togs dessutom in stadganden som ger fullmakt att genom förordning utfärda närmare stadganden om de djurskyddskrav som skall ställas på förvaringsplatser för djur och på hållandet av djur i övrigt samt närmare stadganden om vad som avses med att djur åsamkas onödigt smärta eller plåga. Fjärde gången ändrades lagen år 1995, då några preciseringar gjordes i lagen i samband med att den nya polislagen (493/95) gavs.

Hållande av djur

Djurskyddslagens stadganden om de krav som skall ställas på förvaringsplatser för djur och på hållandet av djur i övrigt är av generell natur. Ett djur skall behandlas väl, så att det inte åsamkas onödigt lidande. En förvaringsplats för djur skall vara tillräckligt rymlig, skyddande, ljus och ren samt också annars ändamålsenlig. Djuren bör få ordentligt med vila.

Det är förbjudet att åsamka djur onödigt smärta eller plåga. Likaså är det förbjudet att förvara, binda eller tjudra djur på ett sätt som

åsamkar djuret onödigt lidande samt att lämna djur som är i ens vård utan nödig skötsel, föda, dryck och vila samt att överanstränga djuret eller att hålla det i oskäligt sträng tukt.

Utöver stadganden av generell natur innehåller lagen detaljerade förbud och föreskrifter som gäller hållandet av djur och behandlingen av djur.

Det är förbjudet att tillverka, importera, hålla till salu eller överlåta sådana redskap eller anordningar som uppenbart åsamkar djuret onödigt smärta eller plåga. I naturtillstånd levande däggdjur eller fåglar får i regel inte tas om hand. Likaså får djurs prestationsförmåga inte på konstlad väg ökas, minskas eller upprätthållas med läkemedel eller andra motsvarande beredningar. Vidare förbjuder lagen sådan djurförädling som upprepade gånger leder till att nya individer föds i fråga om vilka särskilda veterinärmedicinska eller andra åtgärder krävs för att de skall kunna födas eller deras normala livsfunktioner upprätthållas.

Enligt djurskyddslagen är det varje människas plikt som påträffar ett sjukt eller skadat husdjur eller ett husdjur som annars är i hjälplöst tillstånd att hjälpa djuret eller göra anmälan till dess ägare eller till polisen. Likaså bör i naturtillstånd levande djur som är i hjälplöst tillstånd i mån av möjlighet hjälpas. Då ett sjukt djur överläts, skall mottagaren underrättas om sjukdomen.

Operation eller annan därmed jämförbar åtgärd får i regel utföras på djur endast om det behövs på grund av djurets sjukdom, dess användningsändamål eller av viktiga ekonomiska orsaker. Åtgärden får utföras bara av en veterinär, om inte den smärta som den åsamkar uppenbarligen är lindrig eller kortvarig eller om åtgärden inte tål uppskov. Kastrering av ren samt av andra djur som är yngre än två månader, utom häst och hund, får utföras även av annan än veterinär. Lagen förbjuder kupering av oronen och svansen på hundar samt andra operationer vilkas ändamål enbart är att ändra djurets utseende. En veterinär får dock på begäran av en uppfödare kupera svansen på en hund som är yngre än fem dygn.

Lagen innehåller ett stadgande enligt vilket den som anordnar en djurtävling är skyldig att på egen bekostnad kalla en veterinär till tävlingen, om djuren vid tävlingen kan bli utsatta för oskälig ansträngning, smärta eller plåga.

Verksamhet som är beroende av tillstånd eller anmälan

Djurskyddslagen innehåller stadganden enligt vilka vissa åtgärder som företas på djur och vissa slag av verksamhet som bedrivs med djur är beroende av anmälan eller tillstånd.

Försöksdjursverksamhet som hänför sig till ryggradsdjur får bedrivas endast med tillstånd av jord- och skogsbruksministeriet. För användning av djur på cirkus och i annan liknande verksamhet där djuren visar färdigheter som de blivit lärda fordras likaså jord- och skogsbruksministeriets tillstånd. Tillstånd behövs också för att hålla ambulering djurutställningar samt djurgårdar och permanenta djurutställningar.

I fråga om yrkesmässig eller annars omfattande verksamhet som gäller saluföring, förmedling, uthyrning och uppfödning samt tagande i förvar och omhändertagande för vård av hundar, katter och andra sällskapsdjur eller djur som brukas vid utövning av en hobby eller tagande av sådana djur till träning eller skoling eller meddelande av undervisning i bruk och behandling av dylika djur skall anmälan göras till länsstyrelsen innan verksamheten inleds.

Innan djur skolas, ställs ut eller används vid fotografering eller filmning eller annan förevisning på sådant sätt att djuret kan åsamkas smärta eller plåga, skall åtgärden föreläggas kommunalveterinären för godkännande.

Tillsynen över djurskyddet

Enligt djurskyddslagen är tillsynen över djurskyddet uppdelad på en riksnivå (veterinär- och livsmedelsavdelningen vid jord- och skogsbruksministeriet), en regional nivå (länsstyrelserna) och en lokal nivå (kommunerna). I slakterier ankommer tillsynen över djurskyddet i främsta rummet på besiktningveterinären. Tillsynsuppgifter handhas dessutom av personer som erhållit av jord- och skogsbruksministeriet godkänd utbildning (frivilliga djurskyddsövervakare) och som länsstyrelsen har beviljat rätt att verkställa besiktningar och inspektioner enligt lagen samt att uppmåna vederbörande att avhjälpa missförhållanden.

Jord- och skogsbruksministeriet kan enligt lagen vid skötseln av djurskyddsärenden biträddas av en djurskyddsdelegation. För närvaran-

de finns dock ingen delegation tillsatt. I stället har jord- och skogsbruksministeriet tillsatt en djurskyddsarbetsgrupp, vars mandat upphör den 31 december 1995. Dess sammansättning och uppgifter motsvarar den sammansättning och de uppgifter som i djurskyddsförordningen (333/71) förelagts djurskyddsdelegationen.

I kommunerna ankommer tillsynen över djurskyddet enligt djurskyddslagen på kommunalveterinären, hälsoinspektörer och polisen. Djurskyddslagen lägger inga uppgifter på kommunen eller kommunens hälsovårdsnämnd. Hälsovårdslagen (469/65) har innehållit stadganden om tjänsten som kommunens hälsoinspektör och om den behörighet som krävs för tjänsten. Efter ändringen av hälsovårdslagen år 1992 har kommunerna inte varit skyldiga att upprätthålla hälsoinspektörstjänster, utan varje kommun har själv kunnat besluta hur den skall ordna tillsynen över hälsoskyddet. Hälsovårdslagen har upphävts genom hälsoskyddslagen av den 19 augusti 1994 (763/94), som trädde i kraft den 1 januari 1995.

Den lokala tillsynen över djurskyddet fungerar så, att en misstanke om brott mot djurskyddsstadgandena ger tillsynsmyndigheten och djurskyddsövervakaren rätt att verkställa besiktning för att utreda djurens välbefinnande och deras förhållanden i djurskyddshänseende. Utan misstanke får inspektion verkställas bara i en enhet som yrkesmässigt eller annars i stor skala bedriver uppfödning, förvaring, vård eller förmedling av sällskapsdjur eller djur som brukas vid utövning av en hobby samt i djurcirkus eller vid annan offentlig föreställning och i djurgård eller djurutställningar.

Om missförhållanden konstateras, skall den som verkställt besiktningen eller inspektionen meddela djurets ägare eller innehavare detta samt uppmana honom att avhjälpa missförhållandena inom utsatt tid. Om uppmaningen inte iakttas eller situationen i djurskyddshänseende annars förutsätter det, skall polismyndigheten, biträdd av veterinär, förrätta besiktning. Veterinären skall meddela anvisningar om de åtgärder genom vilka missförhållandena skall avhjälpas samt sätta ut en tidsfrist för vidtagandet av åtgärder. Veterinären skall dock avliva ett djur omedelbart, om djuret är i ett sådant tillstånd att det vore uppenbart grymt att hålla det vid liv. Om veterinärens anvisningar inte följs, kan polismyndigheten skaffa vård åt djuret någon annanstans, sälja djuret på auktion eller annars till gånge pris eller avliva

djuret. Djurets ägare eller innehavare ansvarar för kostnaderna för besiktningen och för andra åtgärder som vidtas för tryggnad av djurets välbefinnande.

Om besiktningsveterinären vid ett slakteri har funnit att djurskyddsstadgandena överträtts, skall han uppmana den som bär ansvaret för uppkomsten av missförhållandena att avhjälpa dessa. Vid behov skall besiktningsveterinären anmäla överträdelse av stadgandena eller bestämmelserna till länsstyrelsen.

För tillsynen över att djurskyddslagen och med stöd av den utfärdade stadganden och bestämmelser följs kan veterinär- och livsmedelsavdelningen vid jord- och skogsbruksministeriet, efter att ha hört djurskyddsdelegationen, förordna de veterinärer som avses i 12 § att verkställa inspektioner och undersökningar i djurhållningsenheter där djur hålls för idkande av näring.

Straffstadganden

Djurskyddslagen innehåller stadganden om straff för lagstridigt förfarande. För orsakande av onödigt smärta eller plåga för djur kan dömas till böter eller till fängelse i högst sex månader. Den som orsakar onödigt smärta eller plåga för djur kan även för djurplågeri dömas till böter eller till fängelse i högst två år. Djurplågeri är enligt lagen gärningar som begås i uppenbart syfte att pina djur eller av grymhet, elakhet eller självsvåld. I lagen nämns att gärningen kan begås i form av slag eller genom oväsen som åstadkoms av skarpa ljud eller genom någon annan åtgärd som är riktad mot djur. Lagen innehåller även ett stadgande om djurskyddsförseelse. Straffet är böter, såvida det inte i någon annan lag stadgas om strängare straff för förseelsen.

Den som dömts för djurplågeri kan förklaras ha förverkat sin rätt att hålla djur. Förbudet kan meddelas för viss tid eller så att det blir bestående, och det kan gälla hållande av vissa slag av djur eller djurhållning över huvud taget.

2.1.2. Förordningar och föreskrifter om djurskydd

Förordningar

Förordningar som getts med stöd av djurs-

kyddslagen är djurskyddsförordningen, förordningen om transport av djur med motorfordon (335/71) samt förordningen om försöksdjursverksamhet (1076/85).

Djurskyddsförordningen innehåller i någon mån stadganden om förvaringsplatser för djur och vården av djur, men dessa stadganden är till övervägande del av synnerligen generell natur. Dessutom ingår i förordningen exempel på vad som bör anses som åsamkande av onödigt smärta eller plåga för djur. I förordningen stadgas också närmare om avlivande och slakt av djur.

Förordningen om transport av djur med motorfordon innehåller stadganden om de krav som skall ställas på de fordon som används till transport av djur. Dessutom stadgas i förordningen om inlastning och urlastning av djur, om behandling och hantering av djur samt om utfodring och vattning av djur under transporten.

Förordningen om försöksdjursverksamhet gäller försöksdjursverksamhet som bedrivs med ryggradsdjur. Förordningen innehåller stadganden om den behörighet som krävs av den som bedriver försöksdjursverksamhet och om ansökan om tillstånd att utföra djurexperiment. Dessutom stadgas i förordningen om utförande av experiment, om anskaffning och hållande av försöksdjur, om statistik över djurexperiment och de försöksdjur som använts samt om tillsyn över försöksdjursverksamhet och inspektioner i samband med detta.

Med stöd av djurskyddslagen har följande förordningar getts om ikraftträdande av europeiska djurskyddskonventioner:

1. Förordningen om bringande i kraft av den europeiska konventionen om skydd av djur under internationell transport (261/75),
2. Förordningen om ikraftträdande av den europeiska konventionen om skydd av ryggradsdjur som används för försök och annat vetenskapligt ändamål (1360/90),
3. Förordningen om ikraftträdande av den europeiska konventionen om skydd av animalieproduktionens djur (458/92),
4. Förordningen om ikraftträdande av den europeiska konventionen om skydd av djur som förs till slakt (459/92), samt
5. Förordningen om ikraftträdande av den europeiska konventionen om skydd av sällskapsdjur (540/92).

Föreskrifter

Jord- och skogsbruksministeriet har genom beslut med stöd av djurskyddslagen och djurskyddsförordningen meddelat föreskrifter om krav som djurskyddet ställer på skötseln av höns i bur (789/79), om djurskyddskrav som skall ställas på pålsdjursuppfödning (757/85), om klassificering av vetenskapliga djurexperiment (477/86), om användning av djur på cirkus och vid annan därmed jämförbar föreställning (667/86), om våningsuppfödning av grisar (31/87) samt om djurskyddskrav som skall ställas på inrättningar vilka bedriver fjäderfäavel, maskinell ruvning samt uppfödning, försäljning och förmedling av ungar av fjäderfä (5/VLA/95).

2.1.3. Övrig lagstiftning på området

Veterinärvårdslagen

Veterinärvårdslagen (685/90) tillämpas på kommunal och privat veterinärvård samt på den tillsyn och förvaltning som hänför sig till veterinärvården. I lagen avses med veterinärvård hälso- och sjukvård som gäller djur samt annan veterinärhjälp, köttbesiktning, mjölkkontroll, övervakning och kontroll av hygien vid primärproduktion av animaliska livsmedel och vid djurhållning, bekämpning och förebyggande av djursjukdomar samt djurskydd.

Den allmänna planeringen och styrningen av veterinärvården samt tillsynen över den ankommer på jord- och skogsbruksministeriet. Styrningen av veterinärvården i länen och tillsynen över den ankommer på länsstyrelserna. Varje kommun skall inom sitt område planera och genomföra veterinärvården enligt vad som stadgas i veterinärvårdslagen eller i någon annan lag. Den verkställighet och övervakning av veterinärvården som enligt veterinärvårdslagen ankommer på kommunen skall skötas av hälsovårdsnämnden, om inte kommunfullmäktige har beslutat att någon annan nämnd eller myndighet skall handha uppgiften. Kommunen kan ha en eller flera kommunalveterinärtjänster för de uppgifter som hör till veterinärvården. En sådan tjänst kan inrättas så att den är gemensam för flera kommuner eller kommunalförbund. Enligt veterinärvårdslagen får en privat serviceproducent inte sköta den verkställighet av lagen om djursjukdomar

eller den övervakning av djurskyddet som ankommer på kommunalveterinärerna. I veterinärvårdslagen stadgas inte att kommunen skall sköta djurskyddet.

Lagen om medicinsk behandling av djur

Syftet med lagen om medicinsk behandling av djur (402/90) är att skydda den som använder animaliska livsmedel mot sådan ohälsa som kan orsakas av medicinsk behandling av djur. Avsikten är även att minska och förebygga andra olägenheter som den medicinska behandlingen åsamkar djur och människor. Lagen innehåller stadganden om möjligheterna att begränsa användningen av vissa läkemedel, användningssätt, identifiering av djur som behandlats med läkemedel och givande av upplysningar om medicinsk behandling samt provtagning som behövs för tillsynen.

Lagen om husdjursavel

Lagen om husdjursavel (794/93) tillämpas på avelsverksamhet som gäller husdjur, dock inte hästdjur eller fjäderfä, och i samband därmed på hantering av, handel med samt införsel och utförsel av djur och deras embryon och köns-celler. Syftet med lagen är att upprätthålla och utveckla en högklassig husdjursproduktion genom att främja avelsverksamhet samt att säkerställa att husdjurens hälsa och välbefinnande inte äventyras genom avelsverksamhet eller konstgjord förökning av djur.

Hästhushållningslagen

Hästhushållningslagen (796/93) tillämpas på förädling av och tävlingsverksamhet med hästdjur samt behandling av, handel med, import, transitering och export av hästar och embryon, spermier och äggceller från dessa. Enligt nämnda lag får verksamhet vars syfte är seminering av hästar eller insamling, behandling eller överföring av embryon eller köns-celler utövas endast med tillstånd av jord- och skogsbruksministeriet, om inte hästarnas ägare eller innehavare själv seminerar dem och använder sperma från en hingst som han äger eller innehar. Vid artificiell reproduktion av hästar, för vilken tillstånd behövs, skall jord-

och skogsbruksministeriets bestämmelser om bl.a. hästarnas avelsnivå, personalens yrkesskicklighet och lokaliteterna iakttas.

Jaktlagen

I jaktlagen (615/93) stadgas om fångst av vilt och icke fredade djur. Lagen tillämpas på jakt och på fångst och dödande av icke fredade djur. Med jakt avses i lagen att vilt som lever i fritt tillstånd fångas eller dödas samt att fångsten omhändertas. Enligt jaktlagen skall jakt bedrivas så, att djuren inte vållas onödigt lidande. Lagen upptar också stadganden om fångstredskap och fångstmetoder som är förbjudna av viltvårds- eller djurskyddsskäl. Sådana är till exempel sprängladdningar, gasning eller utrökning, levande djur som lockbete samt saxar som inte dödar omedelbart.

Lagen om fiske

Vid bedrivande av fiske skall enligt lagen om fiske (286/82) undvikas användning av sådana redskap, anordningar och fiskemetoder som onödigt skadar eller förgör fisk eller äventyrar fiskbeståndet i vattendraget. Vid fiske får inte användas genom sprängning eller på annat sätt åstadkommet tryck, ej heller skjutvapen, bedövande eller giftiga ämnen eller ämnen som på annat sätt förorenar vattendraget och inte heller elektrisk ström.

Lagen om naturskydd

Enligt lagen om naturskydd (71/23) är sådana i Finland förekommande vilda däggdjur och fåglar som inte hör till vilt eller icke fredade djur som nämns i jaktlagen fridlysta. Fridlysta djur får inte skadas eller deras häckning eller ungar störas.

Förordningen om kringföringshandel med husdjur

Förordningen om kringföringshandel med husdjur (280/68) har utfärdats med stöd av lagen om kringföringshandel (389/61). Förordningen tillämpas på försäljning i förvärvssyfte av medförda husdjur. Förordningen innehåller

stadganden om ansökan om tillstånd att bedriva kringföringshandel med husdjur, tillsyn över verksamheten och verksamhetsidkarens skyldigheter.

Lagen i fråga har upphävts genom en lag av den 31 januari 1995 (144/95), som trädde i kraft den 1 mars 1995. Förordningen om kringföringshandel med husdjur är dock alltjämt i kraft.

2.2. Den internationella utvecklingen och lagstiftningen i utlandet

Allmänt

I de flesta europeiska länder har djurskyddslagstiftningen skärpts och preciserats under slutet av 1980-talet och början av 1990-talet. Bland annat har flera nya djurskyddsdirektiv utfärdats inom Europeiska gemenskapens lagstiftning. Direktiven gäller hållande av olika djur i animalieproduktionen, försöksdjursverksamhet, transport av djur samt avlivning och slakt. Europarådet har antagit fem konventioner om skydd av djur, som också Finland har undertecknat och ratificerat.

I Europa har man i allt större utsträckning börjat rikta kritik mot transporten, hanteringen och behandlingen av djur i effektiva produktionsenheter och mot att de miljöbetingade sjukdomarna har ökat. Avelsverksamheten och den kraftiga utfodringen som syftar till hög produktion har till och med förändrat produktionsdjurens utseende under de senaste årtiondena. Samtidigt har utvecklingen för att finna nya och effektivare former av djurhållning gått snabbt. Djurens närmiljö och dess olika delfaktorer har samtidigt förändrats kraftigt. Djuren har anpassats till de här nya livsmiljöerna, vilket har lett till att påfrestningarna på djuren har ökat. Detta har delvis kommit till synes genom att antalet sjukdomsfall som beror på närmiljön eller på djurhållningstekniken har ökat. Den ökande användningen av läkemedel vid vård och förebyggande av sjukdomar som i grund och botten orsakas av olämplig miljö har också rönt kraftig kritik från konsumenthåll. Livsmedlens renhet och trygghet intresserar konsumenterna vid sidan av djurens välbefinnande. En ny trend i Europa består i att anpassa djurens livsmiljö med tillhörande teknik till djurens behov, inte tvärtom liksom

tidigare. Livsmedlens etiska kvalitet har blivit en ny kvalitetsfaktor i fråga om animaliska livsmedel.

I Europa utgör Europarådets djurskyddskonventioner och Europeiska gemenskapens djurskyddslagstiftning ett slags miniminivå, vars bestämmelser har genomförts i den nationella lagstiftningen i Mellan- och Nordeuropa och i någon mån också i Sydeuropa. Av de nordiska länderna har Sverige, Danmark och Island nyligen reviderat sina djurskyddslagar.

Europarådets konventioner om skydd av djur

Europarådet har antagit fem konventioner om skydd av djur:

1. *Den europeiska konventionen om skydd av djur under internationell transport.* Konventionen har ingåtts 1968 och trätt i kraft 1971. I konventionen ingår ett tilläggsprotokoll som har uppsatts och trätt i kraft 1979. Finland har ratificerat konventionen, och den har för Finlands vidkommande trätt i kraft 1975. Finland har också tillträtt tilläggsprotokollet. I konventionen ingår detaljerade rekommendationer om transport av hästar, nötkreatur, svin, fjäderfä och får samt getter vid landsvägs-, sjö-, luft- och järnvägsransport. Konventionen upptar bestämmelser som skall följas under internationell transport av alla djur. Bestämmelserna gäller djurets kondition samt skötsel, inlastning och urlastning av djur, krav på transportutrymmet och på själva transporten, myndighetsfunktioner samt dokument som skall åtfölja djuren.
2. *Den europeiska konventionen om skydd av ryggradsdjur som används för försök och annat vetenskapligt ändamål.* Konventionen har ingåtts 1986 och trätt i kraft 1991. Finland har ratificerat konventionen 1990 och den har trätt i kraft 1991 för Finlands vidkommande. Konventionen gäller allmänna principer för försöksdjursverksamhet, krav på de anläggningar som bedriver sådan verksamhet, vård av försöksdjur, utförande av försök och behörigheten för dem som använder djuren. En viktig del av konventionen består i att statistik skall föras över försöksdjuren och djurförsöken

och att Europarådets generalsekreterare skall underrättas om de statistiska uppgifterna.

3. *Den europeiska konventionen om skydd av animalieproduktionens djur.* Konventionen har ingåtts 1976 och trätt i kraft 1978. Ett ändringsprotokoll har uppsatts 1992. Finland har ratificerat konventionen, och den har för Finlands vidkommande trätt i kraft 1992. Finland har också tillträtt ändringsprotokollet. Konventionen innehåller djurskyddsbestämmelser om hållande av nötkreatur, svin, får, getter, fjäderfä och pälsdjur som har uppgjorts av en ständig kommitté som tillsatts med stöd av konventionen. Ständig kommittén skall utgående från vetenskapliga rön och gjorda erfarenheter utarbeta krav för hållandet av olika produktionsdjur. Medlemsstaterna skall följa dessa som minimibestämmelser. Bestämmelserna gäller djurskyddskrav vid hållande av animalieproduktionens djur: skötsel av djur, förvaringsutrymmen för djur och dimensionering av dem, åtgärder som utförs på djur, djurens närmiljö samt hantering och behandling av djur och tillsyn över djurens välbefinnande.
4. *Den europeiska konventionen om skydd av djur som förs till slakt.* Konventionen har ingåtts 1979 och trätt i kraft 1982. Finland har ratificerat konventionen 1991 och den har för Finlands vidkommande trätt i kraft 1992. Bestämmelserna i konventionen gäller olika frågor i anslutning till hantering och behandling av slaktdjur som är centrala för djurens välbefinnande, såsom förvaring och skötsel av djur i slakterier, bedövning, förvaringsutrymmen för djur i slakterierna och slakteripersonalen samt förflyttning av djur i slakterierna.
5. *Den europeiska konventionen om skydd av sällskapsdjur.* Konventionen har ingåtts 1987 och trätt i kraft 1992. Finland har tillträtt konventionen 1991, och den har trätt i kraft för Finlands vidkommande 1992. Konventionsbestämmelserna gäller hållande av sällskapsdjur och allmänna principer för skötsel av dem, handel med djur, uppfödning, dressyr och annan användning av sällskapsdjur samt åtgärder som utförs på djur och avlivning av sällskapsdjur. I samband med att godkän-

nandeinstrumentet deponerats har Finland reserverat sig beträffande artikel 6 och artikel 10.1 a. Förbehållen gäller förbudet mot försäljning av sällskapsdjur till personer under 16 års ålder utan vårdnadshavarens samtycke och förbudet mot svanskupering hos hundar.

Europeiska gemenskapen har undertecknat och ratificerat Europarådets konvention om skydd av animalieproduktionens djur samt om skydd av slaktdjur och undertecknat konventionen om skydd av försöksdjur.

Europeiska gemenskapens djurskyddslagstiftning

Djurskyddskraven i Europeiska gemenskapens (EG) direktiv och beslut är minimikrav, som medlemsstaterna skall uppfylla. I sin egen nationella lagstiftning kan de enskilda länderna ställa t.o.m. strängare krav beträffande vissa direktiv än gemenskapslagstiftningen förutsätter. Den nationella lagstiftningen får emellertid inte utgöra ett handelshinder. De viktigaste bland Europeiska gemenskapens djurskyddsbestämmelser är följande:

1. *Rådets direktiv om skydd av djur vid tidpunkten för slakt eller avlivning (93/119/EEG).* Direktivet upphäver det tidigare direktivet som gällde slakt och bedövning av djur och hade utfärdats 1974. Direktivet innehåller bestämmelser om hållande och förflyttning av djur i slakterier samt om bedövning, slakt och avlivning av djur. Direktivet gäller djur som hålls i syfte att producera kött, skinn, pälsar eller andra produkter. Direktivet omfattar också sådan avlivning av djur som sker i syfte att utöva kontroll över sjukdomar.
2. *Rådets direktiv om tillnärmning av medlemsstaternas lagar och andra författningar om skydd av djur som används för försök och andra vetenskapliga ändamål (86/609/EEG).* Direktivet upptar bestämmelser om försöksdjursverksamhet och om anläggningar som bedriver sådan verksamhet, tillsyn över att direktivets bestämmelser följs och utförande av djurförsök. Enligt direktivet skall statistik föras över djurförsöken och över de försöksdjur som används vid dem.
3. *Rådets direktiv om anpassning till domstol-*

ens dom i mål 131/86 (88/166/EEG). Direktivet gäller värphöns i bur. Direktivet innehåller minimikrav på skyddet av värphöns i bur. Bestämmelserna gäller skötsel av och tillsyn över burhöns samt det utrymme som varje burhöna skall få disponera.

4. *Rådets direktiv om skydd av djur vid transport och ändring av direktiven 90/425/EEG och 91/496/EEG (91/628/EEG)*. Direktivet innehåller bestämmelser om transport av djur i allmänhet, tillsyn över transporterna samt behandlingen och hanteringen av djur vid lastning och urlastning samt under transport.
5. *Rådets direktiv om fastställande av minimikrav till skydd för kalvars välfärd och hälsa (91/629/EEG)*. Direktivet innehåller minimikrav beträffande djurskyddet för uppfödning av kalvar. Bestämmelserna gäller skötsel och utfodring av kalvar, förvaringsutrymmena för dem, behandlingen och hanteringen av kalvar samt inspektioner i djurhållningsenheterna.
6. *Rådets direktiv om fastställande av lägsta djurskydds krav vid svinhållning (91/630/EEG)*. Direktivet innehåller bestämmelser om uppfödning av svin och hållande av slaktsvin. Bestämmelserna gäller förvaringsutrymmena för djur, djurmiljön och djurskötseln samt inspektioner i djurhållningsenheterna.

Djurskyddslagen i Sverige

Sveriges gällande djurskyddslag gavs 1988 och samtidigt upphävdes 1944 års lag om djurskydd. Djurskyddslagen gäller vård och behandling av husdjur samt andra djur om de hålls i fångenskap. Lagen anses allmänt vara den framsyntaste djurskyddslagen i världen. En klart uttalad princip i lagen utöver att djur skall behandlas väl och inte får utsättas för onödigt lidande är att djur inte får utsättas för sjukdom. Djurhållningen skall vara sådan att den främjar djurens hälsa. Också djurens möjlighet att bete sig naturligt och arttypiskt samt tillräcklig rörelsefrihet är viktiga principer som har beaktats i stadgandena.

I syfte att främja djurens välbefinnande och förebygga sjukdomar försöker man skapa goda livsförhållanden för djuren i en närmiljö som lämpar sig för dem. Förvaringsutrymmena för

djur och inredningen i dem får inte äventyra djurens hälsa eller medföra risk för att djuren tar skada. I det svenska systemet ingår bland annat en skyldighet att förpröva nya djurhållningssystem och ny teknik inom djurhållningen.

Djurskyddslagen innehåller allmänna stadganden om djurhållning och behandling av djur. Stadgandena har preciserats genom detaljerade bestämmelser och föreskrifter på lägre nivå. Lagen innehåller inte bara allmänna stadganden om förvaringsutrymmena för djur, djurhållning och hantering av djur utan också stadganden om åtgärder som utförs på djur. Kirurgiska ingrepp och andra därmed jämförbara åtgärder får utföras på djur bara när det är befogat av veterinärmedicinska skäl eller om tillstånd att utföra dem ges i djurskyddsförordningen eller i jordbruksverkets föreskrifter. Den som utför åtgärden skall i regel vara veterinär eller, i vissa enskilda fall, någon annan behörig person.

Lagen upptar allmänna stadganden om hur djur skall behandlas och hanteras vid slakt. Vid slakt skall djuret bedövas innan blodet tappas av. Stadgandena om försöksdjursverksamhet baserar sig på samma principer som i det övriga Europa. Bedrivandet av försöksdjursverksamhet samt utförandet av djurförsök är beroende av tillstånd eller godkännande.

I djurskyddslagen stadgas att verksamhet som sker yrkesmässigt eller i större omfattning och som gäller uppfödning eller försäljning av hundar eller mottagande av hundar för förvaring och utfodring är beroende av tillstånd. Pälsdjursuppfödning och ridskoleverksamhet är också tillståndspliktiga. I lagen ingår dessutom stadganden om djurtävlingar och om förevisning av djur.

Den centrala tillsynen över efterlevnaden av djurskyddslagstiftningen ankommer på jordbruksverket. Detta samordnar övriga tillsynsmyndigheters verksamhet och lämnar vid behov råd och hjälp. Inom kommunen är det miljö- och hälsoskyddsnämnden som utövar tillsynen. Polismyndigheten lämnar på begäran den hjälp som behövs vid tillsynen. Myndigheterna har rätt att meddela de förbud och förelägganden som behövs för att lagen skall efterlevas. Iakttagandet av föreskrifter får förstärkas med vite eller tvångsutförande på ägarens bekostnad. Länsstyrelsen kan till och med meddela förbud att ha hand om djur eller ett visst slag av djur för den som trots föreskrif-

terna inte avhjälpes allvarliga djurskyddsmisförhållanden, allvarligt har försummat tillsynen eller vården av ett djur eller har misshandlat ett djur. Länsstyrelsen får besluta om omhändertagande av djur, om djurets välbefinnande kräver detta. I lagen stadgas också om andra rättigheter för myndigheterna att vidta åtgärder som syftar till att snabbt främja djurens välbefinnande.

Straffet för överträdelse av stadgandena och bestämmelserna om djurskydd är enligt lagen böter eller fängelse i högst ett år.

Djurskyddslagen i Norge

Norges gällande djurskyddslag (Lov om dyrevern) gavs 1974, och samtidigt upphävdes de tidigare lagarna som givits 1929 och 1935. Lagen gäller däggdjur, fåglar, groddjur, kräldjur, fiskar och kräftdjur. Enligt lagen skall djur behandlas väl, och hänsyn skall tas till deras instinkter och naturliga beteende. Lagen innehåller synnerligen detaljerade stadganden om hållande och behandling av djur, och dessutom innehåller den en vidsträckt fullmakt att meddela närmare föreskrifter om nästan allt som hänför sig till hållande, behandling och transport av djur. Ett stort antal detaljerade förbud och bestämmelser ingår i lagen. Det är till exempel förbjudet att överlåta, byta och sälja hästar som är över 20 år gamla, utom i vissa särskilda situationer.

I lagen stadgas att flera verksamheter som hänför sig till hållande och användning av djur är beroende av tillstånd. Detta gäller bland annat uthyrning av djur samt bedrivande av handel med djur och hållande av djurpensionat. Lagen upptar också allmänna stadganden om försöksdjursverksamhet.

Rätten att meddela närmare föreskrifter ankommer på lantbruksförvaltningen (landbruksdepartementet). Departementet har rätt att meddela närmare föreskrifter om bland annat förvaringsutrymmen för djur, transport av djur, hållande av djurpensionat, uthyrning av djur, överlåtelse av djur som pris, djurutställningar samt avlivning av djur. Lokala tillsynsmyndigheter är polisen, tjänsteveterinärerna och djurskyddsnämnden (dyrevernemnden). I djurskyddsnämnden, som alla kommuner skall ha, ingår tre eller fem medlemmar enligt kommunstyrelsens beslut. Tillsynen över djurskyddet fungerar så, att nämnden inspekterar

förvaringsutrymmet och djuren i sådana situationer som är problematiska med tanke på djurskyddet. Djurägaren uppmanas att avhjälpa missförhållandena inom en bestämd tid. Om uppmaningen inte följs ger polisen en ny uppmaning och anger en ny tidsfrist. Efter den utsatta tiden kan polisen vidta åtgärder för att säkerställa djurens välbefinnande. Polisen har dock ingen rätt att bestämma att djur skall avlivas utan tillstånd av nämnden.

Straffet för överträdelse av stadgandena och bestämmelserna om djurskydd är enligt lagen böter eller fängelse i högst sex månader, eller, om personen tidigare har straffats för samma brott, böter eller fängelse i högst ett år.

Djurskyddslagen i Danmark

Danmarks gällande djurskyddslag (Dyreværnslov) har givits 1991, och samtidigt upphävdes 1983 års djurskyddslag. Enligt lagen skall djur behandlas väl och skyddas på bästa möjliga sätt mot smärta, plåga, fruktan och bestående men. Lagen innehåller stadganden om djurstallar, djurhållning och skötsel av djur. Vissa stadganden är mycket detaljerade. Närmare bestämmelser med stöd av lagen utfärdas av justitieministeriet (justitsministeren). I ärenden som gäller animalieproduktionens djur samarbetar justitieministeriet med lantbruksministeriet och lantbruksorganisationerna innan bestämmelser utfärdas.

Ett djurskyddsråd (Det Dyreetiske Råd) har tillsatts för att bistå justitieministeriet. Rådet skall följa djurskyddets utveckling, ge utlåtanden och på begäran av justitieministeriet behandla också andra frågor som hänför sig till djurskyddet. I rådet ingår ordföranden samt tio övriga medlemmar som väljs för tre år i sänder. Djurskyddsexperterna, de frivilliga djurskyddsorganisationerna, konsumenterna och lantbruksorganisationerna skall vara företrädare i rådet.

Justitieministeriet har synnerligen vidsträckt fullmakt att meddela föreskrifter om till exempel farmdjur, hållande och märkning av hundar och katter samt transport, avlivning och slakt av djur. Justitieministeriet kan också meddela föreskrifter om kirurgiska ingrepp på djur.

Polisen är lokal tillsynsmyndighet inom djurskyddet. Varje veterinär som får kännedom om ett djurskyddsmisförhållande skall underrätta polisen, om inte missförhållandet är ringa, eller

om inte djurets ägare genast avhjälp det. Om djuret behandlas på ett sätt som strider mot lagen ålägger polisen den som bär ansvaret för missförhållandet att avhjälpa bristfälligheterna. Om åläggandet inte fullgörs ser polisen till att djuren tas om hand annanstans eller avlivas.

Straffet för överträdelse av stadgandena och bestämmelserna om djurskydd är enligt lagen böter eller fängelse i högst ett år, i vissa fall fängelse i högst två år.

Djurskyddslagen i Island

Islands gällande djurskyddslag (Lög um dyravernd) har trätt i kraft 1994, och samtidigt upphävdes 1957 års djurskyddslag. Lagen gäller alla djur, men stadgandena skyddar i synnerhet sådana djur som människan har tagit hand om eller som människan har uppsikt över och ansvar för. Lagen innehåller centrala stadganden om djurhållning, skötsel och behandling av djur samt åtgärder som utförs på djur. Närmare stadganden och bestämmelser om hållande och behandling av djur utfärdas genom stadganden på lägre nivå.

I Island ankommer den högsta ledningen av djurskyddet på miljöministeriet. Ett djurskyddsråd (Dyraverndarråd) med fem medlemmar har tillsatts vid ministeriet. Utöver ordföranden ingår företrädare för veterinärförbundet, lantbruksproducenterna, djurskyddsföreningen och den naturvetenskapliga föreningen i rådet. Rådet skall främja djurskyddet, framställa förslag till djurskyddsstadganden för ministeriet och verka som sakkunnig och rådgivare i djurskyddsfrågor.

Om det befaras att djur sköts eller behandlas i strid med stadgandena görs en anmälan till polisen, tjänsteveterinären eller en företrädare för djurskyddsrådet. Polisen är lokal tillsynsmyndighet och utför inspektioner biträdd av veterinär. Vid lindriga överträdelser uppmanar polisen den ansvarige att utföra de rättelser och förbättringar som behövs. Om uppmaningen inte följs eller om överträdelsen är allvarlig vidtar polisen åtgärder för att förbättra djurets situation på ägarens bekostnad. Polisen har rätt att vid behov omhänderta djuren tillfälligt, till och med i sådana fall då det anses vara nödvändigt att förebygga att djur behandlas illa.

Straffet för överträdelse av stadgandena och

bestämmelserna om djurskydd är enligt lagen böter eller fängelse i högst två år.

2.3. Bedömning av nuläget

Djurskyddslagen har föråldrats till följd av djurskyddets utveckling och eftersom inställningen till djurskyddet har förändrats. Forskningen i djurens hälsa och välbefinnande har lett till nya rön om förutsättningarna för djurens psykiska och fysiska välbefinnande. Medborgarnas uppfattningar om vilket värde som tillkommer djuren samt om behandlingen och hanteringen av djur har också genomgått stora förändringar under de tjugo senaste åren. Djurhållningen och djurens användning uppvisar former och problem som inte har varit kända tidigare eller som har utvecklats ogynnsamt med tanke på djurens välbefinnande. Vid tillsynen över att djurskyddsförfattningarna iakttas och i problemsituationer har det också uppstått behov att precisera och effektivera de åtgärder genom vilka det är möjligt att förbättra djurens välbefinnande tillräckligt snabbt och effektivt.

Finlands nuvarande regelsystem för djurskydd är splittrat. För att nämna ett exempel har var och en av Europarådets djurskyddskonventioner trätt i kraft genom en särskild förordning. De materiella bestämmelserna i konventionerna har inte till alla delar överförts till de övriga författningar och bestämmelser som gäller motsvarande frågor. Eftersom regelsystemet är splittrat har det varit svårt för medborgarna att komma underfund med djurhållnings- och djurskyddsbestämmelserna. En del av stadgandena i djurskyddslagen är dessutom så allmänna och oklara att det har lett till tolkningssvårigheter i den praktiska tillsynen över djurskyddet.

Under den tid då den gällande djurskyddslagen har varit i kraft har utvecklingen inom djurskyddet gått snabbt framåt i Europa. Förutom Europarådets konventioner om skydd av djur har också Europeiska gemenskapen utfärdat flera djurskyddsdirektiv. Ett medlemskap för Finland i Europeiska unionen förutsätter till vissa delar att vår lagstiftning harmoniseras. I praktiken motsvaras bestämmelserna i de EG-direktiv som gäller dimensionering av förvaringsutrymmena för olika djur i animalieproduktionen redan i stor utsträckning

i Finland. Bestämmelserna i det direktiv som gäller försöksdjursverksamhet ingår i Finlands förordning om försöksdjursverksamhet. Det direktiv som gäller skydd av djur vid tidpunkten för slakt eller avlivning samt direktivet om skydd av djur vid transport förutsätter däremot att lagstiftningen ändras. Direktiven förutsätter bland annat effektivare tillsyn över djurhållningsenheterna och djurtransporterna samt registrering med tanke på tillsynen.

Enligt djurskyddslagen är jord- och skogsbruksministeriet den myndighet som beviljar tillstånd att bedriva försöksdjursverksamhet samt hålla djurgårdar, cirkusar och permanenta eller ambulerande djurutställningar. Statsrådet har den 17 juni 1993 fattat ett principbeslut om åtgärder för förnyande av centralförvaltningen och regionalförvaltningen. Enligt principbeslutet hör det i regel inte till ministeriernas uppgifter att fatta enskilda beslut om tillstånd. Enligt principbeslutet bör man inom förvaltningsförfarandet också i övrigt sträva efter att avstå från tillståndsförfaranden och ersätta dem med anmälningsförfaranden.

Ändringarna av djurskyddslagen omfattar flera olika paragrafer. De stadganden som föreslås bli fogade till lagen gäller också sammellan mycket olika fall. Vidare är behovet av en systematisk översyn av lagen stort. I syfte att genomföra de här reformerna är det inte ändamålsenligt att ändra den gällande lagen genom en delreform, utan det mest adekvata är att det ges en helt ny djurskyddslag, med stöd av vilken det splittrade regelsystemet för djurskydd samlas och klargörs.

3. Propositionens mål och de viktigaste förslagen

3.1. Mål och medel

Syftet med den föreslagna lagen är att så väl som möjligt förverkliga samhällets nuvarande etiska syn på hållande, hantering och behandling av djur samt utgående från de vetenskapliga rön och gjorda erfarenheter som i dag står till buds skydda djur mot lidande, smärta och plåga utgående från. Lagen syftar också till att främja djurens hälsa och välbefinnande.

Den föreslagna djurskyddslagen är framför allt en ramlag som innefattar de allmänna principerna för djurhållning och myndigheter-

nas rätt att ingripa i djurskyddsmissförhållanden. Målet är att genom den föreslagna lagen och de stadganden och bestämmelser på lägre nivå som utfärdas med stöd av den skapa goda förutsättningar för att djuren inte skall behöva utstå lidanden som i praktiken är möjliga att förhindra och förebygga. Avsikten med den föreslagna lagen och de stadganden och bestämmelser på lägre nivå som utfärdas med stöd av den är också att samla och klargöra regelsystemet för djurskydd, som nu är splittrat, så att det blir lättare för medborgarna att få kännedom om djurskyddsstadgandena om hållande och behandling av djur.

Det är också meningen att djurskyddslagstiftningen i Finland skall bringas till samma nivå som i det övriga Nord- och Mellaneuropa. Europeiska gemenskapens djurskyddsbestämmelser förutsätter att hållningsenheterna för animalieproduktionens djur regelbundet inspekteras, att inspektioner i anslutning till slakt verkställs och att transporten av djur övervakas i större omfattning än nu. Avsikten är att de principer för vilka stadganden på lagnivå förutsätts i Europarådets djurskyddskonventioner och i Europeiska gemenskapens direktiv skall ingå i lagen. Närmare stadganden föreslås bli utfärdade genom förordningar. Genom beslut av jord- och skogsbruksministeriet meddelas detaljerade föreskrifter om till exempel storleken av förvaringsutrymmena för djur av olika arter och om den övriga utrustningen i dessa. Genom beslut av jord- och skogsbruksministeriet meddelas också andra föreskrifter som närmast är av teknisk art och som gäller till exempel den strömstyrka eller den gaskoncentration som skall användas när djur avlivas eller bedövas.

3.2. De viktigaste förslagen

Allmänt

Den föreslagna lagen är till skillnad från den nuvarande indelad i åtta kapitel, vilket förbättrar överskådligheten. Lagförslaget innehåller stadganden om djurhållning, tillsynsmyndigheter, tillsynsåtgärder, ändringssökande och påföljder, alldeles som den nuvarande lagen. Stadgandena i lagförslaget är dock mera detaljerade och systematiska. Nyheter som ingår i lagförslaget är stadganden om bland annat

inverkande på djurens produktionsförmåga, omhändertagna djur, farmer för produktion av kött, ägg och avelsdjur samt import. Tillsynssystemet föreslås också bli enklare och effektivare. I lagförslaget ingår dessutom stadganden som gör det möjligt att regelbundet inspektera sådana enheter där animalieproduktionens djur hålls och slakterier samt att registrera och utöva tillsyn över de verksamhetsidkare som transporterar djur.

Vissa funktioner, såsom hållande av circurar, djurgårdar och permanenta samt ambulande djurutställningar och bedrivande av försöksdjursverksamhet, skall enligt förslaget fortsätta att vara beroende av tillstånd. Det är dock länsstyrelsen som är tillståndsmyndighet, inte längre jord- och skogsbruksministeriet. Till denna del följer lagförslaget det mål om att minska antalet tillståndsärenden vid ministerierna som ingår i statsrådets principbeslut av den 17 juni 1993. En ny verksamhet som är beroende av tillstånd skall enligt förslaget vara transport av djur i förvärvssyfte. Länsstyrelsen är tillståndsmyndighet.

Djurhållning

Enligt de allmänna principer för djurhållning som ingår i den föreslagna lagen skall djur behandlas väl, och de får inte åsamkas onödigt lidande. Det är likaså förbjudet att åsamka djur onödig smärta och plåga. Djurets hälsa och tillfredsställandet av de viktigaste beteendebestånddelarna utgör en viktig del av djurets välbefinnande. Vid djurhållningen skall upprätthållandet av djurets hälsa främjas, och hänsyn skall tas till djurets fysiologiska och beteendemässiga behov. Skötseln av djur är också förknippad med skyldigheten att kontrollera djurets välbefinnande och miljö tillräckligt ofta. Djuren bör få ordentligt med vila, och de bör få röra sig.

Enligt förslaget får operationer och därmed jämförbara åtgärder som åsamkar smärta utföras på djur bara om det behövs på grund av sjukdom eller av någon därmed jämförbar orsak. Detta innebär att det inte längre kommer att vara tillåtet att till exempel kupera svansen på hundar. Enligt förslaget blir det också möjligt att förbjuda att sådana djur på vilka det har utförts en operation eller någon annan åtgärd som är förbjuden enligt lagen

används vid tävlingar eller förevisas. Avsikten med stadgandet är att hindra att djur skickas utomlands för att genomgå ingrepp som är förbjudna i Finland.

Lagförslaget innehåller ett stadgande enligt vilket det är möjligt att förbjuda importen av djur av djurskyddsskäl. Enligt förslaget får jord- och skogsbruksministeriet också förbjuda försäljning och innehav av sådana djur. Meddelandet av importförbud föreslås vara beroende av om det är möjligt att i Finland ordna sådana förhållanden för djuren som är godtagbara från djurskyddssynpunkt och om hållandet av vissa djur är så viktigt för samhället eller för medborgarna jämfört med det eventuella lidande som åsamkas djuren att importen av sådana djur bör tillåtas. Avsikten med stadgandet är att trygga djurens hälsa och välbefinnande.

För säkerställande av att medborgarna har någon plats dit de kan föra herrelösa smådjur som har omhändertagits och där de kan höra sig för om sådana innehåller lagförslaget ett stadgande, enligt vilket kommunen skall se till att tillfällig skötsel ordnas för herrelösa hundar, katter och motsvarande små sällskaps- och hobbydjur som har omhändertagits i kommunen. Om djuret inte löses ut under förvaringstiden kan kommunen sälja djuret, överlåta det på annat sätt eller avläsa det. Kommunen har rätt att uppbära ersättning av djurets ägare eller innehavare för kostnaderna för omhändertagande och skötsel. Enligt förslaget skall kommunerna ordna omhändertagandet av herrelösa djur inom två år från det att lagen har trätt i kraft.

I den gällande lagen förbjuds dopning av djur, det vill säga ökning, minskning eller upprätthållande av djurets prestationsförmåga på konstlat sätt med läkemedel eller andra motsvarande ämnen eller beredningar. Förslaget innehåller också ett förbud mot ökning av djurets produktionsförmåga på konstlat sätt med hormoner eller andra motsvarande tillväxtstimulerande medel. Inverkande på djurets produktionsförmåga kan dock tillåtas från djurskyddssynpunkt, om det går att bevisa att läkemedlen eller motsvarande preparat eller ämnen inte medför men för djurets hälsa eller välbefinnande. Stadgandet överensstämmer med Europarådets konvention om skydd av animalieproduktionens djur. Människornas hälsa skyddas genom lagen om medicinsk behandling av djur.

Lagförslaget innehåller ett stadgande om farmuppfödning av vilda djur i syfte att producera kött, ägg eller avelsdjur för kött- eller äggproduktion. Farmuppfödning av vilda djur bedrivs i många europeiska länder. Också i Finland har det i takt med omstruktureringen av jordbruket och försöken att finna nya produktionsinriktningar uppstått behov av att stadga om farmuppfödning. Förslaget innebär att det skall stadgas genom förordning vilka vilda däggdjurs- och fågelarter som får tas för farmuppfödning. Farmuppfödning har konstaterats lämpa sig för fågelarter som fasan och gräsand. Av däggdjursarterna kan till exempel vildsvin, skogs- och fälthare komma i fråga. Propositionen avser inte att farmerna skall användas i jaktskyfte.

Tillsynsorganisation

Enligt förslaget skall tillsynsorganisationen i stort sett förbli oförändrad. Enligt den föreslagna lagen skall tillsynen ledas av jord- och skogsbruksministeriet, medan tillsynen i länen ankommer på länsstyrelsen. I kommunerna är det kommunalveterinären, den tjänsteinnehavare som utövar tillsyn över hälsoskyddet i kommunen och polisen som utövar tillsyn över djurskyddet. Dessutom utförs tillsyn av besiktningveterinärer i slakterier och på slaktplatser samt av de djurskyddsövervakare som länsstyrelserna har godkänt. Djurskyddslagskommissionen har i sitt betänkande föreslagit att den nuvarande tillsynsorganisationen skall bibehållas. Detta utreds närmare i punkt 5.1.

För att tillsynen över djurskyddet skall vara effektiv spelar tillsynen på det lokala planet en framträdande roll. Genomförandet av tillsynen är dock inte helt fri från problem. Redan i motiven till regeringens proposition om ändring av djurskyddslagen (RP 263/1984 rd) konstateras det att kommunalveterinärens ställning som den myndighet som handhar tillsynen över djurskyddet försvåras genom att han är tvungen att av sina klienter kräva efterlevnad av djurskyddsstadgandena. Ett alternativ för avhjälpan av missförhållandet vore enligt nämnda proposition att inom veterinärorganisationen inrätta ett tillräckligt antal — cirka 70 -djurskyddsveterinärtjänster. Dessa veterinärer kunde vägras rätt att ge veterinärhjälp inom sitt verksamhetsområde, varvid de inte skulle stå i beroendeförhållande till dem som de övervakar. I deras avlöning skulle därvid även

beaktas att de inte får lön för veterinärhjälp. Missförhållandet kunde enligt samma proposition även avhjälpas så att tillsynen över djurskyddet lösgjordes från veterinärvården och överfördes exempelvis på polisen. Härvid skulle vid polisen på olika håll i landet, med iakttagande av en lämplig distriktsindelning, inrättas djurskyddspolistjänster, för vilka behörighetskravet vore veterinärmedicine licentiatexamen. Behovet av djurskyddspolistjänster vore också cirka 70.

Kostnaderna för denna ändring av tillsynsorganisationen skulle komma att belasta den offentliga hushållningen i så hög grad att förslag som grundar sig på den inte kan framläggas. Kommunalveterinärerna företräder tack vare sin utbildning den bästa möjliga sakkunskapen i fråga om djurskyddet på det lokala planet. De tjänsteinnehavare som utövar tillsyn över hälsoskyddet i kommunerna verkställer regelbundet inspektioner på sådana platser som har betydelse med tanke på miljö- och livsmedelshygienen, bland annat i husdjursenheter. De har därmed möjlighet att vid sidan av sitt egentliga arbete ingripa även i djurskyddsfrågor. Kommunalveterinären, den tjänsteinnehavare som utövar tillsyn över hälsoskyddet i kommunen och polisen, som är anträffbar för medborgarna under dygnets alla timmar, skapar tillsammans godtagbara verksamhetsbetingelser för djurskyddet på det lokala planet.

Tillsynsåtgärder

Den föreslagna lagen effektiverar och förklarar tillsynssystemet. Tillsynsmyndigheterna kan fortfarande verkställa inspektioner, antingen till följd av misstanke eller, under vissa förutsättningar, utan misstanke. Till exempel föreslås polisen ha rätt att inspektera djurtransporter utan misstanke. Tillsynsmyndigheterna skall genom råd till djurets ägare eller innehavare sträva efter att främja djurens välbefinnande och verka för att lindriga missförhållanden i djurskyddshänsende avhjälpas. Dessutom kan tillsynsmyndigheten genom ett beslut som den fattar meddela djurets ägare eller innehavare förbud och begränsningar samt ålägga djurets ägare eller innehavare att fullgöra sin skyldighet inom utsatt tid. Djurskyddsövervakaren har dock ingen sådan rättighet, utan hans rättighet begränsar sig till verkställande av inspektioner och till rådgivning. Vid behov skall djurskyddsövervakaren underrätta läns-

styrelsen, kommunalveterinären, den tjänsteinnehavare som utövar tillsyn över hälsoskyddet i kommunen eller polisen om djurskyddsmissförhållanden som han har konstaterat, och dessa skall vidta ovan nämnda åtgärder.

Den gällande lagen innehåller inga stadganden enligt vilka åtgärder som behövs med tanke på djurets välbefinnande kan effektiviseras. Enligt förslaget kan länsstyrelsen förelägga ett förbud eller en föreskrift som tillsynsmyndigheten har meddelat med vite eller med hot om tvångsutförande. Syftet med stadgandet är att effektivisera och påskynda efterlevnaden av de förbud och föreskrifter som tillsynsmyndigheten meddelar.

Förslaget innebär att de besiktningar om vilka stadgas i gällande lag upphör. Polisen skall förundersöka brott som har kommit till dess kännedom i enlighet med stadgandena om förundersökning.

4. Propositionens verkningar

4.1. Ekonomiska verkningar

4.1.1. Statsekonomiska verkningar

Enligt 61 § skall staten svara för skador som kommunalveterinären och den tjänsteinnehavare som utövar tillsyn över hälsoskyddet i kommunen vållar när de utövar tillsyn över den föreslagna lagen och de stadganden och bestämmelser som har utfärdats med stöd av den. Under den tid den gällande djurskyddslagen har varit i kraft har det rått oklarhet om huruvida det är kommunen eller staten som skall ersätta skador som dessa kommunala tjänsteinnehavare vållar när de utövar tillsyn över djurskyddet. Skadeståndskäromålen har varit ytterst sällsynta under den tid lagen har varit i kraft. Situationen väntas inte heller förändras genom att den föreslagna lagen träder i kraft. Ersättandet av eventuella skador föranleder inget behov av tilläggsanslag, utan betalningen av skadestånd kan vid behov skötas genom de anslag för veterinärvård som har reserverats i statsbudgeten.

Enligt 58 § 2 mom. kan brådskande åtgärder för främjande av djurets välbefinnande av särskilda skäl betalas i förskott av det anslag för veterinärvård som har reserverats i statsbudgeten. Det är meningen att detta finansiella arrangemang skall tillgripas bara i exceptionel-

la fall, när återkravet av de kostnader som betalas i förskott inte väntas medföra svårigheter. Ett eventuellt ordnande av förhandsfinansieringen kan skötas genom anslaget för veterinärvård, utan något behov av tilläggsanslag. Djurets ägare eller innehavare bär enligt förslaget ansvaret för att kostnaderna betalas slutligt. Vidare får kostnaderna enligt förslaget indrivnas utan dom i den ordning som stadgas om indrivning av skatter och avgifter i utsökningssväg.

I gällande lag ingår inget stadgande om kommunalveterinärens rätt till arvode för verkställande av djurskyddsinspektioner. Arvode har dock betalats med stöd av förordningen om förrättningsarvode till veterinärer (1269/89), som uppftar stadganden om arvoden för djurskyddsövervakning. Det arvode för djurskyddsinspektioner till kommunalveterinärer som avses i 59 § 1 mom. föranleder alltså inget behov av tilläggsanslag.

Tillsynen över djurskyddet åsamkar staten merkostnader då Finland har anslutit sig till Europeiska unionen, vilket medför vissa åtgärder. Europeiska gemenskapens djurskyddsbestämmelser förutsätter regelbunden inspektion av enheter där vissa av animalieproduktionens djur hålls, inspektioner i anslutning till slakt samt mera omfattande tillsyn över djurtransporterna än nu är fallet. Tillsynen över djurskyddet i sådana enheter där animalieproduktionens djur hålls förutsätter dessutom ett statistiskt representativt antal inspektioner av varje djurhållningsform som regleras genom direktiven, och dessa inspektioner skall rapporteras till Europeiska unionen med två års mellanrum. Tillsynen över djurtransporter förutsätter också att myndigheterna utför stickprovsundersökningar i alla led i transportkedjan. Hur ofta djurskyddsinspektionerna skall göras och hur många de skall vara har inte definierats. Därför är det inte ännu i detta skede möjligt att tillförlitligt uppskatta kostnaderna för dem, eftersom kostnaderna i väsentlig grad är beroende av hur man tolkar vad som är en tillräcklig nivå vid verkställandet av inspektioner. Antalet övervakade enheter är i början ungefär 50 000, vilket utgörs av svin- och nötkreatursbesättningar. Senare sprider sig övervakningen också till andra djurhållningsenheter med animalieproduktionens djur. Därtill skall inspektioner inriktas på djurtransporter. Djurskyddsinspektioner kan verkställas i samband med andra inspektioner av djurhåll-

ningsenheten. De enheter där animalieproduktionens djur hålls har kunnat inspekteras redan med stöd av 13 b § i gällande lag. Jord- och skogsbruksministeriets veterinär- och livsmedelsavdelning har kunnat föreskriva om inspektioner efter att ha hört djurskyddsdelegationen. Arvoden till dem som verkställer inspektioner har betalats enligt förordningen om förrättningsarvode till veterinärer. I den föreslagna lagens 59 § 2 mom. ingår ett stadgande som uttryckligen gäller detta.

Antalet inspektioner som Europeiska gemenskapen förutsätter har uppskattats till ca 3 000 per år och det genomsnittliga priset för en inspektion till 300 mark.

4.1.2. Kommunalekonomiska verkningar

Förslaget har inga kommunalekonomiska verkningar, med undantag för de smärre kostnader som åsamkas av att tillfällig skötsel av omhändertagna sällskaps- och hobbydjur ordnas i de kommuner där denna service inte ännu har ordnats.

Suomen Kunnallisliitto (numera Finlands Kommunförbund) har år 1991 gjort en förfrågan bland kommunerna om behandlingen av herrelösa djur. Av de 260 kommuner som besvarade förfrågan hade 114 ordnat omhändertagandet. I regel hade det ordnats genom avtal med enskilda människor eller med hundgårdar. Enligt utredningen varierade de årliga kostnaderna mellan 0 och 80 000 mark. Underhållskostnaderna uppbars enligt utredningen i regel hos djurägarna.

Eftersom kommunens kostnader för omhändertagande av herrelösa djur är beroende av antalet djur som påträffas och av kommunens sätt att sköta denna service kan de inte uppskattas exakt. En faktor som sänker kostnaderna är emellertid kommunens rätt att uppbära ersättning av djurets ägare för omhändertagandet och skötseln.

4.1.3. Verkningar för näringsverksamheten

Den föreslagna lagen har inte i sig några betydande ekonomiska verkningar för näringsidkarna.

Djurets ägare eller innehavare föreslås bära ansvaret för kostnaderna för åtgärder enligt 42 och 44 §§ som främjar djurets välbefinnande,

vilket redan är fallet. Besiktningens kostnader uppstår dock inte längre, eftersom besiktningar i enlighet med den nuvarande djurskyddslagen inte längre skall ordnas. Kostnader åsamkas inte de djurägare eller innehavare som drar försorg om djurens välbefinnande så som stadgandena och bestämmelserna förutsätter.

I praktiken kan kostnader för näringsidkare uppstå då närmare stadganden och bestämmelser som utfärdas med stöd av vissa föreslagna stadganden iaktas till följd av ett medlemskap för Finland i Europeiska unionen. Ringa kostnader för enskilda näringsidkare kan uppstå till exempel genom att den materiel som används för transport av djur i någon detalj bör bringas till den nivå som Europeiska gemenskapen förutsätter. Europeiska gemenskapernas kommission har dock inte ännu fastställt kraven på djurtransportmateriel, så de nationella bestämmelserna om transportmateriel följs än så länge.

Kostnader kan åsamkas också sådana ägare eller innehavare av djur som transporterar djur. Enligt 29 § 2 mom. kan genom förordning stadgas att en veterinär skall inspektera de djur som skall transporteras och transportutrymmena. Det kan bli fråga om till exempel transporter som går över rikets gränser. Enligt 60 § skall djurets ägare eller innehavare betala ersättning till den som verkställer inspektionen. I enlighet med uppkomstprincipen åligger skyldigheten att betala den som har begärt inspektion.

4.2. Verkningar i fråga om organisation och personal

Den föreslagna lagen har i och för sig inga verkningar i fråga om organisationen eller personalen. Jord- och skogsbruksministeriet föreslås leda, styra och utöva allmän tillsyn över efterlevnaden av den föreslagna lagen och de stadganden och bestämmelser som utfärdas med stöd av den, alldeles som nu. Länsstyrelserna styr och övervakar efterlevnaden inom länen. På det lokala planet är det kommunalveterinären, den tjänsteinnehavare som utövar tillsyn över hälsoskyddet i kommunen och polisen som enligt förslaget skall sköta tillsynen.

Överföringen av behandlingen av tillståndsärenden från jord- och skogsbruksministeriet till länsstyrelserna, vilket följer förslaget, förutsätter inte att nya tjänster inrättas vid länssty-

relserna. Årligen har cirka 20 tillstånd som gällt cirkusar och djurutställningar sökts. Tillstånden fördelar sig över flera län. Årligen har 3—4 tillstånd att bedriva försöksdjursverksamhet sökts. Yrkesmässigt eller annars storskaligt hållande av sällskaps- eller hobbydjur samt vissa former av farmuppfoädnng av djur skall enligt förslaget anmälas till länsstyrelsen. Efter som anmälan också skall göras beträffande verksamhet som redan har inletts medför behandlingen av anmälningar att länsstyrelsernas arbetsbörda tillfälligtvis ökar. Enligt förslaget skall länsstyrelserna bevilja tillstånd att transportera djur. Det finns omkring 200 verksamhetsidkare med sådan verksamhet. Behandlingen av tillståndsansökningar och anmälningar bedöms inte medföra något behov att anställa extra arbetskraft vid länsstyrelserna.

Den föreslagna skyldigheten för kommunen att ordna en plats där herrelösa sällskaps- och hobbydjur tas om hand förutsätter inte att nya tjänster inrättas i kommunerna. Kommunen kan ordna verksamheten till exempel genom att avtala med ett hundpensionat, en kennel eller en enskild människa om ordnande av en mottagningsplats för djur.

4.3. Miljöeffekter

Den föreslagna lagen har inga miljöeffekter.

5. Beredningen av propositionen

5.1. Beredningsskeden och beredningsmaterial

Jord- och skogsbruksministeriet tillsatte den 12 oktober 1990 en kommission som fick i uppdrag att utreda hur djurskyddslagen kunde fås att motsvara de nuvarande djurskyddskraven med beaktande av den nivå som krävs av djurskyddet i de övriga nordiska länderna samt utvecklingen på djurskyddsområdet inom Europarådet och Europeiska gemenskapen. I fråga om tillsynsorganisationen för djurskydd skulle kommissionen i synnerhet utreda under vilka förutsättningar tillsynen över djurskyddet kunde åläggas kommunerna. Försöksdjursverksamheten ingick inte i kommissionens uppdrag.

Kommissionen skulle utarbeta ett förslag till djurskyddslag i form av en regeringspropositi-

on samt ett allmänt förslag till stadganden och föreskrifter på lägre nivå som utfärdas med stöd av djurskyddslagen.

Kommissionen avgav sitt betänkande den 28 maj 1993 (kommittébetänkande 1993:27). I sitt betänkande föreslog kommissionen att den nuvarande tillsynsorganisationen skulle bibehållas. Kommissionen ansåg att det i dagens läge inte är ändamålsenligt att tillsynen över djurskyddet överförs på kommunerna. Kommissionen fann att det i frågan ingår sådana osäkerhetsfaktorer som kommunalveterinärernas och hälsoinspektörernas ställning, häradsreformen och de allmänna sparåtgärderna samt översynen i anslutning till uppgiftsfördelningen mellan kommunerna och staten. Kommissionen var emellertid inte enhällig beträffande alla detaljer i betänkandet.

Lagförslaget och motiven har beretts som tjänsteuppdrag vid jord- och skogsbruksministeriet på basis av kommissionens betänkande. Vid beredningen har nära kontakt hållits med de sakkunniga och intresseorganisationer inom djurskyddet och därmed sammanhörande områden som varit företrädna i kommissionen.

5.2. Remissutlåtanden

I augusti 1994 begärde jord- och skogsbruksministeriet utlåtande om lagförslaget av 63 myndigheter och organisationer. Utlåtanden gavs av justitieministeriet, inrikesministeriet, social- och hälsovårdsministeriet, länsstyrelsen i Tavastehus län, länsstyrelsen i Mellersta Finlands län, länsstyrelsen i Kuopio län, länsstyrelsen i S:t Michels län, länsstyrelsen i Norra Karelen län, länsstyrelsen i Åbo och Björneborgs län, länsstyrelsen i Nylands län, länsstyrelsen i Vasa län, veterinärmedicinska högskolan, Helsingfors universitet, Kuopio universitet, polis skolan, anstalten för veterinärmedicin och livsmedel, lantbrukets forskningscentral, vilt- och fiskeriforskningsinstitutet, Centralförbundet för lant- och skogsbruksproducenter (MTK), Finlands Kommunförbund, Agrolgien Liitto ry, Agronomförbundet rf, delegationen för bioteknik, Eläinsuojeluliitto Animalia-Djurskyddsförbundet Animalia ry, Helsingin eläinsuojeluyhdistys-Helsingfors djurskyddsförening ry, Kuluttajat-Konsumenterna ry, Kuntien maataloussihteerit ry, Liha-alan Autoliikenne ry, Köttforskningsinstitutet i Finland, Jägarnas Centralorganisation, Andelslaget

Husdjursavelscentralen-FABA, Finlands Veterinärförbund rf, Suomen Eläinsuojeluyhdistys-Finlands Djurskyddsförening ry, Finlands Hippos rf, Suomen Juutalaisten Seurakuntien Keskusneuvosto-Centralrådet för de Judiska Församlingarna i Finland ry, Suomen Kennelliitto-Finska Kennelklubben ry, Suomen Kissaliitto SRK ry, Finlands Konsumentförbund rf, Finlands Fårörening rf, Suomen Metsästäjäliitto-Finlands Jägarförbund ry, Finlands Ryttaförbund rf, Suomen Siipikarjaliitto-Finlands Fjäderfäförbund ry, Finlands Pälsdjursuppfödarens Förbund rf, Svenska lantbruksproducenternas centralförbund — SLC, Vihreä Risti-Gröna Korset ry samt Ympäristö- ja terveystieteiden tekniset ry.

Utlåtande har också givits av Suomen Dobermanniyhdistys-Finlands Dobermannförörening rf och 21 andra hundorganisationer samt Varkauden seudun eläinsuojeluyhdistys ry.

Ett stort antal förslag till ändring av lagförslaget har givits i flera utlåtanden. I fråga om tillsynen över djurskyddet har i vissa utlåtanden föreslagits att särskilda djurskyddsveterinärtjänster skall inrättas. Vidare har ett förfarande föreslagits enligt vilket nya djurhållningssystem med tillhörande tekniska anordningar och redskap skall testas och godkännas från djurskyddssynpunkt innan de tas i bruk. De föreslagna ändringarna förutsätter dock sådana tilläggsresurser att de inte kan intas i propositionen i detta nu. Till denna del hänvisas till punkt 3.2. i den allmänna motiveringen.

I djurskyddsföreningarnas utlåtanden föreslås bland annat att det inte bör vara tillåtet att idka farmuppfödning av vilda djur i produktions syfte. Enligt vissa andra utlåtanden bör denna verksamhet vara beroende av tillstånd. Farmuppfödning av vilda djur idkas i flera europeiska länder. I samband med omstruktureringen av jordbruket och letandet efter nya produktionsinriktningar har det också uppstått behov av att reglera farmuppfödningen. Enligt statsrådets principbeslut som fattades i juni 1993 bör man vid förvaltningsförfarandet ha som mål att gallra bland tillståndsförfarandena och ersätta dem med anmälningsförfaranden. Att farmuppfödningen i fråga och vissa andra verksamheter som i en del utlåtanden har föreslagits bli tillståndspliktiga är godtagbara från djurskyddssynpunkt kan säkerställas genom anmälan till länsstyrelsen och genom länsstyrelsens möjlighet att ingripa i verksamheten redan på förhand.

I utlåtanden som har givits av hundorganisationer har det föreslagits att det alltjämt bör vara tillåtet att kupera svansen på hundar, vilket är fallet nu. Enligt Centralrådet för de Judiska Församlingarna i Finland bör det alltjämt vara tillåtet att slakta boskap på judiskt vis. Regeringens proposition baserar sig till största delen på djurskyddslagskommissionens förslag. De anmärkningar i utlåtandena som gällde detaljer i lagförslaget har i mån av möjlighet beaktats då propositionen beretts.

I utlåtanden som har givits av hundorganisationer har det föreslagits att det alltjämt bör vara tillåtet att kupera svansen på hundar, vilket är fallet nu. Enligt Centralrådet för de Judiska Församlingarna i Finland bör det alltjämt vara tillåtet att slakta boskap på judiskt vis. Regeringens proposition baserar sig till största delen på djurskyddslagskommissionens förslag. De anmärkningar i utlåtandena som gällde detaljer i lagförslaget har i mån av möjlighet beaktats då propositionen beretts.

6. Andra omständigheter som inverkat på propositionens innehåll

I lagförslaget har Finlands medlemskap i Europeiska unionen beaktats. I enlighet med detta innehåller förslaget ett stadgande om registrering av verksamhetsidkare som transporterar djur och om tillsyn över djurtransporterna. Vidare innehåller förslaget ett stadgande som möjliggör de regelbundna inspektioner av enheter där animalieproduktionens djur hålls och av slakterier som djurskyddsdirektiven förutsätter.

DETALJMOTIVERING

1. Lagförslaget

1 kap. Allmänna stadganden

1 §. *Lagens syfte.* Syftet med den föreslagna lagen är att så väl som möjligt skydda djur mot lidande, smärta och plåga med beaktande av

vad man för närvarande vet om hållande, hantering och behandling av djur. Lagen syftar också till att skapa förutsättningar för att djuren inte skall utsättas för lidanden som kan förhindras och förebyggas. Lagen syftar också till att främja djurens välbefinnande och god behandling av djur.

Med smärta avses i förslaget fysisk smärta som djuret känner och med plåga själslig nöd, ångest, skräck och motsvarande obehag hos djuret. I praktiken är smärta och plåga nära förknippade med varandra, och det går inte nödvändigtvis att särskilja dem som separata förnimmelser. Med lidande avses själsliga eller kroppsliga förnimmelser hos djuret som inverkar negativt på djurets välbefinnande eller hälsa. Syftet med den föreslagna lagen är att skydda djuret fysiskt och psykiskt mot förnimmelser och sjukdomar som belastar det.

2 §. *Tillämpningsområde.* Lagen föreslås bli tillämplad på husdjur, farmdjur och övriga djur som är i människans vård eller står under människans uppsikt samt på vilda djur. Stadgandet motsvarar den nuvarande djurskyddslagens tillämpningsområde.

Stadganden om djur och i synnerhet om infångande av djur ingår också i lagstiftningen om jakt, fiske och naturskydd. Stadganden om medicinsk behandling av djur finns i lagen om medicinsk behandling av djur. Stadganden om artificiell reproduktion av djur ingår i hästhus-hållningslagen och i lagen om husdjursavel. Beträffande jakt, fiske och naturskydd följs utöver djurskyddslagen vad som stadgas separat. I fråga om medicinsk behandling av djur iaktas dessutom lagen om medicinsk behandling av djur. Vad gäller artificiell reproduktion iaktas också lagen om husdjursavel och hästhus-hållningslagen.

2 kap. Djurhållning

3 §. *Allmänna principer.* I paragrafen stadgas om de allmänna principerna för djurhållning, det vill säga att djur skall behandlas väl och att onödigt lidande eller onödig smärta eller plåga inte får åsamkas. Vid djurhållningen skall upprätthållandet av djurens hälsa främjas, och hänsyn skall tas till djurens fysiologiska och beteendemässiga behov.

Djuren skall behandlas väl vid all djurhållning. Trots att människan använder djur som föda, för beklädnad och för andra behov är hon moraliskt skyldig att respektera alla djur och att ta hänsyn till deras förmåga att minnas och förnimma lidande. Hållandet av djur, till exempel i produktionssyfte, inbegriper alltid faktorer som åsamkar djuren lidande. Det lidande som är förknippat med de olika formerna av animalieproduktion och djurhållning

kan inte undvikas helt och hållet. Onödigt lidande kan åsamkas till exempel genom upp-födningssystem som inte tar tillräcklig hänsyn till djurartens behov, genom en olämplig om-givning eller genom att möjligheterna att för-verkliga väsentliga beteendebeständigheter saknas.

Med djurens fysiologiska behov avses i förslaget sådana behov som grundar sig på djurets organism och dess ändamålsenliga funktion, till exempel behovet av tillräcklig och lämplig föda samt behovet av motion. Med djurens beteendemässiga behov avses djurets möjligheter att i tillräcklig utsträckning bete sig på ett sätt som är typiskt för djurarten eller djurrasen.

Avsikten är att genom förordning liksom hittills utfärda närmare stadganden med exempel på vad som avses med att djur åsamkas onödigt lidande eller onödig smärta eller plåga.

4 §. *Förvaringsutrymme för djur.* I paragrafen föreslås bli stadgat om allmänna krav på förvaringsutrymmen för djur. I paragrafen anges krav på förvaringsutrymmets rymd och golvyta, belysning, renhet och trygghet. Avsikten med stadgandet är också att säkerställa att djurets närmiljö utformas så, att djuret kan antas förmå tillfredsställa sina viktigaste fysiologiska och beteendemässiga behov i den.

Avsikten är att närmare stadganden om krav på förvaringsutrymmen för djur skall utfärdas genom förordning. Eftersom de olika djurarternas krav avviker från varandra i detta avseende är det ändamålsenligt att jord- och skogsbruksministeriet på samma sätt som hittills får meddela närmare föreskrifter om dem. När det gäller reglering av olika hållningsformer för animalieproduktionens djur kommer de linjer som antogs i Europeiska unionen att iaktas. Genom beslut av jord- och skogsbruksministeriet får föreskrifter utfärdas till exempel om krav på förvaringsutrymmen för animalieproduktionens djur, sällskaps- och hobbydjur samt utrymmen vid cirkusar, djurutställningar och djurgårdar.

5 §. *Skötsel av djur.* Paragrafen innehåller stadganden om krav på skötseln av djur. Den som har tagit hand om ett djur är skyldig att dra försorg om det. Ett djur som har tagits om hand får inte överges, utan skyldigheten att sköta det och se till att djurets nödvändiga behov tillfredsställs är lika långvarig som ansvaret för skötseln.

Med tillräcklig och lämplig föda avses i förslaget att djuret får en tillräcklig mängd föda som tillgodoser energibehovet samt olika

näringsämnen, vitaminer och andra ämnen som är nödvändiga för välbefinnandet och livsfunktionerna. Det foder och den övriga mat som ges djuret skall vara av god kvalitet och ha en sådan sammansättning att det är lämpligt för djuret och att djuret kan äta det utan svårighet. Den föda som ges djuret får inte innehålla gift eller andra ämnen eller orenheter som är menliga för djurets hälsa eller välbefinnande. Vatten som ges animalieproduktionens djur eller sällskaps- och hobbydjur skall vara av god kvalitet.

Med annan skötsel av djur avses att djuret skall hållas rent och få den kroppsvård som behövs, försorg skall dras om djurets psykiska välbefinnande och lämplig stimulans eller lämpliga aktiviteter skall ordnas för djur som behöver detta. Skadade eller sjuka djur skall ges eller skaffas adekvat vård. Djur som är svårt sjuka eller allvarligt skadade och som inte kan vårdas skall avlivas.

När man bedömer vad som är tillräckligt ofta förekommande kontroll av djurets välbefinnande och miljö bör hänsyn tas till djurhållningsformen, djurarten, djurets fysiologiska tillstånd och förhållandena i förvaringsutrymmet och i livsmiljön. Till exempel skall djur som är sjuka, i dålig kondition eller väntar på att nedkomma kontrolleras flera gånger om dygnet. Den dagliga kontrollskyldigheten gäller djur som står under människans omedelbara uppsikt och som kan anträffas omedelbart. Den dagliga kontrollskyldigheten gäller inte till exempel renar, djur som uppföds på farmar i viltvårdssyfte eller övriga djur som har större områden att röra sig på.

Närmare stadganden om krav på djurskötseln skall enligt förslaget utfärdas genom förordning. Eftersom kraven på skötsel av olika djurarter avviker från varandra är det ändamålsenligt att jord- och skogsbruksministeriet får meddela närmare föreskrifter om skötseln av djur liksom hittills. Genom beslut av jord- och skogsbruksministeriet får föreskrivas till exempel om skötseln av animalieproduktionens djur, sällskaps- och hobbydjur samt djur som hålls vid cirkusar, djurutställningar och djurgårdar.

6 §. *Behandling av djur.* Paragrafen förbjuder överansträngning av djur, hållande i oskäligt sträng tukt, oskäligt sträng dressyr samt alltför hårdhänt behandling av djur. Vidare förbjuder den att djur binds eller tjudras på ett sätt som åsamkar onödigt lidande. Djuret bör få vila

och röra sig. Paragrafen gäller all verksamhet som hänför sig till djur, såsom skötsel, användning för olika ändamål och aktiviteter, transport av djur och annan förflyttning.

Djur får inte överansträngas vid djurtävlingar eller när de används i arbete eller andra aktiviteter. Hur skälig dressyren och tukten av djur är bör bedömas enligt åtgärdens inverkan på djuret och enligt om samma inverkan kunde uppnås på något annat sätt som skulle vara mindre menligt för djuret eller åsamka det mindre lidande. Om en aktivitet som är viktig från samhällets synpunkt förutsätter att djuret dresseras, kan djuret vid dressyren åsamkas något större smärta eller plåga för att ändamålet skall uppnås än då djur dresseras för ändamål som är mindre viktiga för samhället. När till exempel hundar dresseras för arbetsuppgifter vid polisen, tullen eller försvarsmakten är det möjligt att använda något strängare dressyrmeter än då hundar dresseras för hobby- eller nöjesverksamhet. Inte heller då får dressyren dock vara oskäligt sträng.

Vid hanteringen av djur, till exempel vid djurtransporter och i slakterier, finns det situationer där åtgärderna på grund av arbetets art och brådska kan bli alltför hårdhänta mot djuret. Hårdhänt behandling av djur kan förekomma också vid sällskaps- och hobbydjursverksamhet. Avsikten med förbudet mot hårdhänt behandling av djur är att djuren i alla situationer och under alla omständigheter skall skonas från onödigt smärta och plåga.

Det är viktigt för djurets psykiska och fysiska välbefinnande att det får vila tillräckligt och vara i stillhet. Motionens betydelse för djurs hälsa och välbefinnande som helhet har också bevisats genom både forskning och erfarenhet. Begränsningarna vad gäller djurets möjligheter att få utlopp för sitt behov av motion har i regel ett nära samband med systemet för hållande av animalieproduktionens djur, eftersom man vid livsmedelsproduktionen är tvungen att hålla djuren i relativt begränsade utrymmen. Sällskaps- eller hobbydjur som hålls i bostadslägenheter eller annars instängda kan också bli lidande av bristen på tillräcklig rörelsefrihet. I gällande lag ingår inget stadgande om rörelsefrihet för djur. Syftet med förslaget är att såvitt möjligt ge djuren i människans vård större möjligheter att röra sig än förr.

Närmare stadganden om krav på behandlingen av djur föreslås bli utfärdade genom

förordning. Genom förordning kan också stadgas att jord- och skogsbruksministeriet får meddela närmare föreskrifter om detta. Det är meningen att närmare föreskrifter om behandling av djur i samband med transport och slakt skall meddelas.

7 §. *Åtgärder som utförs på djur.* Operationer och andra därmed jämförbara åtgärder som åsamkar smärta får enligt 1 mom. utföras på djur endast om en sjukdom eller någon därmed jämförbar orsak kräver detta. Huvudprincipen för det föreslagna stadgandet är att kirurgiska ingrepp eller andra åtgärder som vållar smärta får utföras på djur bara om åtgärden är befogad från veterinärmedicinsk synpunkt. I 8 § 3 mom. i gällande lag förbjuds kupering av bron och svansen på hund samt operationer vars ändamål enbart är att ändra djurets utseende. Veterinärer får dock på begäran av uppfödaren kupera svansen på hundar som är yngre än fem dagar. Enligt förslaget skall det inte längre vara tillåtet att till exempel kupera svansen på hundar. Sådana övriga orsaker som är jämförbara med sjukdom och avses i paragrafen är situationer där åtgärden hindrar djuret från att skada sig självt eller andra djur.

Enligt 2 mom. får bara veterinärer utföra en åtgärd som åsamkar smärta. Veterinärerna har de kunskaper och färdigheter som behövs för utförande av åtgärden och möjligheter att tillgripa smärtlindring. Bara i det fall att smärtan är lindrig eller kortvarig eller det är fråga om en brådskande åtgärd som inte tål uppskov får även andra än veterinärer utföra åtgärden.

Det är meningen att undantag från stadgandena i 1 och 2 mom. skall stadgas genom förordning. Genom förordning avses bland annat bli stadgat om åtgärder som behövs från människans synpunkt med beaktande av djurets användningsändamål. Det kan till exempel bli fråga om åtgärder som utförs för märkning av djur eller förbättring av möjligheterna att hantera djur eller förhindrande av att djuren förökar sig. Enligt förslaget kan genom förordning också stadgas att jord- och skogsbruksministeriet har rätt att bevilja undantag från stadgandena i 1 och 2 mom. Undantag kan emellertid inte beviljas när det gäller utförande av sådana åtgärder som syftar till att göra ett djur stumt eller ändra djurets utseende.

Jord- och skogsbruksministeriet föreslås kunna förbjuda vid behov att sådana djur som har utsatts för en åtgärd som är förbjuden i

Finland används vid tävlingar eller förevisas. Syftet med stadgandet är att hindra att djur sänds utomlands för att utsättas för sådana åtgärder som är förbjudna i Finland.

8 §. *Avel och genteknologi.* Enligt 1 mom. skall djurskyddssynpunkter och djurens hälsa beaktas vid avel. Stadgandet gäller både artificiell reproduktion och naturlig förökning.

Enligt 2 mom. förbjuds sådan avel och sådana avelsmetoder som kan åsamka djuret lidande eller medföra betydande men för djurets hälsa eller välbefinnande. I stadgandet avses med djur både moderdjuret och den avkomma som föds till följd av avelsåtgärden. Stadgandet syftar till att förhindra sådan avel som leder till att det föds individer vilkas fenotyp eller genotyp åsamkar djuret lidande eller väsentliga olägenheter. Stadgandet syftar dessutom till att hindra dels att svåra förlossningar som beror på osaklig avel ökar, dels att bestående missbildningar hos avkomman uppstår. Stadgandet hindrar inte sådan avel som vållar djuren endast ringa eller kortvarigt lidande. Stadgandet hindrar inte till exempel embryotransplantationer som utförs genom kirurgiska ingrepp.

I 3 mom. förbjuds användningen av genteknologi i syfte att ändra djurproduktionens kvantitet eller kvalitet, om det kan inverka menligt på djurens hälsa eller välbefinnande. Under de senaste årtiondena har genteknologin utvecklats till en metod för ändring av djurens genotyp. Ännu finns det dock inte särskilt rikligt med forskningsrön om hur den påverkar animalieproduktionens djurens välbefinnande. Med genteknologi avses i denna proposition avsiktlig ändring av djurets genotyp på sätt som inte förekommer i naturen.

I fråga om användningen av genteknologi vid försöksdjursverksamhet, till exempel vid undersökningar, framställning av vaccin och läkemedel samt undersökning och vård av sjukdomar hos människor och djur, iaktas stadgandena och bestämmelserna om försöksdjursverksamhet.

Närmare stadganden om avel och om användning av genteknologi från djurskyddssynpunkt skall enligt förslaget utfärdas genom förordning. Genom förordning kan också stadgas att jord- och skogsbruksministeriet får meddela närmare föreskrifter om dessa.

9 §. *Påverkande av djurens prestationsförmåga.* Enligt 1 mom. skall det vara förbjudet att öka, minska eller upprätthålla djurens presta-

tionsförmåga med läkemedel eller andra motsvarande ämnen eller preparat. Motsvarande förbud ingår i 7 § i den gällande lagen.

Med ökning av djurens prestationsförmåga på konstlat sätt avses att prestationsförmågan förbättras, till exempel genom att djuret ges läkemedel med exciterande eller stimulerande verkan eller ämnen som ökar tillväxten av muskulatur. Det är fråga om minskning av prestationsförmågan när djuret ges till exempel lugnande läkemedel, varvid djuret under inverkan av dem inte når upp till sin normala prestationsnivå, till exempel vid travtävlingar. Det är fråga om konstlat upprätthållande av prestationsförmågan till exempel när symtom på smärta eller inflammation hos djuret lindras med smärtstillande läkemedel.

Stadgandet omfattar inte perorala vitamin- och mineralpreparat i sedvanligt bruk, då de ingår i normal nutritionspraxis.

Tillsynen över det förbud som den föreslagna paragrafen innebär förutsätter att veterinären har tillträde till de utrymmen där djuret hålls. Tillsynen förutsätter att behövliga prov på djuret kan tas. Rätten att få tillträde till förvaringsutrymmena och att ta prov föreslås tillkomma veterinärer som övervakar sådana djurtävlingar som avses i 16 §, länsveterinären, kommunalveterinären samt veterinärer som jord- och skogsbruksministeriet har förordnat.

De prov som tas i sådana fall som paragrafen avser är vanligen blod- eller urinprov. Med hjälp av laboratorieanalyser får man genom provet kännedom om vilka läkemedel eller motsvarande ämnen som har getts till djuret. För att provtagningen under alla omständigheter skall kunna ske på behörigt sätt bör djurets ägare eller innehavare bistå vid den. I paragrafen stadgas också om skyldighet för djurets ägare eller innehavare att ge upplysningar som behövs för tillsynen. Sådana upplysningar är till exempel djurets eventuella sjukdomar och den medicinska behandling som har gällt dem.

10 §. *Påverkande av djurens produktionsförmåga.* Förslaget innebär att det inte är tillåtet att i syfte att öka produktionen på konstlat sätt ge djuren sådana ämnen eller preparat för vilka det inte genom vetenskapliga undersökningar om djurens välbefinnande eller genom erfarenhet har påvisats att deras inverkan på djurens hälsa eller välbefinnande inte är menlig. Stadgandet innebär till exempel ett förbud mot att använda tillväxthormoner och andra tillväxtstimulerande medel för att öka produktionen

av mjölk eller kött, om det inte kan visas att de inte inverkar menligt på djurens hälsa eller välbefinnande. Stadgandet hindrar inte användningen av läkemedel vid vård eller förebyggande av sjukdomar hos djur eller vid påvisande av sjukdomar. Motsvarande stadgande ingår i Europarådets konvention om skydd av animalieproduktionens djur.

Med stöd av lagen om medicinsk behandling av djur är det möjligt att förbjuda att ett läkemedel eller något annat ämne som är avsett för behandling av djur används i fråga om en bestämd djurart eller djurkategori eller att i övrigt begränsa användningen, om läkemedlet eller ämnet kan medföra men för den som använder livsmedel som fås från djur eller något annat betydande men för människor eller orsaka betydande men för djur, eller om det finns särskilda skäl.

Vid tillsynen över det förbud som den föreslagna paragrafen innebär följs i tillämpliga delar lagen om medicinsk behandling av djur. Syftet med nämnda lag är att skydda den som använder animaliska livsmedel mot sådan ohälsa som kan orsakas av medicinsk behandling av djur. Avsikten är också att minska och förebygga andra olägenheter som den medicinska behandlingen åsamkar djur och människor. Rätten att ta prov enligt nämnda lag tillkommer länsveterinären och de veterinärer som jord- och skogsbruksministeriets veterinär- och livsmedelsavdelning förordnar. Djurets ägare och innehavare är skyldig att bistå veterinären vid provtagningen och att ge de upplysningar som behövs för tillsynen.

11 §. *Tvångsmatning av djur.* Genom stadgandet förbjuds tvångsmatning av djur som syftar till att djuret skall gödas mera och snabbare än vanligt eller producera mera. Motsvarande förbud ingår i 7 § i gällande lag. På grundval av stadgandet är det förbjudet att tvångsmata till exempel gäss. Med matning av djur avses i paragrafen också givande av näring i flytande form. Stadgandet gäller inte sådan tvångsmatning som sker av veterinärmedicinska skäl.

12 §. *Redskap, anordningar och ämnen.* I 1 mom. föreslås bli stadgat om redskap, anordningar och ämnen som används för vård, hantering, infångande, transport, bedövning eller avlivning av djur och som kan åsamka djuret onödiga smärta eller plåga. Enligt paragrafen är det förbjudet att tillverka, importera, sälja, överlåta, använda och inneha sådana, om deras användning uppenbart åsamkar djuret

onödigt smärta eller plåga. Stadgandet motsvarar till sitt innehåll 2 a § i gällande lag. Ett omnämmande av ämnen har dock fogats till paragrafen.

Sådana anordningar som paragrafen avser är till exempel tagg- och ehalsband för hundar, råttfällor som fungerar enligt limprincipen och sådana råttfällor där råttan fångas levande och dör av hunger eller genom kvävning. Stadgandet omfattar också till exempel vissa hjälpmedel som används vid kalvning och som är avsedda att brukas av andra än veterinärer. Till de ämnen som avses i paragrafen hör till exempel s.k. slagsmålshämmande ämnen som har utvecklats för hundar och som sprutas på slemhinnorna i hundens mun. Stadgandet omfattar inte veterinära redskap eller instrument som är avsedda att användas av veterinär.

För säkerställande av att ställning kan tas så snabbt som möjligt till nya djurskyddssituationer och av att praxis i hela landet är enhetlig föreslås i 2 mom. bli stadgat att jord- och skogsbruksministeriet får bestämma vilka redskap, anordningar och ämnen det förbud som avses i paragrafen skall gälla.

13 §. *Tagande av vilda djur för uppfödning.* Förslaget innebär att det i regel är förbjudet att ta i den finska naturen levande vilda däggdjur och fåglar för uppfödning. Undantaget är tagande av djur för vissa ändamål som anses vara behövliga för människan, varvid det kan anses befogat att lösgöra djuret från den naturliga omgivningen och förflytta det till en ny miljö samt att djuret blir lidande av detta.

Enligt 1 mom. är det tillåtet att ta djur för att hålla det i djurgård samt för farmuppfödning som sker i viltvårdssyfte eller i syfte att producera kött, ägg eller avelsdjur för kött- eller äggproduktion. Det kommer att vara förbjudet att ta djur för till exempel pälsdjursfarmning, vilket är fallet redan nu. Enligt förslaget skall det också vara tillåtet att ta djur för att ge dem tillfällig sjukvård eller i något annat tillfälligt syfte. Ett sådant här annat godtagbart tillfälligt behov är till exempel tagande av djur som lever i naturen för en kortvarig och viktig undervisningssituation. Det föreslås också vara tillåtet att ta hand om moderlösa djur för att ge dem vård och hjälp samt att ta djur för vetenskapligt forskningsarbete. Det föreslagna stadgandet motsvarar till sitt innehåll 3 § 1 mom. i gällande lag. Till stadgandet har dock fogats tagande av djur för

farmuppfödning i syfte att producera kött, ägg eller avelsdjur för kött- eller äggproduktion. Ett stadgande om sådan farmuppfödning ingår i den föreslagna lagens 21 §.

Enligt 2 mom. skall ett djur som har omhändertagits för ett tillfälligt behov eller för tillfällig sjukvård återbördas till naturen, om det kan antas att djuret utan svårighet anpassar sig till ett liv i naturtillstånd. Återbördande av ett djur som har omhändertagits för tillfällig sjukvård förutsätter till exempel att djuret har tillfrisknat tillräckligt och att det är i så god kondition att det klarar sig i naturen på egen hand. Om det inte går att återbörda djuret till naturen och det inte är ändamålsenligt eller möjligt att ordna vården av det skall djuret avlivas.

14 §. *Sjuka eller skadade djur.* Enligt 1 mom. skall mottagaren underrättas om sjukdomar eller skador som ett djur som överläts lider av. Genom underrättelsen får djurets nya ägare, innehavare eller skötare kännedom om djurets sjukdom eller om skadans art och omfattning. På grundval av underrättelsen kan djuret ges den vård och den eventuella medicinska behandling som det behöver. Enligt 4 § 1 mom. i gällande lag skall anmälan göras när sjuka djur överläts.

I 2 mom. föreslås bli stadgat att alla människor är skyldiga att med de till buds stående medlen hjälpa sjuka, skadade eller annars i hjälplöst tillstånd varande husdjur och andra djur som omhändertagits av människor. Eftersom det i praktiken inte alltid är möjligt att ge omedelbar hjälp på grund av bristande kunskaper eller skicklighet eller på grund av omständigheter som hänför sig till säkerheten är det också möjligt att underrätta djurets ägare eller innehavare eller den myndighet som utövar tillsyn över djurskyddet.

Om det är orimligt svårt att anträffa de personer som nämns i 2 mom. och djuret är så sjukt eller så allvarligt skadat att det skulle vara uppenbart grymt mot djuret att hålla det vid liv, får djuret avlivas enligt 3 mom. Avlivning kommer i fråga bara i sådana fall då det i praktiken är omöjligt att få hjälp åt djuret och då djuret har sådana smärtor och plågor att hållande av det vid liv är liktydigt med att djuret åsamkas onödigt smärta och plåga och den annalkande döden drar ut på tiden i onödan. Om djuret måste avlivas skall anmälan om detta göras enligt 2 mom.

I 4 mom. ingår ett stadgande om hjälp för vilda djur som är sjuka, skadade eller annars i hjälplöst tillstånd.

15 §. *Omhändertagna djur.* Enligt 1 mom. är kommunen skyldig att ordna tillfällig skötsel av herrelösa smådjur som påträffas och omhändertas i kommunen.

Katter, hundar och andra små sällskaps- och hobbydjur som har rymt från sina ägare utgör lätt ett problem från djurskyddssynpunkt. Den allmänna ordningen och säkerheten förutsätter också att det anvisas en plats dit herrelösa smådjur kan föras och där ägarna kan höra sig för om sina djur.

Kommunen kan ordna mottagningsplatsen för djur ensam eller tillsammans med andra kommuner, till exempel genom att ingå avtal med ett hundpensionat eller en kennel om ordnande av mottagningsplats. Mottagningsplatsen bör vara beredd att ge djuren tillfällig skötsel.

I 2 mom. stadgas att omhändertagna djur skall förvaras minst 15 dagar. Den föreslagna förvaringstiden är en minimitid som skall uppfyllas innan de åtgärder som anges i stadgandet kan vidtas. I fråga om infångade förvildade katter kan dock jaktlagen tillämpas. Efter förvaringstidens utgång kan kommunen sälja djuret eller överlåta det på annat sätt. Djuret kan också avlivas. Förvaringstiden för omhändertagna djur motsvarar den tid för förvaring av hundar som stadgas i 55 § jaktlagen. Enligt nämnda paragraf skall hunden lösas ut hos omhändertagaren inom 15 dagar från det den som tog hand om hunden underrättade polisen om omhändertagandet. Om hunden inte lösas ut inom utsatt tid får omhändertagaren hunden i sin ägo, enligt jaktlagen.

Enligt 3 mom. har kommunen rätt att av djurets ägare eller innehavare uppbära ersättning för kostnaderna för omhändertagande och skötsel av djuret. Ersättning för skötsel och avlivning kan uppbäras också i det fall att man har blivit tvungen att avliva djuret.

För säkerställande av att också kommunens mottagningsplats för herrelösa djur har vetskap om de hundar som har infångats med stöd av jaktlagen föreslås att det i 4 mom. skall stadgas att polisen är skyldig att underrätta kommunens mottagningsplats om de anmälningar om omhändertagande som avses i 55 § 1 mom. jaktlagen.

16 §. *Djurtävlingar.* I 1 mom. föreslås bli

stadgat att tävlingsarrangören är skyldig att kalla en veterinär till en tävling, om djuret vid tävlingen kan bli utsatt för smärta, plåga eller oskäligen påfrestning. Tävlingsarrangören skall betala kostnaderna för kallande av veterinär. Ett stadgande med motsvarande innehåll ingår i 6 § 2 mom. i gällande lag. Sådana kostnader som tävlingsarrangören skall betala är i allmänhet närmast veterinärens resekostnader och arvode.

I 2 mom. föreslås att länsstyrelsen, vid behov på tävlingsarrangörens bekostnad, får förordna en veterinär att närvara vid tävlingen med uppgift att se till att stadgandena och bestämmelserna om djurskydd följs. Avsikten med stadgandet är att säkerställa att en veterinär är närvarande också i sådana situationer som är problematiska eller ger upphov till tvister och där tävlingsarrangören inte på eget initiativ fullgör den skyldighet som avses i 1 mom.

I fråga om vissa djurtävlingar kan hela tävlingsverksamheten eller tävlingsformen vara sådan att den måste anses vara icke godtagbar från djurskyddssynpunkt, eftersom den smärta, plåga eller oskäliga påfrestning som tävlingarna åsamkar djuren kan anses vara onödig. I 3 mom. föreslås bli stadgat att jord- och skogsbruksministeriet i sådana fall kan förbjuda tävlingarna eller motsvarande tillställningar. Med stöd av stadgandet är det vid behov möjligt att förbjuda till exempel tävlande med sådana djurarter som inte har medfödda anlag för tävlingsverksamhet.

På grundval av 4 mom. bör veterinär också kallas till tillställningar där ett djur eller dess egenskaper testas på ett sätt som kan åsamka djuret smärta eller plåga eller utsätta det för oskäligen påfrestning.

17 §. *Övervakning av djurtävlingar.* Till veterinärens uppgifter hör att under tävlingen se till att djuren hanteras, används och behandlas på behörigt sätt och att djuren inte utsätts för sådan behandling som strider mot djurskyddslagen.

Om den veterinär som övervakar tävlingen anser att han har grundad anledning att befara att djurets hälsa eller välbefinnande äventyras, skall han förbjuda användning av djuret vid tävlingen. Om den som är ansvarig för att djuret används eller djurets ägare avhjälp det missförhållande som har gett upphov till förbudet eller motsvarande orsak kan djuret delta i tävlingen. I annat fall skall tävlingsarrangören

se till att förbudet iakttas. Polisen skall vid behov ge tävlingsarrangören handräckning för verkställande av förbudet.

18 §. *Överlåtelse av djur som pris.* Enligt paragrafen är det normalt förbjudet att överlåta djur som pris vid lotterier och tävlingar. Anskaffandet av djur bör alltid basera sig på eftertanke och på olika förberedelser som gäller hållande och lämplig skötsel av djuret. Sådana är till exempel anskaffning av utrymmen, föda, redskap och utrustning som behövs och skapande av förhållanden som är lämpliga för djuret samt beredskapen att ge djuret behövlig omvårdnad. Personer som av en slump blir ägare till ett djur kan vara oförmögna och olämpliga att ta hand om djuret.

Vid vissa enstaka tävlingar eller lotterier där endast personer som är mycket förtrogna med djur och skötseln av dem deltar kan det vara godtagbart från djurskyddssynpunkt eller förknippat med mycket små djurskyddsrisiker att överlåta levande djur som pris. En sådan situation kan uppstå till exempel när de som deltar i ett lotteri redan har hand om sådana djur som ges som pris eller när de annars har sådan utbildning eller erfarenhet som behövs för skötsel av djuret. Enligt förslaget får länsstyrelsen bevilja undantag från det förbud som stadgas i paragrafen.

19 §. *Utställande av djur och användning av djur vid förevisningar.* Enligt 1 mom. får utställandet av djur och användningen av djur vid fotografering eller filminspelning eller vid andra förevisningar inte åsamka djuren smärta eller plåga.

Vanligen väcker djuren positiva sinnebilder hos människan. Därför används de gärna som blickfång eller i försäljningsfrämjande syfte i reklam av olika slag, i kampanjer och vid visningar. Avsikten med stadgandet är att förhindra att verksamhet av det här slaget eventuellt åsamkar djuret smärta eller plåga.

Eftersom tröskeln för åsamkande av smärta eller plåga kan anses vara mycket låg föreslås i 2 mom. att det med tillstånd av kommunalveterinären eller länsstyrelsen får avvika från förbudet mot åsamkande av smärta och plåga. Genom tillståndet kan djur användas till exempel i filmscener som kan vålla djuren lindrig smärta eller plåga.

Genom tillståndsförfarandet kan man säkerställa på förhand att verksamheten är godtagbar från djurskyddssynpunkt. Till tillståndet kan fogas villkor som behövs med tanke på

djurskyddet. Villkoren föreslås kunna gälla till exempel hanteringen av djur i situationer som hänför sig till verksamheten, förvaringsutrymmena för djur, skötseln och utfodringen av djur samt övriga omständigheter som är väsentliga med tanke på djurets välbefinnande. Om tillståndsvillkoren inte följs kan tillståndet återkallas.

Filminspelning och fotografering som hänför sig till försöksdjursverksamhet föreslås stå utanför paragrafens tillämpningsområde. I fråga om fotografering och filminspelning som sker i vetenskapligt forskningssyfte eller därmed förknippat undervisningssyfte följs 31 § i den föreslagna lagen. Ett hänvisningsstadgande som gäller detta ingår i 3 mom.

20 §. *Cirkusar, djurgårdar och djurutställningar.* Enligt 1 mom. får jord- och skogsbruksministeriet bestämma vilka djurarter som får användas på cirkusen och vid motsvarande föreställningar, där djuren visar färdigheter som de har blivit lärda, och vilka djurarter som får förevisas i djurgårdar och vid permanenta eller ambulerande djurutställningar. Motsvarande stadgande ingår i 6 § 3 mom. i gällande lag.

Hållandet av djur för ändamål enligt 1 mom. inbegriper ofta faktorer som innebär risker för djurets välbefinnande. Skötseln av djur, förvaringsutrymmena, transporten, behandlingen och hanteringen av djur omfattar många faktorer som skiljer sig från sedvanligt hållande av husdjur i produktionssyfte eller som sällskapsdjur. De djurarter som används vid verksamheten avviker ofta från de vanliga husdjursarterna. De fysiologiska och beteendemässiga behoven hos vilda djur och exotiska djur skiljer sig också från motsvarande behov hos husdjur. Avsikten med stadgandet är att säkerställa att det med tanke på föreställningar och förevisningar väljs bara sådana djurarter som med hänsyn till djurskyddet rimligen kan hållas och användas vid dessa aktiviteter.

I förslaget avses med djurgårdar också djurparker, husdjursgårdar och husdjursparker samt annan motsvarande verksamhet av typ djurgård, där allmänheten ges tillfälle att bekanta sig med olika djur.

I 2 mom. föreslås att tillstånd att driva en cirkus eller att ordna någon därmed jämförbar föreställning samt tillstånd att hålla djur vid en permanent eller ambulerande djurutställning skall sökas hos länsstyrelsen. Enligt gällande lag är jord- och skogsbruksministeriet tillståndsmyndighet.

Avsikten med tillståndsförfarandet är att redan på förhand säkerställa att verksamheten är godtagbar från djurskyddssynpunkt. Vid ansökan om tillstånd redogörs för de befintliga förutsättningarna för djurens välbefinnande i fråga om utrymmen, skötsel, behandling och hantering. Djuren är, särskilt på cirkus och vid därmed jämförbara föreställningar samt vid ambulering djurutställningar, tvungna att utstå föränderliga förhållanden, transport och en närmiljö som är svårare att reglera än normalt. För trygghet av att iakttagandet av djurskyddslagen kan övervakas beträffande de aktiviteter som nämns i paragrafen också under den tid då cirkusarna och djurutställningarna turnerar i landet är det viktigt att tillsynsmyndigheten via tillståndsförfarandet har kännedom om verksamhetsidkarna.

I 3 mom. stadgas om tillståndsmyndigheten i olika situationer som paragrafen avser.

Enligt 4 mom. beviljas tillstånd för verksamheten, om verksamheten uppfyller de krav som ställs i djurskyddslagstiftningen. Villkor som behövs från djurskyddssynpunkt kan ställas för beviljandet av tillstånd, så att djuren inte blir utsatta för onödigt lidande. Om de eventuella villkoren för tillståndet inte följs kan tillståndet återkallas. Tillståndet kan återkallas också om verksamheten inte längre uppfyller villkoren för beviljande av tillstånd.

21 §. *Farmer för produktion av kött, ägg och avelsdjur.* Bara sådana vilda däggdjurs- och fågelarter som klarar sig i farmförhållanden på ett sätt som är godtagbart från djurskyddssynpunkt får tas för produktion av kött, ägg eller avelsdjur för kött- eller äggproduktion. Lämpliga för farmuppfödning är sådana djurarter för vilka det enligt forskningsrön och enligt vad man i dag vet rimligen kan ordnas en sådan livsmiljö att djuren inte behöver lida i onödan. I 1 mom. föreslås bli stadgat genom förordning vilka i naturtillstånd levande djurarter som får farmuppfödning.

Enligt 2 mom. skall verksamhetsidkaren innan farmuppfödningen inleds eller avslutas eller om verksamheten förändras väsentligt göra en anmälan till länsstyrelsen i det län där farmen är belägen. Det är fråga om en väsentlig förändring till exempel när nya djurarter tas för farmuppfödning eller när det djurbestand som farmuppföds ökas avsevärt. Länsstyrelsen kan meddela sådana föreskrifter för verksamheten som den anser behövliga från djurskyddssynpunkt. Verksamheten kan också för-

bjudas, om villkoren inte följs eller om verksamheten inte motsvarar djurskyddsförutsättningarna.

Anmälningsskyldigheten gäller inte bara djur som kommer direkt från naturen eller från en annan farm eller som importerats utan också deras avkomma som har fötts i fångenskap, om den hör till en art som lever i naturtillstånd. Vissa vilda djur kan korsa sig med närbesläktade husdjursarter. De här korsningarna omfattas inte av stadgandet. Stadgandet gäller också vilda djurs avkomma, eftersom deras behov och livsfunktioner är jämförbara med de vilda artfrändernas.

Närmare stadganden om anmälan till länsstyrelsen och om de utredningar som skall bifogas den utfärdas genom förordning. För säkerställande av att tillsynsmyndigheterna har kännedom om all farmuppfödning får jord- och skogsbruksministeriet enligt förslaget bestämma att en anmälan enligt 1 mom. skall göras också beträffande annan farmuppfödning. Vid behov får det bestämmas att anmälningsskyldigheten skall gälla till exempel farmuppfödning av importerade kräldjur.

Det är meningen att närmare föreskrifter om krav på utrymmena och om skötseln, behandlingen och avlivningen av djur vid uppfödningsskolor skall meddelas genom beslut av jord- och skogsbruksministeriet. Föreskrifterna kan gälla till exempel den minimiyta som olika djurarter kräver, de material som skall användas till inhägnande och stängselhöjden.

22 §. *Förbud mot farmuppfödning.* Farmuppfödning som sker i produktions syfte kan förbjudas av djurskyddsskäl genom förordning. Stadgandet tillämpas, om djurarten eller djurrasen enligt vad man i dag vet inte rimligen kan farmuppfödning i Finland på ett sätt som är godtagbart från djurskyddssynpunkt. Finlands klimatförhållanden är ett exempel på grunder för ett eventuellt förbud mot farmuppfödning av djurarter som hör hemma i tropiska förhållanden.

23 §. *Farmuppfödning i viltvårdssyfte.* När vilda fåglar eller däggdjur eller avkomma av dem farmuppföds i viltvårdssyfte skall verksamhetsidkaren enligt förslaget göra anmälan härom till länsstyrelsen. Anmälan skall göras innan farmuppfödningen inleds eller avslutas eller om verksamheten förändras väsentligt. Med väsentlig förändring avses till exempel att nya djurarter tas för farmuppfödning eller att ett djurbestand som farmuppföds ökas avse-

värt. Anmälan om farmuppfoädnng görs till länsstyrelsen i det län där farmen är belägen. Länsstyrelsen kan meddela djurskyddsforeskrifter som den anser vara behövlga för verksamheten. Verksamheten kan förbjudas, om villkoren inte följs eller om verksamheten i övrigt inte motsvarar förutsättningarna med tanke på djurskyddet.

Med farmuppfoädnng i viltvårdssyfte avses i propositionen farmuppfoädnng där vilt som infångats i naturen eller som härstammar i en annan farm eller dess avkomma föds upp och förökas med tanke på senare utsättning i naturen.

Närmare stadganden om anmälan till länsstyrelsen och om de utredningar som skall bifogas den utfärdas genom förordning.

Viltvårdsfarmerna är i fråga om djurens miljö och skötsel jämförbara med sådana farmar som avses i 21 §, så de omfattas av liknande djurskydds krav. Avsikten är att närmare föreskrifter om krav på utrymmena och om skötseln och behandlingen av djur vid viltvårdsfarmar skall meddelas genom beslut av jord- och skogsbruksministeriet.

24 §. *Yrkesmässigt eller annars storskaligt hållande av sällskaps- eller hobbydjur.* Enligt 1 mom. skall en anmälan om yrkesmässigt eller annars storskaligt hållande av sällskaps- eller hobbydjur göras till länsstyrelsen innan verksamheten inleds eller avslutas eller om verksamheten förändras avsevärt. Om skyldighet att anmäla sådan verksamhet som paragrafen avser stadgas också i 10 § i gällande lag.

För att tillsynen över djurskyddet skall förbli tillräckligt effektiv och fungerande vid kommersiell verksamhet eller i större verksamheter där sällskaps- eller hobbydjur hålls är det nödvändigt att den myndighet som utövar tillsyn över djurskyddet har vetskap om den verksamhet som bedrivs. Enligt förslaget skall verksamhetsidkaren göra en anmälan till länsstyrelsen innan sådan verksamhet som avses i paragrafen inleds eller avslutas eller om den förändras väsentligt. Länsstyrelsen kan meddela sådana djurskyddsforeskrifter för verksamheten som den anser vara behövlga. Verksamheten kan också förbjudas, om villkoren inte följs eller om verksamheten inte motsvarar förutsättningarna från djurskyddssynpunkt.

Närmare stadganden om vilket slag av verksamhet som skall anses vara yrkesmässig eller annars storskalig skall enligt förslaget utfärdas genom förordning. När det definieras vilken

verksamhet som förutsätter anmälningskyldighet är det meningen att behovet av tillsyn över djurskyddet i fråga om olika sällskaps- och hobbydjursenheter skall beaktas utgående från verksamhetens beskaffenhet och de djurarter och djurantal som hålls i enheterna. Genom förordning föreslås till exempel bli stadgat hur många hundar eller katter ett djurpensionat får hålla och hur många hästar ett travstall eller en ridskola får hålla utan att en anmälan enligt paragrafen behöver göras.

Genom förordning utfärdas också närmare stadganden om innehållet i den anmälan som görs till länsstyrelsen och om de utredningar som skall bifogas den.

25 §. *Närmare stadganden om anmälningspliktig verksamhet och förbjudande av verksamhet.* Anmälningsförfarandet utgör grunden för tillsyn över den verksamhet som avses i 21, 23 och 24 §§. Länsstyrelsen granskar anmälan, varefter länsstyrelsen enligt förslaget får meddela verksamhetsidkaren föreskrifter som behövs för förebyggande av djurskyddsolägenheter. Länsstyrelsen får också förbjuda verksamheten, om denna inte motsvarar djurskyddsforeskrifterna. Ett ingripande i verksamheten förutsätter i regel att inspektion utförs för utredning av djurskyddsforeshållandena. Verksamhetsidkaren skall också höras innan verksamheten förbjuds.

26 §. *Förande av förteckning.* Tillsynen förutsätter att tillsynsmyndigheten har tillgång till uppgifter om de djur som verksamheten omfattar. Det föreslås att verksamhetsidkaren skall föra en förteckning över djuren vid sådan farmuppfoädnng av vilda djur som sker i produktions- eller viltvårdssyfte samt vid sådant yrkesmässigt eller storskaligt hållande av sällskaps- eller hobbydjur som avses i den föreslagna lagen. Förteckningen skall på begäran uppvisas för tillsynsmyndigheterna och djurskyddsövervakaren.

Avsikten är att närmare föreskrifter om förande av förteckningen och om de uppgifter som skall införas i den skall meddelas genom beslut av jord- och skogsbruksministeriet.

27 §. *Kringföringshandel.* Enligt paragrafen skall kringföringshandel med djur vara förbjuden.

Utbjudande av djur från dörr till dörr medför ett stort antal missförhållanden från djurskyddssynpunkt. De djur som bjuds ut vid kringföringshandel är i regel unga, och deras stresstolerans är låg. De djur som är till salu

måste hela tiden stå ut med föränderliga förhållanden, transport och en närmiljö som är svårare att reglera än normalt. Detta åsamkar djuren onödigt lidande. Anskaffandet av djur bör vidare alltid basera sig på eftertanke och på olika förberedelser som gäller djurhållningen. Sådana är till exempel anskaffning av utrymmen, foder, redskap och utrustning som behövs samt skapande av en för djuret lämplig miljö och beredskap att sköta djuret. Till följd av kringföringshandel kan ett köpbeslut fattas utan tillräcklig eftertanke och utan förberedelser inför skötseln av djuret. Kringföringshandel med djur kan anses vara onödig också därför att den som planerar att skaffa ett djur nu för tiden får tillräckligt med information om djur som är till salu genom att till exempel kontakta uppfödar- och rådgivningsorganisationer eller följa med tidningsannonseringen.

Förbudet mot kringföringshandel hindrar inte verksamhet där en person som säljer djur tar emot till exempel telefonbeställningar som gäller köp av djur och levererar djuren till köparen enligt beställningen.

28 §. *Import av djur.* I 1 mom. föreslås bli stadgat att jord- och skogsbruksministeriet av djurskyddsskäl får förbjuda import av djur och försäljning och innehav av sådana djur. Meddelandet av importförbud är beroende av om det i Finland kan ordnas sådana förhållanden för djuren som är godtagbara från djurskyddssynpunkt samt av om hållandet av vissa djur är så viktigt för samhället eller medborgarna jämfört med det lidande som eventuellt åsamkas djuren att importen av dessa djur bör tillåtas.

Ett djur som har importerats i strid med förbudet skall enligt 2 mom. återsändas eller avlivas på djurägarens eller innehavarens bekostnad, eller så skall man förfara med det på ett sätt som jord- och skogsbruksministeriet godkänner. Djuret kan på ägarens bekostnad återsändas till det land där det har köpts. Om det finns vetskap om vilken djuraffär djuret har köpts i kan djuret återsändas till den. Ett djur kan också avlivas på ägarens bekostnad, om det är i dålig kondition eller visar tecken på sjukdom eller om det annars inte är ändamålsenligt att återsända djuret. Enligt förslaget kan jord- och skogsbruksministeriet också godkänna något annat förfarande i fråga om djuret än det ovan nämnda. Det kan till exempel godkänna att djuret placeras i en djurgård.

Jord- och skogsbruksministeriet eller länssty-

relsen får enligt 3 mom. bestämma att åtgärder enligt 2 mom. skall utföras. Vid tvångsutförande iaktas i övrigt viteslagen (1113/90) i tillämpliga delar. Enligt viteslagen betalas kostnaderna för tvångsutförande i förskott av statens medel och indrivs hos den förpliktade i den ordning som stadgas om indrivning av skatter och avgifter i utsökningsväg.

29 §. *Transport av djur.* I 1 mom. stadgas om allmänna principer för transport av djur. Transporten skall ske så, att den inte åsamkar djuret onödig smärta eller plåga. Under transporten skall djuret också skyddas mot skador och insjuknande. Det är förbjudet att transportera djur, om de är i sådant tillstånd att transporten kan åsamka dem onödig smärta eller plåga.

Förslaget innebär att liknande allmänna principer skall följas vid transporten av djur som vid behandlingen och hanteringen av djur i övrigt. Djuren får inte åsamkas onödig smärta eller plåga vid lastningen, under transporten eller vid urlastningen. Transportmaterielen skall vara sådan att den inte skadar djuren. Den skall också vara sådan att djuren inte lider av hetta, kyla eller drag under transporten. Djurens kondition och välbefinnande skall kontrolleras tillräckligt ofta under transporten. Sjuka eller skadade djur får transporteras bara om transporten inte åsamkar djuren ytterligare lidande.

Den europeiska konventionen om skydd av djur under internationell transport förutsätter att djuren undersöks innan de lastas inför en internationell transport. Konventionen förutsätter att en veterinär som förordnats av behörig myndighet utfärdar ett intyg inför transporten vari djuren identifieras, intygas att de är i kondition för transport och om möjligt antecknas transportmedlets registernummer och typ. Europeiska gemenskapen bereder för närvarande ett kompletterande regelverk beträffande transport av djur och inspektion av transporterna. Det är därför ändamålsenligt att genom förordning kunna stadga om de situationer då djurtransporter förutsätter veterinärsinspektion.

Närmare stadganden om transport av djur, inspektion av transporter och dokument och intyg som skall åtfölja transporterna skall enligt förslaget utfärdas genom förordning. Avsikten är att närmare föreskrifter om behandlingen och hanteringen av djur under

transport skall meddelas genom beslut av jord- och skogsbruksministeriet.

30 §. *Tillstånd att transportera djur och register över idkare av djurtransporter.* Direktivet om skydd av djur vid transport förutsätter att varje fysisk eller juridisk person som transporterar djur i förvärvssyfte har registrerats. På grundval av registret kan de behöriga myndigheterna kontrollera att stadgandena och bestämmelserna om transport av djur följs. Vederbörlig registrering av verksamhetsidkarna och säkerställande av djurens välbefinnande under transport förutsätter att verksamheten får bedrivas bara på grundval av tillstånd för ändamålet. I Finland finns det för närvarande omkring 200 juridiska eller naturliga personer som transporterar djur så som stadgandet avser.

Enligt 1 mom. skall länsstyrelsen vara tillståndsmyndighet. Tillstånd skall sökas hos länsstyrelsen i det län där verksamhetsidkaren har sin hemort.

Länsstyrelsen skall enligt 2 mom. föra ett register över dem som transporterar djur. Eftersom djur vanligen transporteras från ett län till ett annat och i fortsättningen allt oftare också från ett land till ett annat är det med tanke på tillsynen nödvändigt att ett riksomfattande register förs över de verksamhetsidkare som transporterar djur. Jord- och skogsbruksministeriet föreslås vara riksomfattande registermyndighet. Tillsynen förutsätter att verksamhetsidkarna är skyldiga att för införande i registret ge de uppgifter som tillsynen förutsätter. Sådana uppgifter som skall införas i registret utöver individualiseringen av verksamhetsidkaren är till exempel uppgifter om materielen och om vilka djur som huvudsakligen transporteras.

Närmare stadganden om vilka kvalifikationer de som transporterar djur skall ha, ansökan om samt beviljande och återkallande av tillstånd och tillsyn över verksamheten samt om de uppgifter som skall införas i registret och de anmälningar som verksamhetsidkarna skall göra föreslås bli utfärdade genom förordning. Genom förordning kan också stadgas att jord- och skogsbruksministeriet får meddela närmare föreskrifter om dessa.

31 §. *Försöksdjursverksamhet.* Paragrafen motsvarar till sitt innehåll 9 § i gällande lag. Det är dock inte jord- och skogsbruksministeriet utan länsstyrelsen som föreslås vara tillståndsmyndighet. Paragrafen har också förtyd-

ligats genom att den delats in i fyra moment. Genom förordning kan dessutom stadgas att jord- och skogsbruksministeriet får meddela närmare föreskrifter om försöksdjursverksamheten.

32 §. *Avlivning av djur.* Enligt 1 mom. skall avlivningen av djur ske så snabbt och smärtfritt som möjligt. Med avlivning avses alla åtgärder som leder till att djuret dör.

Närmare stadganden om avlivning utfärdas genom förordning. Genom förordning föreslås bland annat bli stadgat om godtagbara avlivningsmetoder för hundar, katter och djur som uppföds för pälsproduktion. Genom förordning stadgas också om avlivningssätt som är förbjudna i fråga om alla djurarter. Eftersom de godtagbara metoderna för avlivning av olika djurarter avviker från varandra är det ändamålsenligt att jord- och skogsbruksministeriet får meddela närmare föreskrifter om avlivning av djur, vilket är fallet för närvarande. Genom beslut av jord- och skogsbruksministeriet kan meddelas föreskrifter om till exempel den strömstyrka och den gaskoncentration som skall användas vid avlivning.

33 §. *Slakt och därtill anslutna åtgärder.* I 1 mom. föreslås bli stadgat om de allmänna principer som skall följas vid hanteringen och förvaringen av djur före slakt och vid slakten. Det föreslås att liknande allmänna principer skall följas vid slakt och därtill hörande åtgärder som vid behandlingen och hanteringen av djur i övrigt.

Vid slakt vållas djurets död genom att djuret, som hanteras och styrs av personer som utför slakten, tappas på blod efter att det bedövats. Ifångtagande av djur i en farm för produktion av kött för att bedöva djuret är dock inte alltid möjligt. Sådana djur skulle dock avlivas före blodavtappningen.

Djur känner skräck och ångest vid de åtgärder som föregår slakten. Lastningen, transporten till slakteriet eller slaktplatsen, urlastningen och förvaringen av djuret i slakteriet eller på slaktplatsen innan djuret drivs till bedövningsplatsen samt drivningen till bedövningsplatsen är nya erfarenheter för djuret, och de ger lätt upphov till stress. Det har konstaterats att djurs stress och lidande kan inverka menligt också på köttkvaliteten. Syftet med det föreslagna stadgandet är att djurhållningen samt behandlingen och hanteringen av djur i samband med slakt ordnas så, att djuren skonas från allt lidande som kan undvikas.

Förslaget innebär att djuret skall ha bedövats eller avlivats på behörigt sätt före blodavtappningen. Enligt stadgandet skall dock sådana särskilda slaktmetoder som används på religiösa grunder och där blodavtappningen inleds samtidigt som djuret bedövas vara tillåtna. Om detta skall stadgas närmare genom förordning.

Enligt 2 mom. skall godkända slakterier och slaktplatser ha ett ändamålsenligt utrymme för slakt av påfallande sjuka eller skadade djur. Med lämpligt utrymme avses ett utrymme, område eller rum som är avskilt från den övriga slaktverksamheten och där sådana djur som avses i momentet kan slaktas utan dröjsmål och utan att det medför olägenheter för den övriga slakten. Med godkända slakterier och slaktplatser avses i förslaget sådana anläggningar som har godkänts med stöd av kötthygienlagen (511/94).

Genom förordning utfärdas närmare stadganden om hur kvalificerade de som utför slakt och åtgärder som föregår den skall vara, hanteringsutrymmena för djur vid slakteriet eller slaktplatsen, behandlingen och hanteringen av djur vid slakt samt bedövningen och blodavtappningen. Eftersom till exempel de godtagbara bedövningsmetoderna vid slakt av olika djurarter avviker från varandra är det ändamålsenligt att jord- och skogsbruksministeriet får meddela närmare föreskrifter om slakt av djur, alldeles som nu. Föreskrifter om till exempel den strömstyrka och den gaskoncentration som skall användas vid bedövning kan utfärdas genom beslut av jord- och skogsbruksministeriet.

3 kap. Myndigheter

34 §. *Jord- och skogsbruksministeriet.* Enligt lagförslaget skall jord- och skogsbruksministeriet leda och styra djurskyddet och utöva den allmänna tillsynen över det.

35 §. *Länsstyrelsen.* Länsstyrelsen skall sköta den regionala styrningen av och tillsynen över djurskyddet liksom tidigare.

36 §. *Lokala myndigheter.* Lokala tillsynsmyndigheter är kommunalveterinären, den tjänsteinnehavare som utövar tillsyn över hälsoskyddet i kommunen och polisen. Enligt lagförslaget skall djurskyddet inte vara en uppgift som ankommer på kommunen, med undantag för kommunens skyldighet enligt 15 § att se till att omhändertagandet av herrelösa

smådjur som påträffas i kommunen ordnas. Den föreslagna organisationen motiveras närmare i punkt 3.2. i den allmänna motiveringen.

37 §. *Besiktningsveterinären.* I slakterier och på slaktplatser är det slakteriets besiktningsveterinär som utför tillsynen.

Enligt kötthygienlagen utförs köttbesiktningen i ett slakteri av statens besiktningsveterinär, som också övervakar anläggningen. På en slaktplats utförs köttbesiktningen av en legitimerad veterinär som är kommunal tjänsteinnehavare. Enligt nämnda lag skall de veterinärer som utför köttbesiktning i slakterier eller på slaktplatser vid behov också sörja för fullgörande av de uppgifter som enligt djurskyddslagen samt i de stadganden och bestämmelser som utfärdats med stöd av den ankommer på besiktningsveterinärer.

38 §. *Djurskyddsövervakare.* Enligt 1 mom. kan länsstyrelsen på de villkor den föreskriver bevilja en person som har erhållit av jord- och skogsbruksministeriet godkänd utbildning rätt att i egenskap av djurskyddsövervakare verkställa inspektioner enligt 39 §. Ett stadgande med motsvarande innehåll ingår i 11 a § 2 mom. i gällande lag. Vidare föreslås att det skall stadgas att djurskyddsövervakaren skall ha en försäkring för händelse av eventuella skador som uppstår vid inspektionerna. Djurskyddsövervakaren skall ansvara för att försäkringen tecknas.

I de villkor som länsstyrelsen fastställer kan djurskyddsövervakarens verksamhetsområde begränsas att gälla till exempel bara en del av länet eller bara vissa djurarter. Rätten kan också beviljas för viss tid.

Enligt 2 mom. kan djurskyddsövervakarens rättigheter återkallas om villkoren inte följs eller av annan grundad anledning. Rättigheterna kan återkallas till exempel om djurskyddsövervakaren då han utför tillsyn har visat att han inte är förtjänt av det förtroende som skötseln av uppdraget som djurskyddsövervakare förutsätter, eller om han i övrigt inte är lämplig för uppdraget.

4 kap. Tillsyn

39 §. *Inspektion.* Rätten för den myndighet som utövar tillsyn över djurskyddet och för djurskyddsövervakaren att verkställa inspektion förutsätter att det finns anledning att befara att den föreslagna lagen eller stadganden eller bestämmelser som har utfärdats med stöd av

den har överträtts. Verkställandet av inspektion enligt 12 § i gällande lag förutsätter också i regel anledning till misstankar.

Enligt 2 mom. kan polisen inspektera djurtransporter också utan misstanke. Samma rätt tillkommer besiktningsveterinären inom slakteri- eller slaktplatsområdet. Polisen kan anlita sakkunnig hjälp vid inspektionen.

Också i förvaringsutrymmen för djur enligt 3 mom. och i fråga om verksamhet som bedrivs med djur kan inspektion verkställas utan sådan misstanke som avses i 1 mom. Vid sådan verksamhet som avses i momentet kan missförhållanden i djurskyddshänseende uppstå tämligen lätt, vilket beror på verksamhetens ekonomiska karaktär. Motsvarande stadgande ingår också i 12 § 1 mom. i gällande lag. Till de objekt som kan inspekteras utan misstanke har i förslaget fogats djurutställningar och djurtävlingar, tillställningar som avses i 16 § 4 mom. samt farmer där vilda djur hålls i viltvårds- eller produktionssyfte.

Tillsynen förutsätter att den som verkställer inspektionen har rätt att få tillträde till det utrymme där djuret förvaras. Tillsynen förutsätter att det vid inspektionen är möjligt att inspektera djuret, dess förvaringsutrymme samt utrustning, redskap, föda och dryck för skötsel och hantering av djuret. De prov som eventuellt behövs med tanke på tillsynen kan enligt förslaget tas utan ersättning. Sådana prov som kan tas utan ersättning är till exempel prov på mat eller vatten samt kadaver.

40 §. *Råd.* I sådana fall där det ännu inte i egentlig mening är fråga om att den föreslagna lagen eller stadganden och bestämmelser som har utfärdats med stöd av den har överträtts skall den som verkställer inspektionen ge djurets ägare eller innehavare råd som främjar djurets välbefinnande och verkar för att lindriga missförhållanden i djurskyddshänseende avhjälps. Genom råden kan man försöka inverka på exempelvis utfodringen, om djurets hälsa eller välbefinnande skulle kunna komma att äventyras genom den utfodring som har tillämpats. Råden kan också gälla till exempel tillfredsställandet av djurets behov av motion i situationer där det kan antas att djuret inte får tillräckligt med motion.

Det föreslås att besiktningsveterinären skall ge råd till slakteriets eller slaktplatsens ägare eller innehavare, de anställda vid slakteriet, den som transporterar djuret eller djurets ägare

eller innehavare, om dessa är anträffbara på slakteri- eller slaktplatsområdet.

Om det vid en inspektion befanns att den föreslagna lagen eller stadganden eller bestämmelser som har utfärdats med stöd av den har överträtts, skall den som verkställer inspektionen i stället för att ge råd vidta åtgärder enligt 41, 42 eller 44 § för avhjälpande av missförhållanden med tanke på djurskyddet.

41 §. *Anmälningar.* Enligt gällande lag kan djurskyddsövervakaren uppmana djurets ägare eller innehavare att avhjälpa missförhållanden som hänför sig till djurskyddet. Förslaget innebär att djurskyddsövervakarens befogenheter gäller bara rådgivning. Enligt den föreslagna paragrafen skall djurskyddsövervakaren vid behov underrätta den behöriga myndigheten om sådana överträdelser av den föreslagna lagen eller av stadganden och bestämmelser som har utfärdats med stöd av den som han har konstaterat, varvid den behöriga myndigheten skall meddela förbud eller föreskrifter som behövs för avhjälpande av missförhållandena och vidta andra behövliga åtgärder. Syftet med stadgandet är att de myndigheter som ansvarar för tillsynen över djurskyddet så snabbt som möjligt skall axla ansvaret för att missförhållandena avhjälps.

Enligt 2 mom. skall besiktningsveterinären underrätta länsstyrelsen, om han befarar att stadgandena om djurskydd har överträtts vid en djurhållningsenhet som levererar djur till slakt.

42 §. *Förbud och föreskrifter.* Om det befanns att djurskyddsstadganden har överträtts, skall den myndighet som utövar tillsyn över djurskyddet vidta åtgärder för avhjälpande av missförhållandena.

Förslaget innebär att den myndighet som utövar tillsyn över djurskyddet skall fatta ett beslut, genom vilket djurets ägare eller innehavare förbjuds att fortsätta med eller upprepa det förfarande som strider mot lagen eller mot stadganden eller bestämmelser som har utfärdats med stöd av den, eller genom vilket han åläggs att vidta åtgärder för avhjälpande av missförhållanden som hänför sig till djurskyddet. Förbuden kan gälla fortsättande med eller upprepning av alla slag av förfaranden som strider mot djurskyddsstadgandena. Syftet med föreskrifterna är att avhjälpa de djurskyddsmissförhållanden som har konstaterats. Föreskrifterna kan gälla till exempel rengöring eller iståndsättning av det utrymme där djuret för-

varas, skötsel och utfodring av djuret eller hur ofta djurets miljö och kondition bör kontrolleras.

För säkerställande av att missförhållandena börjar avhjälpas tillräckligt snabbt skall myndigheten ange en tidsfrist inom vilken åtgärderna skall vidtas. Efter den utsatta tiden skall myndigheten förvissa sig om att föreskrifterna har iakttagits.

43 §. *Vite och hot om tvångsutförande.* I gällande lag ingår inget stadgande med stöd av vilket avhjälpandet av djurskyddsmisshållanden kan effektiveras genom åtgärder som riktar sig till djurets ägare eller innehavare. Enligt förslaget kan länsstyrelsen förelägga ett förbud eller en föreskrift som har meddelats med stöd av 42 § med vite eller med hot om att den försummade åtgärden vidtas på den försumliges bekostnad. Från rättsskyddssynpunkt är det inte ändamålsenligt att enskilda tjänstemän kan besluta om användningen av dessa tvångsmedel.

Allmänna stadganden om administrativt vite samt om hot om tvångsutförande och avbrytande ingår i viteslagen, varför denna bör tillämpas i ärendet i övrigt.

44 §. *Brådskande åtgärder.* Om det behövs av djurskyddsskäl kan enligt 1 mom. omedelbara åtgärder vidtas för tryggnad av djurets välbefinnande. Det är fråga om en sådan situation till exempel när djurskyddsmisshållandena är så stora och kräver så snabb rättelse att de förbud och föreskrifter som avses i 42 § inte kan åstadkomma en tillräckligt snabb och säker förbättring.

Det är fråga om djurskyddsskäl som avses i paragrafen när djuret redan lider av brist på absolut nödvändig skötsel och när den som ansvarar för skötseln inte kan anträffas eller av någon orsak är oförmögen att sköta djuret och när man kan anta att djurets välbefinnande därför snabbt kommer att äventyras.

I första hand skall djuret skaffas vård någon annanstans eller skötare eller foder, mat, vatten eller andra ämnen som är nödvändiga för djurets välbefinnande. Med ämnen som är absolut nödvändiga för djurets välbefinnande avses till exempel läkemedel som behövs för brådskande medicinsk behandling av djuret. Enligt förslaget skall djuret avlivas, sändas till slakt eller säljas, om det inte är möjligt eller ändamålsenligt att vidta någon annan åtgärd.

Djuret skall avlivas om det är i sådant tillstånd att det är uppenbart grymt mot det att hålla det vid liv.

Utöver åtgärderna enligt 1 mom. kan polisen enligt 2 mom. i fråga om djurtransporter bestämma att djuren skall transporteras rakaste möjliga väg tillbaka till avgångsplatsen eller ändra transportens färdplan så att djurens välbefinnande tryggas. Stadgandet kan tillämpas till exempel i sådana fall då ett alltför stort antal djur som sänts till slakt har lastats i fordonet och det är ändamålsenligt att återsända dem till avgångsplatsen. Färdplanen kan ändras till exempel i situationer där fordonet skulle komma att fyllas med alltför många djur om den ursprungliga färdplanen följdes. Motsvarande bestämmelse ingår i direktivet om skydd av djur vid transport.

45 §. *Hörande.* I paragrafen stadgas om myndighetens skyldighet att höra djurets ägare eller innehavare innan förbud eller föreskrifter meddelas eller innan omedelbara åtgärder vidtas för säkerställande av djurets välbefinnande.

46 §. *Omhändertagande och förstöring.* Det föreslås att den myndighet som utövar tillsyn över djurskyddet skall ha rätt att omhänderta anordningar, redskap och ämnen enligt 12 § som är avsedda för vård, hantering, infångande, transport, bedövning eller avlivning av djur och som uppenbart åsamkar djuret onödiga smärta eller plåga.

Innan beslutet om omhändertagande fattas skall anordningens, redskapets eller ämnets ägare eller innehavare ges tillfälle att bli hörd.

Om någon annan i lagen nämnd tillsynsmyndighet än polisen har verkställt omhändertagandet skall den anordning, det redskap eller det ämne som har omhändertagits omedelbart vidarebefordras till polisen. I 47 § ingår ett stadgande om beslag av förbjudna anordningar, redskap och ämnen.

I 3 mom. stadgas om förstöring av omhändertagna anordningar, redskap och ämnen.

47 §. *Beslag.* Paragrafen innehåller en hänvisning till tvångsmedelslagen. Med stöd av nämnda lag får förundersökningsmyndigheten ta i beslag föremål till exempel om det finns skäl att anta att det kan ha betydelse som bevis i brottmål eller att en domstol förklarar det förbrutet. I 57 § ingår ett stadgande om förverkandepåföljd för förbjudna redskap, anordningar och ämnen.

48 §. *Utredningar och undersökningar.* Euro-

peiska gemenskapens direktiv om hållande av olika animalieproduktionsdjur och direktivet om skydd av djur vid tidpunkten för slakt och avlivning förutsätter att hållningsenheterna för olika animalieproduktionsdjur och slakterierna inspekteras regelbundet. Därtill förutsätter direktivet om skydd av djur vid transport att djurtransporter inspekteras. Enligt 1 mom. får jord- och skogsbruksministeriet eller länsstyrelsen förordna veterinärer att utföra utredningar och undersökningar för tillsynen över att denna lag och med stöd av den utfärdade stadganden och bestämmelser följs eller för fullgörande av skyldigheter enligt internationella avtal som är förpliktande för Finland eller enligt Europeiska gemenskapens rättsordning. Utredningarna och undersökningarna kan också företas i samband med övriga inspektioner av djurhållningsenheten.

Tillsynen förutsätter att den som utför utredningen eller undersökningen har tillträde till de utrymmen där djur hålls och till de övriga utrymmen som hänför sig till djurhållningen. Tillsynen förutsätter att djurets ägare eller innehavare bistår när utredningen eller undersökningen utförs och ger de upplysningar som tillsynen förutsätter.

Direktiven förutsätter att de veterinära experterna vid Europeiska gemenskapernas kommission kan verkställa inspektioner i medlemsstaterna i samband med de nationala myndigheterna. I 3 mom. föreslås bli stadgat att sådana inspektörer som förutsätts i ett internationellt avtal som är förpliktande för Finland eller i Europeiska gemenskapens rättsordning skall få tillträde till djurhållningsenheter, transportutrymmen för djur, slakterier eller slaktplatser som är föremål för en utredning eller undersökning, när avtalet eller rättsordningen förutsätter detta.

49 §. *Utförande av inspektioner, utredningar och undersökningar.* Tillsynsåtgärderna enligt den föreslagna lagen skall såvitt möjligt utföras så att de åsamkar så små olägenheter som möjligt.

50 §. *Handräckning.* Enligt paragrafen skall polisen ge tillsynsmyndigheterna och djurskyddsövervakaren handräckning vid tillsynen över att djurskyddslagen och de stadganden och bestämmelser som har utfärdats med stöd av den följs, om de hindras från att utföra sitt övervakningsuppdrag och om undanröjande av hindret förutsätter att polisens befogenheter används.

5 kap. Ändringssökande

51 §. *Besvär.* Enligt 13 d § i gällande djurskyddslag söks ändring hos länsstyrelsen i sådant beslut av kommunalveterinär som gäller användning av djur vid fotografering eller filmning eller annan förevisning på sådant sätt att djuret kan åsamkas smärta eller plåga. Till övriga delar ingår stadganden om sökande av ändring inte i lagen, så beträffande sökande av ändring gäller vad som stadgas i lagen om ändringssökande i förvaltningsärenden (154/50).

Vid inspektion enligt 12 § i den gällande djurskyddslagen har det inte varit möjligt att anföra besvär över uppmaningar att avhjälpa missförhållanden som har getts djurets ägare eller innehavare. Djurägarens eller innehavarens rättsskydd har i praktiken förverkligats så, att ägaren eller innehavaren har kunnat låta bli att följa en uppmaning, varvid man har varit tvungen att verkställa en besiktning enligt 12 a §. Om inte heller de anvisningar som en veterinär har givit vid besiktningen har iakttagits, har polisen kunnat vidta åtgärder för tryggande av djurets välbefinnande. Beslut som polisen har fattat i ärendet har kunnat överklagas hos länsstyrelsen. Eftersom så många led ingår i förfarandet har det inte alltid varit möjligt att förbättra djurets förhållanden tillräckligt snabbt.

Enligt förslaget skall bland annat sådana förbud och föreskrifter som tillsynsmyndigheterna har meddelat vara beslut som kan överklagas. I 1 mom. föreslås att beslut som kommunalveterinären, den tjänsteinnehavare som utövar tillsyn över hälsoskyddet i kommunen, besiktningveterinären och polisen fattar med stöd av den föreslagna lagen skall kunna överklagas hos länsrätten genom besvär.

Beslut som länsstyrelsen har fattat får enligt 2 mom. överklagas hos högsta förvaltningsdomstolen genom besvär.

Vid sökande av ändring iakttagits i övrigt lagen om ändringssökande i förvaltningsärenden.

Besvär över beslut som har fattats med stöd av den föreslagna lagen skall enligt 4 mom. behandlas i brådskande ordning. Säkerställandet av djurens välbefinnande och djurägarens rättsskydd förutsätter att besvär över beslut som har fattats med stöd av djurskyddslagen behandlas så snabbt som möjligt.

52 §. *Verkställighet.* Enligt paragrafen får i beslut som fattas med stöd av 28, 42, 43, 44

och 46 §§ föreskrivas att beslutet skall följas trots sökande av ändring, om inte besvärsmyndigheten bestämmer något annat. Stadgandet föreslås bli tillämpat i de fall där djurskyddsmissförhållandena är sådana att det inte kan anses godtagbart från djurskyddssynpunkt att avhjälpandet av dem fördröjs och att missförhållandena fortgår under en eventuell process medan ändring söks.

6 kap. Påföljder

53 §. *Djurskyddsförseelse*. I paragrafen återges rekvisitet för djurskyddsförseelser. Straffet för djurskyddsförseelse föreslås vara böter, om inte strängare straff stadgas i lag.

54 §. *Djurplågeri*. I paragrafen föreslås bli stadgat att straffet för djurplågeri som har begåtts uppsåtligt eller av oaktsamhet skall vara böter eller fängelse i högst två år.

55 §. *Djurhållningsförbud*. Den som döms för djurplågeri kan enligt förslaget också bli dömd att ha förverkat sin rätt att hålla djur, antingen för viss tid eller permanent. Djurhållningsförbudet kan gälla djurhållning över huvud taget eller hållande av vissa djurarter. Till sitt innehåll motsvarar stadgandet den gällande lagens 15 § 4 mom. Genom förslaget sänks dock tröskeln för dömande av djurhållningsförbud. Djurhållningsförbud kan dömas, om den som har dömts för djurplågeri genom sin gärning har visat sig vara oförmögen, ovillig eller olämplig att dra försorg om djurens välbefinnande, även om det inte är fråga om en gärning som kan dömas som djurplågeri enligt gällande lag. Avsikten med stadgandet är att förbättra djurens välbefinnande genom att förbjuda att personer som är olämpliga eller oförmögna att dra försorg om djurens välbefinnande håller djur. Säkerställandet av djurens välbefinnande förutsätter att djurhållningsförbud kan dömas också i fråga om personer som på grund av otillräknelighet eller av något annat skäl som nämns i 3 kap. 3 § strafflagen lämnas obestrafade.

Djurhållningsförbud som har dömts skall verkställas genast, trots att ändring har sökts.

För tillsyn över att förbudet iaktas föreslås i 3 mom. bli stadgat att domstolen är skyldig att sända en kopia av beslutsprotokollet till jord- och skogsbruksministeriet när djurhållningsförbud döms. Jord- och skogsbruksminis-

teriet informerar de övriga tillsynsmyndigheterna för djurskydd om förbudet efter behov.

56 §. *Brott mot tystnadsplikt*. Brott mot den tystnadsplikt som stadgas i 62 § skall bestraffas med böter eller med fängelse i högst sex månader. Gärningen är ett målsägandebrott, för vilket allmän åklagare inte får väcka åtal om inte målsäganden anmäler brottet för åtal.

Straffstadgandet enligt 1 mom. föreslås inte bli tillämpat på tjänstemän eller på offentligt anställda arbetstagare. Om brott mot tystnadsplikten för deras del stadgas i 40 kap. 5 § strafflagen. Ett stadgande som hänvisar till detta föreslås bli intaget i 3 mom.

57 §. *Förverkandepåföljd*. I paragrafen föreslås bli stadgat om förverkandepåföljd för överträdelse av förbud enligt 12 §.

7 kap. Särskilda stadganden

58 §. *Kostnader*. Djurets ägare eller innehavare är skyldig att stå för de kostnader som åtgärder enligt 42 och 44 §§ föranleder. Om åtgärderna har givit inkomster som är större än kostnaderna för åtgärderna, skall återstoden ges till djurets ägare eller innehavare. Med övrig inkomst för djuret avses t.ex. inkomst av försäljning av mjölk, ägg eller ull som djuret har producerat.

Brådskande åtgärder för tryggnad av djurets välbefinnande kan förutsätta till exempel att foder skaffas åt djuren. Kommunalveterinären, den tjänsteinnehavare som utövar tillsyn över hälsoskyddet i kommunen och polisen förfogar emellertid inte över särskilda anslag för genomförande av sådana åtgärder. För säkerställande av att djurens välbefinnande kan tryggas i alla situationer föreslås i 2 mom. bli stadgat att kostnaderna för åtgärderna av särskilda skäl kan betalas av det anslag som i statsbudgeten har reserverats för veterinärvård inom jord- och skogsbruksministeriets förvaltningsområde. Djurets ägare eller innehavare ansvarar för den slutliga betalningen av kostnaderna. Det är fråga om ett sådant särskilt skäl som avses i stadgandet till exempel när det är ändamålsenligt att utfodra djuren före slakt eller avlivning därför att de då inbringar ett bättre pris. För att sådan tillfällig vård som djuret behöver skall kunna ordnas bör den som tar hand om djuret kunna vara säker på att kostnaderna för vården ersätts.

Enligt 3 mom. får kostnaderna indrivnas utan

dom och beslut enligt vad som stadgas om indrivning av skatter och avgifter i utsökningsväg. Kostnaderna föreslås bli ersatta av statens medel, om de inte kan indrivas hos djurets ägare eller innehavare. Motsvarande stadgande om indrivning och ersättande av kostnader ingår i 13 § 2 mom. i gällande lag.

59 §. *Arvoden.* Kommunalveterinärens arvode och ersättning för verkställande av inspektion enligt den föreslagna lagen fastställs liksom nu enligt förordningen om förrättningsarvoden till veterinärer. Arvodena och ersättningarna betalas av länsstyrelsen, om inte jord- och skogsbruksministeriet åtar sig att betala dem i enskilda fall eller i fråga om en viss sakkategori.

Enligt 2 mom. har också de veterinärer som har förordnats att företa en utredning eller undersökning enligt 48 § rätt till arvode och ersättning enligt 1 mom.

60 §. *Ersättningar.* Djurets ägare eller innehavare skall betala ersättning för verkställande av en inspektion som utförts inför en djurtransport till den veterinär som har utfört inspektionen. Skyldigheten att betala ersättning åligger enligt uppkomstprincipen den som har begärt inspektion. Enligt förslaget skall jord- och skogsbruksministeriet bestämma närmare om storleken av ersättningen.

Med stöd av 2 mom. är det möjligt att vid behov genom förordning stadga om indrivning och betalning av kostnaderna på annat sätt än vad som stadgas i 1 mom.

61 §. *Skadestånd.* Medan den gällande djurskyddslagen har varit i kraft har det rätt oklarhet om huruvida kommunen eller staten bör ersätta skador som de kommunala tjänstemännen har vållat när de har utövat tillsyn över djurskyddet. Den föreslagna lagen stadgar inte att tillsynen över djurskyddet ankommer på kommunen. Därför bör staten enligt förslaget svara för skador som kommunalveterinären och den tjänsteinnehavare som utövar tillsyn över hälsoskyddet i kommunen vållar när de sköter tillsynsuppgifter. Eventuella ersättningar betalas av det anslag för veterinärvård inom jord- och skogsbruksministeriets förvaltningsområde som har reserverats i statsbudgeten.

Förslaget innebär att staten ansvarar för skador enligt stadgandena om offentliga samfunds skadeståndsansvar i skadeståndslagen (412/74). Enligt 2 mom. skall skadeståndslagens stadganden om arbetstagares och tjänstemäns skadeståndsansvar följas i tillämpliga delar i

fråga om statens rätt att hos skadevällaren indriva sådant skadestånd som staten har betalt.

Enligt skadeståndslagen är offentliga samfund skyldiga att ersätta skador som förorsakats genom fel eller försummelse vid myndighetsutövning. För skada som en arbetstagare i sitt arbete vållar genom fel eller försummelse är han skyldig att ersätta ett belopp som provas skäligt. Vid skälighetsprövningen tas hänsyn till skadans storlek, handlingens beskaffenhet, skadevällarens ställning, den skadelidandes behov och övriga omständigheter. Om arbetstagaren endast har gjort sig skyldig till lindrigt vållande skall inget skadestånd dömas ut.

Enligt 3 mom. skall vad som stadgas i 1 och 2 mom. också tillämpas i fråga om ersättande av skada som eventuellt har vållats av en veterinär som jord- och skogsbruksministeriet eller länsstyrelsen har förordnat att utföra uppgifter enligt den föreslagna lagen.

62 §. *Tystnadsplikt.* I syfte att skydda djurets ägare eller innehavare mot obehörig spridning och obehörigt utnyttjande av uppgifter som framkommit vid inspektioner och övrig tillsyn föreslås i paragrafen bli stadgat om tystnadsplikt. Tystnadsplikten gäller alla som när de utövar tillsyn över lagen eller utför undersökningsuppdrag eller andra uppgifter i anslutning till tillsynen eller någon annan uppgift har fått kännedom om en enskild persons eller ett samfunds ekonomiska ställning, affärs- eller yrkeshemlighet eller om en enskild persons personliga omständigheter.

Tystnadsplikten hindrar inte att upplysningar och dokument som behövs för tillsynen lämnas till tillsynsmyndigheterna eller till åklagar-, polis- och tullmyndigheterna för utredande av brott eller till en myndighet som behandlar sökande av ändring. Vidare föreslås att upplysningar och dokument av detta slag får lämnas till utländska organ och inspektörer, när ett internationellt avtal som är förpliktande för Finland eller Europeiska gemenskapens rättsordning förutsätter detta. Inspektioner som Europeiska unionens tillsynsmyndigheter verkställer kan förutsätta erhållande av upplysningar om omständigheter som annars skulle hemlighållas.

63 §. *Anmälningsskyldighet.* Genom den anmälningsskyldighet för tillsynsmyndigheterna som föreslås bli stadgad får förundersökningsmyndigheterna snabbare kännedom om de fall där den föreslagna lagen har överträtts.

64 §. *Uppsiktsskyldighet.* I paragrafen föreslås bli stadgat att vårdnadshavare och andra som har uppsikt över barn är skyldiga att se till att barnet inte behandlar djur på ett sätt som strider mot den föreslagna lagen eller mot stadganden och bestämmelser som har utfärdats med stöd av den. Enligt 14 § i gällande lag innebär uppsiktsskyldigheten att barnet inte får plåga djur.

65 §. *Närmare stadganden.* Närmare stadganden om verkställigheten av den föreslagna lagen utfärdas genom förordning.

8 kap. **Ikraftträdelse- och övergångsstadganden**

66 §. *Ikraftträdande.* Genom den föreslagna lagen upphävs gällande djurskyddslag jämte ändringar samt förordningen om kringföringshandel med husdjur. Den förordning om försöksdjursverksamhet som har utfärdats med stöd av den lag som föreslås bli upphävd förblir dock i kraft.

Ärenden som är anhängiga när den föreslagna lagen träder i kraft behandlas enligt de stadganden som gäller när lagen träder i kraft.

Åtgärder som verkställigheten av lagen förutsätter får vidtas innan den träder i kraft.

67 §. *Övergångsstadganden.* Paragrafens 1 mom. innehåller ett övergångsstadgande för att de som när lagen träder i kraft bedriver verksamhet som är anmälningspliktig efter att lagen har trätt i kraft skall ha tillräckligt med tid att göra anmälan.

Enligt paragrafens 2 mom. skall verksamhetsidkare som transporterar djur i förvärvssyfte ansöka om tillstånd enligt den föreslagna lagen inom sex månader från det att lagen har trätt i kraft.

Enligt paragrafens 3 mom. skall kommunen se till att omhändertagandet av herrelösa djur ordnas inom två år från det att lagen har trätt i kraft.

2. **Närmare stadganden och bestämmelser**

Avsikten är att en ny djurskyddsförordning

skall utfärdas efter att den föreslagna djurskyddslagen har trätt i kraft. Genom förordningen utfärdas närmare stadganden om förvaringsutrymmen för djur, skötsel och behandling av djur, åtgärder som utförs på djur, avel, avlivning av djur samt slakt och därtill hörande åtgärder. Genom förordning föreslås dessutom bli stadgat närmare om sådan verksamhet som enligt lagen är beroende av anmälan. Genom förordning stadgas bland annat om innehållet i den anmälan som skall göras till länsstyrelsen.

Efter att den föreslagna lagen har trätt i kraft utfärdas också en ny förordning om transport av djur. Förordningen bör i huvudsak innehålla de bestämmelser som förutsätts i den europeiska konventionen om transport av djur och i Europeiska gemenskapens direktiv som gäller transport av djur.

Genom beslut av jord- och skogsbruksministeriet utfärdas närmare föreskrifter om förvaringsutrymmen för djur, skötsel och behandling av djur, avel, förande av den förteckning över djur som förutsätts vid verksamhet om vilken skall göras anmälan, transport av djur, avlivning samt slakt och därtill hörande åtgärder. Genom beslut av jord- och skogsbruksministeriet utfärdas detaljerade föreskrifter om de bestämmelser beträffande olika djurarter som förutsätts i Europarådets djurskyddskonventioner och i Europeiska gemenskapens direktiv om djurskydd. Föreskrifterna gäller till exempel dimensionering och annat utrustande av förvaringsutrymmena för olika djurarter, skötsel och behandling av olika djurarter samt metoder och redskap som skall användas då olika djurarter avlivas och bedövas.

3. **Ikraftträdande**

Avsikten är att lagen skall träda i kraft så snart som möjligt efter att den har antagits och blivit stadfäst.

Med stöd av vad som anförts ovan föreläggs Riksdagen följande lagförslag:

Djurskyddslag

I enlighet med riksdagens beslut stadgas:

1 kap.

Allmänna stadganden

1 §

Lagens syfte

Syftet med denna lag är att på bästa möjliga sätt skydda djur mot lidande, smärta och plåga.

Lagen syftar också till att främja djurens välbefinnande och god behandling av djur.

2 §

Tillämpningsområde

Denna lag skall tillämpas på alla djur.

I fråga om jakt, fiske, medicinsk behandling av djur, avel, artificiell reproduktion av djur och naturskydd skall dessutom iakttas vad som särskilt stadgas om dessa.

2 kap.

Djurhållning

3 §

Allmänna principer

Djur skall behandlas väl och de får inte åsamkas onödigt lidande. Det är förbjudet att åsamka djur onödig smärta eller plåga. Vid djurhållningen skall också djurens hälsa främjas och hänsyn tas till djurens fysiologiska och beteendemässiga behov.

Genom förordning kan utfärdas närmare stadganden om vad som skall anses åsamka djur onödigt lidande samt onödig smärta och plåga.

4 §

Förvaringsutrymme för djur

Ett förvaringsutrymme för djur skall vara tillräckligt rymligt, skyddande, ljus, rent och tryggt samt även i övrigt ändamålsenligt med hänsyn till djurartens behov. Det är förbjudet att hålla djur på ett sätt som åsamkar onödigt lidande.

Genom förordning kan utfärdas närmare stadganden om krav på förvaringsutrymmen

för djur. Genom förordning kan också stadgas att jord- och skogsbruksministeriet får meddela närmare föreskrifter om dessa.

5 §

Skötsel av djur

Djur som tagits om hand får inte lämnas utan skötsel eller överges. Djuren skall få tillräckligt med lämplig föda, dryck och annan behövlig skötsel. Djur som insjuknat skall få ändamålsenlig vård. Djurens välbefinnande och miljö skall kontrolleras tillräckligt ofta.

Genom förordning kan utfärdas närmare stadganden om krav på djurskötseln. Genom förordning kan också stadgas att jord- och skogsbruksministeriet får meddela närmare föreskrifter om dessa.

6 §

Behandling av djur

Det är förbjudet att överanstränga djur, att hålla dem i oskäligt sträng tukt, att dressera dem oskäligt strängt och att behandla dem alltför hårdhänt. Det är förbjudet att binda eller tjudra djur på ett sätt som åsamkar onödigt lidande. Djuren skall ges möjlighet att vila ordentligt och att röra sig.

Genom förordning kan utfärdas närmare stadganden om krav på behandling av djur. Genom förordning kan också stadgas att jord- och skogsbruksministeriet får meddela närmare föreskrifter om dessa.

7 §

Åtgärder som utförs på djur

Operationer och andra därmed jämförbara åtgärder som åsamkar smärta får utföras på djur endast om de behövs på grund av djurets sjukdom eller av någon därmed jämförbar orsak.

Åtgärden får utföras endast av en veterinär. Om den smärta som åtgärden vållar är lindrig och kortvarig eller om åtgärden inte tål uppskov, får den dock utföras även av någon annan än en veterinär.

Genom förordning kan avvikas från stad-

gandena i 1 och 2 mom. Genom förordning kan också stadgas att jord- och skogsbruksministeriet får bevilja undantag från stadgandena i 1 och 2 mom. Jord- och skogsbruksministeriet får dock inte bevilja undantag för utförande av sådana åtgärder som syftar till att göra ett djur stumt eller ändra djurets utseende. Jord- och skogsbruksministeriet får förbjuda att djur används vid tävlingar eller förevisas, om de har utsatts för en operation eller en åtgärd som är förbjuden enligt denna lag.

8 §

Avel och genteknologi

Djurskyddssynpunkter och djurens hälsa skall beaktas vid avel.

Sådan avel och användning av avelsmetoder som kan åsamka djuret lidande eller medföra betydande men för djurets hälsa eller välbefinnande är förbjuden.

Utöver vad som stadgas i 1 mom. är det förbjudet att använda genteknologi i syfte att förändra djurproduktionens kvantitet eller kvalitet, om det kan inverka menligt på djurens hälsa eller välbefinnande. I fråga om användning av genteknologi vid försöksdjursverksamhet iaktas dock 31 §.

Genom förordning kan utfärdas närmare stadganden om djurskyddskrav vid avel och vid användning av genteknologi. Genom förordning kan även stadgas att jord- och skogsbruksministeriet får meddela närmare föreskrifter om djurskyddskrav vid avel och vid användning av genteknologi.

9 §

Påverkande av djurens prestationsförmåga

Det är förbjudet att öka, minska eller upprätthålla djurens prestationsförmåga på konstlat sätt med läkemedel eller andra motsvarande ämnen eller preparat.

Då det misstänks att sådana ämnen eller preparat som avses i 1 mom. har använts, har veterinärer som utför tillsyn enligt denna lag rätt att få tillträde till de utrymmen där djuret hålls samt att ta behövliga prov. Djurets ägare och innehavare är skyldig att bistå veterinären vid provtagningen och att ge de upplysningar som behövs för tillsynen.

10 §

Påverkande av djurens produktionsförmåga

Det är förbjudet att öka djurens produk-

tionsförmåga på konstlat sätt med läkemedel eller andra motsvarande ämnen eller preparat, om det inte kan visas att dessa inte åsamkar men för djurens hälsa eller välbefinnande.

Vid tillsyn över förbudet enligt 1 mom. skall i tillämpliga delar iaktas lagen om medicinsk behandling av djur (402/90).

11 §

Tvångsmatning av djur

Djur får inte tvångsmatas i gödningssyfte eller för ökande av produktionen.

12 §

Redskap, anordningar och ämnen

Sådana för vård, hantering, infångande, transport, bedövning eller avlivning av djur avsedda redskap, anordningar eller ämnen som uppenbart åsamkar ett djur onödigt smärta eller plåga får inte tillverkas, importeras, säljas, överlåtas, användas eller innehas.

Jord- och skogsbruksministeriet bestämmer vilka redskap, anordningar och ämnen som skall anses vara sådana som uppenbart åsamkar djur onödigt smärta eller plåga.

13 §

Tagande av vilda djur för uppfödning

Det är förbjudet att ta vilda däggdjur och fåglar för uppfödning, om det inte är fråga om infångande av djur som skall hållas i djurgård, farmuppfödning av djur i syfte att producera kött, ägg eller avelsdjur för kött- eller äggproduktion eller i viltvårdssyfte, tillfällig sjukvård för djuret eller något annat godtagbart tillfälligt behov eller vetenskapligt forskningsarbete.

Ett djur som har omhändertagits för tillfällig sjukvård eller för något annat godtagbart tillfälligt behov skall försättas i frihet då dess tillstånd möjliggör detta, om det kan antas att djuret utan svårighet anpassar sig till ett liv i naturtillstånd. Om djuret inte kan försättas i frihet och vården av det inte kan ordnas, skall djuret avlivas.

14 §

Sjuka eller skadade djur

Då ett sjukt eller skadat djur överläts skall mottagaren underrättas om sjukdomen eller skadan.

Den som påträffar ett husdjur som är sjukt, skadat eller annars i hjälplöst tillstånd eller något annat djur som omhändertagits av människor skall själv hjälpa djuret eller göra anmälan därom till djurets ägare eller skötare eller till kommunalveterinären, den tjänsteinnehavare som utövar tillsyn över hälsoskyddet i kommunen eller polisen.

Är det oskäligt svårt att anträffa en person som nämns i 2 mom. och är djuret i sådant tillstånd att det är uppenbart grymt mot djuret att hålla det vid liv, får det avlivas. Om detta skall utan dröjsmål göras en anmälan som nämns i 2 mom.

Vilda djur som är sjuka, skadade eller annars i hjälplöst tillstånd skall hjälpas, om det är möjligt. Är djuret dock i sådant tillstånd att det är uppenbart grymt mot det att hålla det vid liv, skall djuret avlivas eller avlivningen ombesörjas.

15 §

Omhändertagna djur

Kommunen skall se till att inom dess område ordnas tillfällig skötsel av herrelösa hundar och katter samt motsvarande små sällskaps- och hobbydjur som påträffas och tas om hand.

Omhändertagna djur skall förvaras minst 15 dagar, varefter kommunen har rätt att sälja djuret, överlåta det på annat sätt eller avliva det.

Kommunen har rätt att av djurets ägare eller innehavare uppbära ersättning för kostnaderna för omhändertagande, skötsel och eventuell avlivning av djuret.

Om en anmälan om omhändertagande av en hund har gjorts till polisen enligt 55 § jaktlagen (615/93), skall denna underrätta kommunens mottagningsplats för herrelösa djur härom.

16 §

Djurtävlingar

Om djur vid en tävling kan bli utsatta för smärta, plåga eller oskälig påfrestning, skall tävlingsarrangören på egen bekostnad kalla till tävlingen en veterinär med uppgift att se till att denna lag och med stöd av den utfärdade stadganden och bestämmelser följs.

Länsstyrelsen kan vid behov på tävlingsarrangörens bekostnad förordna en veterinär att

närvara vid tävlingen och övervaka att stadgandena och bestämmelserna om djurskydd följs.

Jord- och skogsbruksministeriet får förbjuda sådana djurtävlingar eller motsvarande tillställningar där djuren kan åsamkas onödig smärta eller onödigt lidande eller utsättas för oskälig påfrestning.

Vad som i denna paragraf och i 17 § stadgas om tävlingar och övervakning av dem gäller också tillställningar där djurs avelsvärde, bruksvärde eller andra egenskaper testas på ett sätt som kan åsamka djuret smärta eller plåga eller utsätta det för oskälig påfrestning.

17 §

Övervakning av djurtävlingar

En i 16 § avsedd veterinär skall förbjuda användningen av djur vid tävlingar, om han har grundad anledning att misstänka att djuret används i strid med denna lag eller stadganden eller bestämmelser som utfärdats med stöd av den.

Om djurets ägare eller innehavare inte följer ett av veterinären meddelat förbud, är tävlingsarrangören skyldig att hindra att djuret deltar i tävlingen. I detta syfte kan tävlingsarrangören avbryta tävlingen eller omhänderta djuret för den tid tävlingen pågår. Polisen skall vid behov ge tävlingsarrangören handräckning för verkställande av förbudet.

18 §

Överlåtelse av djur som pris

Det är förbjudet att överlåta djur som pris vid lotterier och tävlingar. Länsstyrelsen kan av särskilda skäl bevilja undantag från förbudet.

19 §

Utställande av djur och användning av djur vid förevisningar

Utställande av djur och användning av djur vid fotografering eller filminspelning eller vid andra förevisningar får inte åsamka djuren smärta eller plåga.

Utän hinder av 1 mom. får kommunalveterinären av särskilda skäl ge tillstånd till sådan verksamhet enligt 1 mom. som kan åsamka djuren lindrig smärta eller plåga. Om verksamhet enligt 1 mom. bedrivs i flera kommuner, skall tillstånd dock sökas hos länsstyrelsen i det

län där verksamheten huvudsakligen bedrivs. Till tillståndet kan fogas villkor som behövs från djurskyddssynpunkt. Tillståndet kan återkallas, om tillståndsvillkoren inte iakttas.

I fråga om sådan fotografering och filminspelning som sker i vetenskapligt forsknings- syfte eller därmed förknippat undervisningssyfte skall dock stadgandena i 31 § tillämpas.

20 §

Cirkusar, djurgårdar och djurutställningar

Jord- och skogsbruksministeriet kan bestämma vilka djurarter som får användas på cirkus och vid andra jämförbara föreställningar där djuren visar färdigheter som de har blivit lärda och vilka djurarter som får förevisas i djurgårdar eller vid permanenta eller ambulering djurutställningar.

Djur får användas på cirkus och vid andra därmed jämförbara föreställningar samt förevisas i djurgårdar eller vid permanenta eller ambulering djurutställningar endast med tillstånd av länsstyrelsen.

Tillstånd att driva en inhemsk cirkus eller att ordna någon annan därmed jämförbar föreställning eller en inhemsk ambulering djurutställning skall sökas hos länsstyrelsen i det län där cirkusens eller djurutställningens ägare har sin hemort. Tillstånd att driva en utländsk cirkus eller att ordna därmed jämförbar föreställning eller en utländsk ambulering djurutställning skall sökas hos länsstyrelsen i det län där den utländska cirkusen, motsvarande föreställning eller den ambulering djurutställningen inreser till Finland. Tillstånd att hålla en djurgård och en permanent djurutställning skall sökas hos länsstyrelsen i det län där djurgården eller den permanenta djurutställningen är belägen.

Tillståndet beviljas, om verksamheten uppfyller kraven i denna lag och i stadgandena och bestämmelser som utfärdats med stöd av den. Tillståndet kan förenas med villkor som behövs från djurskyddssynpunkt. Tillståndet kan återkallas, om tillståndsvillkoren inte iakttas eller om verksamheten inte längre motsvarar förutsättningarna för beviljande av tillstånd.

21 §

Farmer för produktion av kött, ägg och avelsdjur

Genom förordning stadgas vilka vilda däggdjurs- och fågelarter som får farmuppfödning i

syfte att producera kött, ägg eller avelsdjur för kött- eller äggproduktion.

Verksamhetsidkaren skall i god tid innan verksamheten inleds eller avslutas eller förändras väsentligt göra en skriftlig anmälan till länsstyrelsen i det län där farmen är belägen om sådan farmuppfödning som syftar till att producera kött, ägg eller avelsdjur för kött- eller äggproduktion och som gäller vilda däggdjur eller fåglar eller deras avkomma som har fötts i fångenskap och som hör till en art vilken lever i naturtillstånd.

Närmare stadganden om anmälan till länsstyrelsen och om de utredningar som skall bifogas den utfärdas genom förordning. Jord- och skogsbruksministeriet kan vid behov bestämma att anmälan skall göras också vid annan farmuppfödning än sådan som avses i denna paragraf.

22 §

Förbud mot farmuppfödning

Genom förordning kan farmuppfödning av djur i produktionssyfte förbjudas av djurskyddsskäl.

23 §

Farmuppfödning i viltvårdssyfte

Den som i viltvårdssyfte idkar farmuppfödning av vilda däggdjur eller fåglar eller deras avkomma som har fötts i fångenskap och som hör till en art vilken lever i naturtillstånd skall i god tid innan verksamheten inleds eller avslutas eller förändras väsentligt göra en skriftlig anmälan härom till länsstyrelsen i det län där farmen är belägen.

Närmare stadganden om anmälan till länsstyrelsen och om de utredningar som skall bifogas den utfärdas genom förordning.

24 §

Yrkesmässigt eller annars storskaligt hållande av sällskaps- eller hobbydjur

Den som bedriver yrkesmässig eller annars storskalig försäljning av hundar, katter eller övriga sällskaps- eller hobbydjur skall i god tid innan verksamheten inleds eller avslutas eller förändras väsentligt göra en skriftlig anmälan härom till länsstyrelsen i det län där verksamheten bedrivs.

Vad som i 1 mom. sägs om försäljning av djur gäller också förmedling, uthyrning, uppfostring, träning och dressyr av djur samt omhändertagande av djur för förvaring och vård och meddelande av undervisning i användningen av djur.

Genom förordning kan utfärdas närmare stadganden om vilket slag av verksamhet som skall anses vara yrkesmässig eller annars storskalig.

Närmare stadganden om anmälan till länsstyrelsen och om de utredningar som skall bifogas den utfärdas genom förordning.

25 §

Närmare stadganden om anmälningspliktig verksamhet och förbudande av verksamhet

Länsstyrelsen kan, efter att ha granskat en i 21, 23 eller 24 § avsedd anmälan, meddela verksamhetsidkaren föreskrifter som behövs för förebyggande av olägenheter i samband med djurskyddet. Om verksamheten inte uppfyller de krav som ställs i denna lag eller som stadgas eller föreskrivs med stöd av den och om verksamhetsidkaren inte avhjälpeligheter i verksamheten inom utsatt tid, kan länsstyrelsen efter att ha hört verksamhetsidkaren förbjuda bedrivandet av verksamheten.

26 §

Förande av förteckning

Verksamhetsidkaren skall föra en förteckning över de djur som verksamhet enligt 21, 23 eller 24 § gäller. Förteckningen skall på begäran uppvisas för de tillsynsmyndigheter och djurskyddsövervakare som avses i 3 kap. Jord- och skogsbruksministeriet får meddela närmare föreskrifter om förande av förteckningen och om de uppgifter som skall införas i den.

27 §

Kringföringshandel

Det är förbjudet att idka kringföringshandel med djur.

28 §

Import av djur

Jord- och skogsbruksministeriet kan förbjuda import av djur av djurskyddsskäl. Importen

kan förbjudas, om förhållanden som är godtagbara från djurskyddssynpunkt inte kan ordnas för djuren eller om djurhållningen i övrigt åsamkar djuren lidande. Jord- och skogsbruksministeriet kan också förbjuda försäljning och innehav av sådana djur som inte får importeras.

Ett djur som har importerats i strid med förbudet i 1 mom. skall återsändas eller avlivas på djurägarens eller innehavarens bekostnad, eller beträffande det förfaras på ett sätt som jord- och skogsbruksministeriet godkänner.

Jord- och skogsbruksministeriet eller länsstyrelsen kan bestämma att åtgärder enligt 2 mom. skall utföras på djurägarens eller innehavarens bekostnad. Härvid iakttas i övrigt i tillämpliga delar viteslagen (1113/90).

29 §

Transport av djur

Transporten av djur skall ordnas så att den inte åsamkar djuret onödig smärta eller plåga. Under transporten skall djuret också skyddas mot skador och insjuknande. Djur får inte transporteras, om de är i sådant tillstånd att transporten kan åsamka dem onödig smärta eller plåga.

Om ett internationellt avtal som är förpliktande för Finland eller Europeiska gemenskapens rättsordning så förutsätter, kan genom förordning stadgas att ett villkor för transport av djur är att länsveterinären, kommunalveterinären, gränsveterinären eller en av jord- och skogsbruksministeriet förordnad veterinär har inspekterat djuren och transportutrymmet samt konstaterat att djuren är i tillräckligt god kondition för att kunna transporteras.

Genom förordning kan utfärdas närmare stadganden om transport av djur, inspektion av transporterarna samt de dokument och intyg som skall åtfölja djurtransporterna. Genom förordning kan också stadgas att jord- och skogsbruksministeriet får meddela närmare föreskrifter om dessa.

30 §

Tillstånd att transportera djur och register över idkare av djurtransporter

Transport av djur i förvärvssyfte får idkas endast med tillstånd av länsstyrelsen. Tillstånd skall sökas hos länsstyrelsen i det län där den sökande har sin hemort.

Länsstyrelsen för ett register över de idkare av djurtransporter som har beviljats tillstånd att idka verksamheten. Jord- och skogsbruksministeriet för ett riksomfattande register över alla idkare av djurtransporter som har beviljats tillstånd att transportera djur. Sådana uppgifter som behövs med tanke på tillsynen över djurtransporterna kan införas i registren. Verksamhetsidkaren skall ge de uppgifter som krävs för registret.

Närmare stadganden om behörighet för den som transporterar djur, ansökan om samt beviljande och återkallande av tillstånd och tillsyn över verksamheten samt vilka uppgifter som skall införas i registret över idkare av djurtransporter och vilka anmälningar verksamhetsidkarna skall göra utfärdas genom förordning. Genom förordning kan också stadgas att jord- och skogsbruksministeriet får meddela närmare föreskrifter om dessa.

31 §

Försöksdjursverksamhet

Försöksdjursverksamhet som hänför sig till ryggradsdjur får bedrivas endast med tillstånd av länsstyrelsen. Tillstånd att bedriva försöksdjursverksamhet skall sökas hos länsstyrelsen i det län där den sökande har sin hemort.

Med bedrivande av försöksdjursverksamhet avses djurhållning för djurförsök samt utförande av olika experiment, test, undersökningar och utredningar med försöksdjur eller med utnyttjande av försöksdjur.

Med vetenskapligt djurförsök avses en åtgärd, vid vilken användningen av djur är påkallad eller i undervisningssyfte nödvändig med hänsyn till människors eller djurs hälso- eller sjukvård eller för vetenskaplig forskning, och vilken utförs med vetenskapliga metoder och under övervakning av en person med godtagbar utbildning och på dennes ansvar.

Genom förordning stadgas om tillsyn över försöksdjursverksamheten, användning av djur vid vetenskapliga djurförsök, övervakning av försöken och villkor för utförande av dem, anskaffning och hållande av försöksdjur, behörighet för dem som utför försök och sköter försöksdjur samt tillsynsmyndigheternas rätt att avbryta försök eller försöksdjursverksamhet. Genom förordning kan också stadgas att jord- och skogsbruksministeriet får meddela närmare föreskrifter om dessa.

32 §

Avlivning av djur

Avlivning av djur skall ske så snabbt och smärtfritt som möjligt.

Genom förordning kan utfärdas närmare stadganden om avlivning av djur. Genom förordning kan också stadgas att jord- och skogsbruksministeriet får meddela närmare föreskrifter om detta.

33 §

Slakt och därtill anslutna åtgärder

Djur får inte åsamkas onödigt lidande eller onödig smärta eller plåga när de hanteras eller förvaras i slakteriet, på slaktplatsen eller någon annanstans i samband med slakt, vid bedövning eller vid blodavtappning. Djuret skall ha bedövats eller avlivats på behörigt sätt före blodavtappningen. Sådana särskilda slaktmetoder som används på religiösa grunder och där blodavtappningen inleds samtidigt som djuret bedövas är dock tillåtna så som närmare stadgas genom förordning. Djuret får inte utsättas för andra åtgärder i anslutning till slakten förrän det har dött.

Godkända slakterier samt godkända slaktplatser skall ha ett ändamålsenligt utrymme för slakt och blodavtappning av påfallande sjuka eller skadade djur.

Genom förordning kan utfärdas närmare stadganden om behörigheten för dem som utför slakt och åtgärder som föregår den, om de utrymmen i slakteriet eller på slaktplatsen där djur hanteras, om behandlingen och hanteringen av djur vid slakt samt om bedövning och blodavtappning. Genom förordning kan också stadgas att jord- och skogsbruksministeriet får meddela närmare föreskrifter om dessa.

3 kap.

Myndigheter

34 §

Jord- och skogsbruksministeriet

Jord- och skogsbruksministeriet leder, styr och utövar den allmänna tillsynen över att denna lag samt med stöd av den utfärdade stadganden och bestämmelser följs.

35 §

Länsstyrelsen

Länsstyrelsen är styrande och övervakande myndighet i frågor som gäller efterlevanden av denna lag samt med stöd av den utfärdade stadganden och bestämmelser i länet.

36 §

Lokala myndigheter

Kommunalveterinären, den tjänsteinnehavare som utövar tillsyn över hälsoskyddet i kommunen och polisen övervakar att denna lag samt med stöd av den utfärdade stadganden och bestämmelser följs i kommunen.

37 §

Besiktningveterinären

Besiktningveterinären övervakar att denna lag samt med stöd av den utfärdade stadganden och bestämmelser följs i slakterier och på slaktplatser som har godkänts med stöd av kötthygienlagen (511/94).

38 §

Djurskyddsövervakare

Länsstyrelsen kan på de villkor som den föreskriver bevilja en person som har erhållit av jord- och skogsbruksministeriet godkänd utbildning rätt att i egenskap av djurskyddsövervakare verkställa inspektioner enligt 39 §. Djurskyddsövervakaren skall ha en försäkring för eventuella skador som uppstår vid inspektionerna.

Länsstyrelsen kan återkalla rätten att verkställa inspektioner, om djurskyddsövervakaren inte följer de fastställda villkoren. Rätten kan också återkallas av annan grundad anledning.

4 kap.

Tillsyn

39 §

Inspektion

Om det finns anledning att misstänka att ett djur sköts, behandlas, används eller transporteras i strid med denna lag eller stadganden eller bestämmelser som utfärdats med stöd av den, har länsstyrelsen, kommunalveterinären,

den tjänsteinnehavare som utövar tillsyn över hälsoskyddet i kommunen, polisen och djurskyddsövervakaren rätt att verkställa inspektion.

Polisen får inspektera djurtransporter också utan misstanke. Samma rätt att inspektera djurtransporter har besiktningveterinärer inom ett slakteri- eller slaktplatsområde.

Även utan misstanke har länsstyrelsen, kommunalveterinären, den tjänsteinnehavare som utövar tillsyn över hälsoskyddet i kommunen, polisen och djurskyddsövervakaren rätt att verkställa inspektion vid cirkusar, djurgårdar, permanenta och ambulerande djurutställningar, djurtävlingar, tillställningar som avses i 16 § 4 mom. samt förevisningar och föreställningar där djur medverkar samt på platser där verksamhet enligt 21, 23 eller 24 § bedrivs. Även utan misstanke har besiktningveterinärer rätt att verkställa inspektion i alla förvaringsutrymmen för djur inom ett slakteri- eller slaktplatsområde.

Den som verkställer en inspektion har rätt att få tillträde till de utrymmen där djuren hålls och att utan ersättning ta de prov som behövs för inspektionen. Vid inspektionen kan djuret, dess förvaringsplats och transportmedel samt föda, dryck, utrustning och redskap för djuret inspekteras.

40 §

Råd

Den som verkställer en inspektion skall genom råd till djurets ägare eller innehavare sträva efter att främja djurets välbefinnande och verka för att lindriga missförhållanden i djurskyddshänseende som uppdagats vid inspektionen avhjälpas.

Besiktningveterinären skall ge i 1 mom. avsedda råd på slakteri- eller slaktplatsområdet till den som bär ansvaret för att missförhållandena uppkommit.

41 §

Anmälningar

Om djurskyddsövervakaren vid en inspektion finner att denna lag eller med stöd av den utfärdade stadganden eller bestämmelser har överträtts, skall han anmäla detta till länsstyrelsen, kommunalveterinären, den tjänsteinnehavare som utövar tillsyn över hälsoskyddet i kommunen eller polisen, vilka vid behov skall vidta åtgärder enligt 42—44 §§.

Om besiktningsveterinären misstänker att denna lag eller stadganden eller bestämmelser som har utfärdats med stöd av den har överträtts vid en djurhållningsenhet som levererar djur till slakt, skall han anmäla detta till länsstyrelsen i det län där djurhållningsenheten är belägen.

42 §

Förbud och föreskrifter

Om det vid en inspektion enligt 39 § eller annars konstateras att denna lag eller med stöd av den utfärdade stadganden eller bestämmelser har överträtts, får länsstyrelsen, kommunalveterinären, den tjänsteinnehavare som utövar tillsyn över hälsoskyddet i kommunen, besiktningsveterinären eller polisen förbjuda djurets ägare eller innehavare att fortsätta med eller upprepa det förfarande som strider mot denna lag eller mot stadganden eller bestämmelser som utfärdats med stöd av den och ålägga djurets ägare eller innehavare att fullgöra sin skyldighet inom utsatt tid.

43 §

Vite och hot om tvångsutförande

Länsstyrelsen kan på eget initiativ eller på begäran av kommunalveterinären, den tjänsteinnehavare som utövar tillsyn över hälsoskyddet i kommunen, besiktningsveterinären eller polisen förena ett förbud eller ett åläggande som har meddelats med stöd av 42 § med vite eller med hot om att den försummade åtgärden vidtas på den försumliges bekostnad.

I ett ärende som gäller vite eller hot om tvångsutförande tillämpas i övrigt viteslagen.

44 §

Brådskande åtgärder

Om det behövs av djurskyddsskäl, får länsstyrelsen, kommunalveterinären, den tjänsteinnehavare som utövar tillsyn över hälsoskyddet i kommunen, besiktningsveterinären eller polisen med avvikelse från 42 § vidta omedelbara åtgärder för att trygga ett djurs välbefinnande. I detta syfte kan för djuret skaffas vård någon annanstans eller en skötare eller foder eller andra ämnen som är absolut nödvändiga för djurets välbefinnande eller, om detta inte är möjligt eller ändamålsenligt, djuret avlivas eller sändas till slakt eller säljas på auktion eller på annat sätt till gängse pris.

Utöver de åtgärder som avses i 1 mom. har polisen rätt att i fråga om djurtransporter bestämma att djuren skall transporteras tillbaka till avgångsplatsen eller ändra transportfordonets färdplan så att djurens välbefinnande tryggas.

45 §

Hörande

Innan ett beslut enligt 42 eller 43 § fattas skall djurets ägare eller innehavare ges tillfälle att bli hörd. Innan åtgärder enligt 44 § vidtas skall djurets ägare eller innehavare ges tillfälle att bli hörd endast om denne kan anträffas omedelbart. Djurets ägare eller innehavare skall underrättas om beslutet.

46 §

Omhändertagande och förstöring

Länsstyrelsen, kommunalveterinären, den tjänsteinnehavare som utövar tillsyn över hälsoskyddet i kommunen, besiktningsveterinären och polisen har rätt att omhänderta anordningar, redskap och ämnen som avses i 12 §. Om hörande av anordningens, redskapets eller ämnets ägare eller innehavare före beslutet om omhändertagande samt om delgivning av beslutet gäller i tillämpliga delar vad som stadgas i 45 §.

Om någon annan i denna lag avsedd tillsynsmyndighet än polisen har verkställt ett omhändertagande enligt 1 mom., skall den anordning, det redskap eller det ämne som omhändertagits omedelbart lämnas till polisen.

En anhållningsberättigad tjänsteman får bevisligen förstöra eller låta förstöra anordningar, redskap och ämnen enligt 12 § som kan tas i beslag, om det är sannolikt att anordningarna, redskapen eller ämnena skulle komma att dömas förverkade till staten och saknar betydande värde.

47 §

Beslag

Beträffande beslag av anordningar, redskap och ämnen som avses i 12 § gäller tvångsmedelslagen (450/87).

48 §

Utredningar och undersökningar

Jord- och skogsbruksministeriet och länssty-

relsen får för tillsynen över att denna lag och med stöd av den utfärdade stadganden och bestämmelser följs eller för fullgörande av skyldigheter enligt ett internationellt avtal som är förpliktande för Finland eller då Europeiska gemenskapens rättsordning förutsätter detta förordna veterinärer att utföra utredningar och undersökningar i sådana djurhållningsenheter där djur hålls för idkande av näring, i djurtransporter samt i slakterier och på slaktplatser.

Den som utför utredningen eller undersökningen har rätt att få tillträde till de utrymmen där djur hålls samt till de förråd och andra utrymmen som hänför sig till djurhållningen. Djurhållningsenhetens ägare eller innehavare samt slakteriets eller slaktplatsens ägare eller innehavare är skyldig att bistå den som utför utredningen eller undersökningen samt att, vid behov skriftligen, lämna de upplysningar som denne begär.

Vad som i 1 och 2 mom. stadgas om rätten för veterinärer att få tillträde till den djurhållningsenhet, det transportutrymme för djur, det slakteri eller den slaktplats där utredningen eller undersökningen skall utföras gäller också utländska inspektörer då ett internationellt avtal som är förpliktande för Finland eller Europeiska gemenskapens rättsordning förutsätter detta.

49 §

Utförande av inspektioner, utredningar och undersökningar

Inspektioner, utredningar och undersökningar enligt denna lag skall om möjligt utföras så att de inte åsamkar olägenheter för djuren, djurhållningsenhetens ägare eller innehavare, djurtransporten eller djurhållningsenhetens verksamhet.

50 §

Handräckning

Polisen skall vid behov ge tillsynsmyndigheterna samt djurskyddsövervakarna handräckning vid tillsynen över denna lag och de stadganden och bestämmelser som utfärdats med stöd av den, om de hindras från att utföra sitt övervakningsuppdrag och om undanröjande av hindret förutsätter att polisbefogenheter används.

5 kap.

Ändringssökande

51 §

Besvär

Beslut som kommunalveterinären, den tjänsteinnehavare som utövar tillsyn över hälsoskyddet i kommunen, besiktningsveterinären och polisen har fattat med stöd av denna lag får överklagas hos länsrätten genom besvär.

Beslut som länsstyrelsen har fattat med stöd av denna lag får överklagas hos högsta förvaltningsdomstolen genom besvär.

I övrigt iakttas vid sökande av ändring lagen om ändringssökande i förvaltningsärenden (154/50).

Besvär över beslut som fattas med stöd av denna lag skall behandlas i brådskande ordning.

52 §

Verkställighet

I beslut som fattas med stöd av 28, 42, 43, 44 eller 46 § får föreskrivas att beslutet skall följas trots att ändring söks, om inte besvärsmyndigheten bestämmer något annat.

6 kap.

Påföljder

53 §

Djurskyddsförseelse

Den som uppsåtligen eller av vårdslöshet

1) bryter mot ett förbud mot tillverkning, import, försäljning, överlåtelse eller innehav enligt 12 § eller mot ett förbud som avses i 7 § 3 mom., 13 § 1 mom. eller 18, 19 eller 27 § eller som utfärdas med stöd av nämnda stadganden, eller

2) försummar en skyldighet som avses i eller åläggs med stöd av 13 § 2 mom., 14 §, 16 § 1 mom., 17 §, 20 § 3 mom., 21 § 2 mom., 23 § 1 mom., 24 § 1 mom., 26 eller 30 § eller 31 § 1 mom. eller 64 §,

skall för *djurskyddsförseelse* dömas till böter, om inte strängare straff för gärningen stadgas i någon annan lag.

54 §

Djurplågeri

Den som uppsåtligen eller av oaktsamhet

1) behandlar ett djur i strid med stadgande-

na i 3 § 1 mom., 4 § 1 mom., 5 § 1 mom., 6 § 1 mom., 29 § 1 mom., 32 § 1 mom. eller 33 § 1 mom.,

2) använder anordningar, redskap eller ämnen som avses i 12 § och som är förbjudna,

3) i strid med stadgandena i 7—11 § vidtar en åtgärd som avses i dem, eller

4) importerar eller försöker importera ett djur i strid med förbudet i 28 § 1 mom.,

skall för *djurplågeri* dömas till böter eller fängelse i högst två år, om inte strängare straff för gärningen stadgas i någon annan lag.

55 §

Djurhållningsförbud

Den som döms för djurplågeri kan samtidigt dömas att förverka sin rätt att hålla djur. Djurhållningsförbud kan också meddelas personer som lämnas obesträffade av skäl som avses i 3 kap. 3 § strafflagen. Djurhållningsförbudet kan meddelas för viss tid eller så att det blir bestående, och det kan gälla hållande av vissa djurarter eller djurhållning i allmänhet.

Djurhållningsförbud skall verkställas genast, trots att ändring har sökts.

Om någon har meddelats djurhållningsförbud, skall domstolen sända en kopia av protokollat i ärendet till jord- och skogsbruksministeriet.

56 §

Brott mot tystnadsplikt

Den som uppsåtligen bryter mot förbudet i 62 § skall för *brott mot tystnadsplikt enligt djurskyddslagen* dömas till böter eller fängelse i högst sex månader, om inte strängare straff för gärningen stadgas i någon annan lag.

Allmän åklagare får inte väcka åtal för brott enligt 1 mom., om inte målsäganden anmäler brottet för åtal.

På brott mot tystnadsplikten som en tjänsteman eller offentligt anställd arbetstagare begår tillämpas dock stadgandena i 40 kap. 5 § strafflagen.

57 §

Förverkandepåföljd

Anordningar, redskap och ämnen som i strid med 12 § har tillverkats, importerats, sålts, överlåtits, använts eller innehafts skall dömas förverkade till staten till den del förverkande-

påföljden behövs för tryggande av djurens hälsa eller välbefinnande eller för förebyggande av brott mot djur.

Om anordningar, redskap eller ämnen som avses i 1 mom. inte kan dömas förverkade till följd av att de för undvikande av förverkandepåföljd har gömts eller förstörts, kan i stället deras värde helt eller delvis dömas förverkat till staten. Vidare skall iaktas vad strafflagen stadgar om förverkande av den ekonomiska fördel som brott berett.

7 kap.

Särskilda stadganden

58 §

Kostnader

Djurets ägare eller innehavare skall betala de kostnader som åtgärder enligt 42 och 44 §§ föranleder. Om djuret har sålts eller sänts till slakt eller om annan inkomst av djuret har fått, skall kostnaderna dras av från försäljningspriset eller från den övriga inkomsten av djuret, och återstoden ges till djurets ägare eller innehavare.

De kostnader som åtgärder enligt 44 § föranleder kan av särskilda skäl betalas i förskott av det anslag som i statsbudgeten har reserverats för veterinärvård inom jord- och skogsbruksministeriets förvaltningsområde. Djurets ägare eller innehavare ansvarar för den slutliga betalningen av kostnaderna enligt 1 mom.

Kostnaderna får indrivivas utan dom eller beslut i den ordning som stadgas om indrivning av skatter och avgifter i utskökningsväg. Om kostnaderna inte kan indrivivas, ersätts de av statens medel.

59 §

Arvoden

Kommunalveterinären har rätt att för en inspektion som har utförts med stöd av 39 § få arvode och ersättning enligt förordningen om förrättningsarvoden till veterinärer (1269/89).

Samma rätt tillkommer veterinärer som jord- och skogsbruksministeriet eller länsstyrelsen har förordnat och som har utfört en utredning eller undersökning enligt 48 §.

60 §

Ersättningar

Djurets ägare eller innehavare skall betala

ersättning för verkställande av inspektion till den som utför en i 29 § 2 mom. nämnd inspektion. Jord- och skogsbruksministeriet bestämmer närmare om storleken av den ersättning som skall betalas och följer härvid i tillämpliga delar ersättningen för motsvarande inspektioner eller åtgärder i det allmänna kommunala tjänste- och arbetskollektivavtalets veterinärtaxa, om inget annat förutsätts i ett internationellt avtal som är förpliktande för Finland eller i Europeiska gemenskapens rättsordning.

Om ett internationellt avtal som är förpliktande för Finland eller Europeiska gemenskapens rättsordning så förutsätter kan genom förordning stadgas att kostnaderna för en inspektion som avses i 29 § 2 mom. betalas av länsstyrelsen, som i sin tur uppbär kostnaderna av den som har begärt inspektion.

61 §

Skadestånd

För skada som kommunalveterinären eller den tjänsteinnehavare som utövar tillsyn över hälsoskyddet i kommunen eventuellt vållar när de utövar tillsyn över att denna lag eller med stöd av den utfärdade stadganden och bestämmelser följs svarar staten enligt vad som i skadeståndslagen (412/74) stadgas om offentliga samfunds skadeståndsansvar.

På statens rätt att av kommunalveterinären och den tjänsteinnehavare som utövar tillsyn över hälsoskyddet i kommunen uppbära det belopp som staten har betalt till en skadelidande iaktas i tillämpliga delar vad som i skadeståndslagen stadgas om arbetsgivarens regressrätt gentemot arbetstagaren.

Vad som stadgas i 1 och 2 mom. iaktas också i fråga om ersättande av skada som eventuellt har vållats av en veterinär som jord- och skogsbruksministeriet eller länsstyrelsen har förordnat att utföra uppgifter enligt denna lag samt i fråga om återkrav av ersättningarna.

62 §

Tystnadsplikt

Den som vid tillsynen över att denna lag eller med stöd av den utfärdade stadganden eller bestämmelser följs eller vid utförandet av en utredning eller undersökning enligt 48 § har fått kännedom om en enskild persons eller ett

samfunds ekonomiska ställning, affärs- eller yrkeshemlighet eller om en enskild persons personliga omständigheter får inte utan samtycke av den som saken gäller röja dessa uppgifter för utomstående eller utnyttja dem till egen eller annans fördel.

Vad som stadgas i 1 mom. hindrar inte att upplysningar och dokument lämnas till

1) tillsynsmyndigheter för utförande av uppgifter enligt denna lag,

2) åklagar-, polis- eller tullmyndigheter för utredande av brott,

3) myndighet som behandlar sökande av ändring i ett ärende enligt denna lag, eller

4) utländska organ och inspektörer som förutsätts av ett internationellt avtal som är förpliktande för Finland eller av Europeiska gemenskapens rättsordning, då avtalet eller rättsordningen förutsätter detta.

63 §

Anmälningsskyldighet

Om det är skäl att misstänka att denna lag eller med stöd av den utfärdade stadganden eller bestämmelser har överträtts, skall de tillsynsmyndigheter som avses i denna lag omedelbart underrätta polisen härom.

64 §

Uppsiktsskyldighet

Vårdnadshavare och andra som har uppsikt över barn som inte har fyllt 15 år skall se till att barnet inte behandlar djur på ett sätt som strider mot denna lag och mot stadganden och bestämmelser som utfärdats med stöd av den.

65 §

Närmare stadganden

Närmare stadganden om verkställigheten av denna lag utfärdas genom förordning.

8 kap.

Ikraftträdelse- och övergångsstadganden

66 §

Ikraftträdande

Denna lag träder i kraft den
199 .

Genom denna lag upphävs djurskyddslagen av den 27 januari 1971 (91/71) jämte ändringar samt förordningen den 10 maj 1968 om kringföringshandel med husdjur (280/68) jämte ändringar.

Förordningen den 20 december 1985 om försöksdjursverksamhet (1076/85), som har utfärdats med stöd av 9 § 1 mom. och 11 § 2 mom. i den lag som upphävs, förblir i kraft.

Ärenden som är anhängiga när denna lag träder i kraft behandlas enligt de stadganden som gällde vid denna lags ikraftträdande.

Åtgärder som verkställigheten av lagen förutsätter får vidtas innan den träder i kraft.

67 §

Övergångsstadganden

Den som när denna lag träder i kraft bedriver verksamhet enligt 21 § 2 mom., 23 § 1 mom. eller 24 § 1 mom. skall inom ett år från ikraftträdandet anmäla verksamheten till länsstyrelsen.

Verksamhetsidkare som när denna lag träder i kraft transporterar djur i förvärvssyfte skall ansöka om tillstånd enligt 30 § inom sex månader från ikraftträdandet.

Kommunen skall se till att skötseln av djur enligt 15 § 1 mom. ordnas inom två år från det att lagen har trätt i kraft.

Helsingfors den 24 maj 1995

Republikens President

MARTTI AHTISAARI

Jord- och skogsbruksminister *Kalevi Hemilä*

